יודען, געדענקט, אז דער קאמף געגן די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד דויערט!

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 20 גראשען
היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 180 | Łódź, Niedziela, 4 sierpnia 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, ה' מנחם אב תרצ"ה | № 180

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

שארפער סכסוך צווישן פוילן און דאנציג

דאנציגער סענאט רייסט איבער די צאל-איינהייט מיט פוילען

דאנציג, 3 (ספ. טעל.)

דער פרעזידענט פון דאנציגער סענאט גרייזער האט פעראָרדענט דער דירעקציע פון דאנציגער צאָל-אמט אפצושאפען דעם אריינפיהר - צאָל פון א גאנ-צער רייה סחורות ווי חזירים, תבואה, פוטער, קאשע, אייער, קויהלען, קאקס, בריקעטען ווי אויך אלע מיני הייל-מיטלען און בכלל אלע ארטיקלען, וואס וועלען ווערען אריינגעשיקט קיין דאנציג דורך דער פאסט אין דער פאָרם פון פערשידענע פאקעטען.

דאנציג, 3 (ספ. טעל.)

אין סענאט איז פאָרגעקומען א פרעסע - קאָנ-פערענץ, אויף וועלכער די איצטיגע מושלים פון דער פריישטאָט האָבען זיך בעמיהט מיט פערשידענע שפראך צו מאָטיווירען די צאָל-פעראָרדנונג, וואָס איז מיט איהר גאנצער שארף געווענדעט געגען פוי-לען.

אויף דער דאזיגער פרעסע-קאָנפערענץ איז אָנ-געוויזען געוואָרען דערויף, אז די סיטואציע פון דאנ-ציג איז אזוי פערשארפט געוואָרען דאָס דער דאנ-ציגער סענאָט האָט זיך געפיהלט געצוואונגען אונ-טערצונעהמען א זעלבסטשטענדיגע ווירטשאפטליכע אקציע. אלס רעזולטאט פון די פוילישע צאָל-פער-אָרדנונגען האָבען די פוילישע ווירטשאפטליכע קריי-זען אנגעהויבען סיסטעמאטיש איבערצורייסען זייע-רע האנדעלס - בעציהונגען מיט דאנציג. פיל דאנ-ציגער פירמעס האָבען אויך אנגעהויבען פשוט ארי-בערצוטראָגען זייערע געשעפטען קיין גדיניע. אונ-טערהאלטען אויך אויף ווייטער דעם דאָזיגען זאך-צושטאנד וואָלט געהייסען דערפיהרען די פריישטאָט צו א ווירטשאפטליכער רואין. פארן סענאָט זענען דאָן ענטשטאנען צוויי מעגליכקייטען: אָדער דערלע-דיגען דעם ענין דורך דירעקטע אונטערהאנדלונגען מיט פוילען, אָדער איבערצוגעבען דעם גאנצען סכ-סוך צו דער ענטשיידונג פון דער פעלקער-ליגע.

צוליב דעם אָבער, וואָס סיי דער וועג קיין זשע-נעווע, סיי דאָס דערפיהרען די דירעקטע אונטער-האנדלונגען מיט פוילען צו א גינסטיגען סוף, וואָלט פערנומען זעהר פיל צייט, — האָט דער דאנציגער סענאָט זיך דעצידירט אויף זיין נעכטיגען בעשלוס, זיך אָפגעבענדיג א גענויען דין וחשבון וועגען זיין ערשטקלאסיגער וויכטיגקייט.

די פעראָרדנונג פון פרעזידענט גרייזער וועגען אריינפיהרען סחורות קיין דאנציג אָהן צאָל איז אָבער נאָר א צייטווייליגע זאך און דארף נישט אויס געטייטשט ווערען אין דעם זין, אז דאנציג איז

בכלל פראָקלאמירט געוואָרען אלס א מין צאָל-פריי-ער שטח.

לסוף איז אונטערגעשטראכען געוואָרען, אז דער דאנציגער סענאט האָפט, דאס די דעצידירענדע פוי-לישע פאקטאָרען וועלען אין דער האנדלונג פון דאנ-ציגער סענאט נישט וועלען אויסגעפינען קיין פאָ-ליטישע אקציע, וואָס האָט דעם ציל ארונטערצורייס-סען דעם פרעסטיזש פון פוילען אין דאנציג.

בערלין, (ספ. טעל.)

ווי מ'שמועסט זאָלען אין די דייטשע רעגירונגס קרייזען הערשען פערשידענע מיינונגען וועגען די לעצטע דאנציגער צאָל-פעראָרדנונגען.

די ספערען, וואָס שטעהען נאָהענט צום רייכס-וועהר האלטען, אז מ'דארף אונטערשטיצען דעם דאנ-ציגער סענאט, דאגעגען, שמועסט מען, אז דער אויס-סערן-מיניסטער נויראט האלט, אז מ'דארף אננעמען א נייטראלע שטעלונג, כדי נישט קאליע צו מאכען די בעציהונגען צווישען פוילען און דייטשלאנד.

פוילען וועט נישט אנהויבן קיין אונטערהאנדלונגען

אזוי לאנג ווי דער סענאט וועט נישט צוריקציהען די פעראָרדנונג

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

דאָס דייטשע אינפאָרמאציע-ביוראָ מעלדעט פון דאנציג פאָלגענדע פרטים וועגען דער נעכטיגער קאָנפערענץ פון פוילישען גענעראל-קאָמיסאַר מי-ניסטער פאפע מיט'ן פרעזידענט פון סענאט גריי-זער.

מיניסטער פאפע האָט ערקלערט, אז דער ענין נעהמט אָן שוין איצט נישט קיין ווירטשאפטליכען כאראקטער, נאָר א פּאָליטישען. דאנציג איז ארויף אויף א געפעהרליכען וועג פון איינזייטיגע שריט, וואָס פערגוואלטיגען די פויליש-דאנציגער אָפמאכן.

פרעזידענט גרייזער זאָל האָבען דערויף געענט-פערט, אז די דאנציגער פעראָרדנונגען טראָ-גען אַן'אויסשליסליך ווירטשאפטליכען כאראקטער און זענען נאָר פאראיבערגעהענד.

מיניסטער פאפע האָט אין דעם פאל אָפגעזאָגט צו אנערקענען די לאגע אלס אַן'אויסנאָהמליכע און האָט צוגעגעבען, אז פוילען איז גרייט צו ליפערען פאַר דאנציג לעבענס מיטלען אויף לאנג-טערמיניגען קרעדיט.

פרעזידענט גרייזער האָט געדאנקט פאר דעם פאָרשלאג און ערקלערט, אז דאנציג איז גרייט אונ-טערצוהאנדלען איבער דעם גאנצען קאָמפלעקס פראגען.

מיניסטער פאפע האָט געענטפערט, אז פוילען וועט נישט צוטרעטען צו די אונטערהאנדלונגען, אזוי לאנג, ווי דער סענאט וועט נישט אָפרופען זיינע פעראָרדנונגען. פוילען וועט אנווענדען אלע מיטלען, בכדי דאָס צו דערגרייכען און זי האָט דערצו די געהעריגע מיטלען.

פרעז. גרייזער וויל ווייטער אונטערהאנדלען מיט פוילען

דאנציג, 3 (ספ. טעל.)

אין דעם ענטפער, וואָס דער פרעזידענט פון דאנציגער סענאט גרייזער האָט היינט פערעפענט-ליכט אויפ'ן פראָטעסט פון פוילישען גענעראל-קאָ-מיסאַר, ווערט צווישען אנדערען געזאָגט, אז דער דאנציגער סענאט שטעלט פעסט, דאָס דורך דער פעראָרדענונג פון דער פוילישער רעגירונג זענען אנגעריהרט געוואָרען די יסודות פון דער עקזיסטענץ פון דער פריישטאָט, דאָס הייסט אלזא אויך פון ווערסיילער טראַקטאַט.

צום סוף ווערט אין דער ערקלערונג געזאָגט, אז דער סענאט איז ווייטער גרייט תיכף אנצוהויבען די אונטערהאנדלונגען, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס די פוילישע רעגירונג האָט אָפגעוואָרפען אָנ-צוהויבען די געשפרעכען אין איצטיגען סטאדיום. איך שטרעב — ווערט געזאָגט צום סוף פון דער ערקלערונג — איבערצוחזרן די גרייטקייט אָנצו-הויבען די אונטערהאנדלונגען.

דאנציגס ענטפער אויף דעם פראטעסט

פון פוילישען גענעראל-קאמיסאר

דאנציג, 3 (ספ. טעל.)

היינט איז דאָ פערעפענטליכט געוואָרען דער ענטפער פון פרעזידענט גרייזער אויף דעם פראָ-טעסט פון דעם פוילישען גענעראל-קאָמיסאַר מינ. פאפע. אויסער דעם הערשט איצט אין דאנציג די איבערצייגונג, אז דער שווער-פונקט פון דער לאגע געפינט זיך איצט אין ווארשאָ און פון דאָרט ווערען ערוואַרט וויכטיגע בעשלוסען. דער הויך-קאָמיסאַר פון דער פעלקער - ליגע לעסטער איז נאָך נישט אָנגעקומען קיין דאנציג. ער ווערט ערוואַרט מאָר-גען, זונטאג.

די היינטיגע דאנציגער פרעסע פערעפענטליכט אַנ'ארטיקעל פון פאָרסטער, אין וועלכען ער פערזי-כערט, אז די פעראָרדענונגען פון דאנציגער סענאט זענען געווען א נויטווענדיגקייט, בכדי אויסצומיידען א קאטאסטראָפע פון דאנציגער ווירטשאפטליכען לע-בען. פאָרסטער פערזיכערט, אז דער דאנציגער סענאט איז צו דעם שריט געצוואונגען דורך דער פעראָרדענונג פון פוילישען פינאנץ-מיניס-טער פון 18 יולי.

דאנציגער יודישע קהלה

פאדערט אויף צו האלטבלוטיגקייט

דאנציג, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

די יודישע קהלה אין דאנציג האָט ארויסגע-לאָזט אַנ'אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג אין וועלכען זי ווערט אויפגעפאָדערט נישט צו פערלירען די קאלטבלוטיגקייט און נישט צו לאָזען זיך פראָוואָצירען.

דר. שאכט ווארענט געגען „אויסמיידבארע אונרוהען"

בערלין (יט"א) ענטהילענדיג אין הויפט-בנין פון דער רייכסבאנק א היטלער-ביוסט, האָט דער פרעזידענט פון דער רייכסבאנק און ווירט-שאפטס-מיניסטער דר. שאכט געווארענט געגען פערגרעסערן די שוועריגקייטען, מיט וועלכע דייטש לאנד מוז קעמפען, דורך יעדע ארט אונרוהען, וואָס קענען אויסגעמיטען ווערען.

עמיל יאנינגס איז א ריינער ארישער

און ווער עס פערשפרייט וועגען זיין אבשטאמונג פאלשע קלאנגען, וועט בעשטראפט ווערען

בערלין (יט"א) דאָס „דייטשע נאכריכטען-ביוראָ" פערעפענטליכט אַנ'אפיציעלע הכחשה פון דער בעהויפטונג, אז עמיל יאנינגס, אטאָ געביהר און אנד. דייטשע פילם-ארטיסטען זאָלען כלומרשט זיין נישט ארישער. אין דער מעלדונג ווערט גע-זאגט, אז די פאלשע קלאנגען ווערען פערשפרייט מיט'ן צוועק צו שאדען דעם גוטען נאמען פון די ארטיסטען, און ווער עס וועט די דאזיגע קלאנגען איבערחזר'ן, וועט בעשטראפט ווערען.

בעפרייט 4 עולים אויף קויציע

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראפיש).

4 עולים, וואָס האָבען אין דער ירושלימער תפיסה געפיהרט א הונגער-שטרייק, האָבען היינט איבערגעריסען דעם שטרייק. זיי ווערען בעפרייט אויף קויציע.

וואס שרייבט די פוילישע פרעסע וועגן דאנציג

די לעצטע צאָל-פעראָרדנונגען פון דאנציגער סע-נאט האָבען ארויסגערופען אַנ'אמת'ן שטורם אין דער גאנצער פוילישער פרעסע.

די אָפיציעלע „גאזעטא פאלסקא" שרייבט:

„די לעצטע פעראָרדנונגען פון דאנציגער סענאט צושטערען אונזער גאנצע צאָל-ארגאניזאציע און פיהרט אריין א כאאָס אינם דאזיגען געביט, וואָס פוי-לען קאָן בשום אופן נישט טאָלערירען.

ווען אָבער עס וועט זיך ארויסווייזען, אז די טענדענץ פון דאנציגער סענאט איז טאקע אזעלכע ווי די איצטיגע מעשים דערווייזען, דאָן וואָלט אין דער גאנצער בעציהונג פון דער פוילישער רעגירונג צום דאנציגער סענאט געמוזט פאָרקומען א גרינד-ליכע ענדערונג".

דער ענדעקישער „דזשענניק נאראָדאָווי" שרייבט:

„דער הויפט-קניפ, וואָס פערבינדט פריישטאָט דאנציג מיט פוילען איז דאָס אנגעהעריגקייט פון דאנציג צום פוילישען צאָל-געביט. מיט'ן עפענען די צאָל-גרעניצען פאר דייטשלאנד, האָט דאנציג גע-מאכט דעם פרווו אין גאנצען איבערצורייסען מיט פוילען.

אויב פוילען וועט דעם דאזיגען פאקט נישט בע-קעמפען, וועט עס זיין דער ערשטער טריט פון דאנ-ציג אנשליסען זיך צוריק צו דייטשלאנד און ס'וועט בעדייטען די גרעסטע מפלה, וואָס פוילען האָט גע-ליטען נאָך דער מלחמה און נאָכ'ן „איינשטעלען זיך פון פרידליכע בעציהונגען".

„קוריער פאראנני" שרייבט:

„דאנציג מוז פערשטעהן, אז פאר יעדע איינזייטיגע איבעראנדערשונג פונם פאָליטישען סטאטוס וועלען די, וואָס וועלען עס טון ביטער בעצאָהלען. די טעזע צו מאכען דאנציג פולשטענדיג אונאָפהענגיג וועט זיך שפעטער אָפשלאָגען אויפ'ן קאָרג פון די, וואָס פרעדיגען עס.

„קוריער ווארשאווסקי" שרייבט:

„מיר קאָנען גארנישט צווייפלען, אז דער שריט פון דאנציגער סענאט וועט ארויסרופען די געהערי-גע רעאקציע מצד דער פוילישער רעגירונג. ס'וועט לען נישט געגוג זיין קיין האלבע מיטלען. עס האנ-דעלט זיך נישט וועגען ווירטשאפטליכען אינטערעס פון דעם אָדער יענעם פוילישען געגענד נאָר וועגען דער אלגעמיינער פוילישער ווירטשאפט".

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער שווער-געטראָפענער פאמיליע גריגבוים צוליב פ'יהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעסליכען איידעם

ב"ע מגר. ארי' זעלענפרוינד

זייט געטרייסט מיט די טראדיציאָנעלע ווערטער: המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

שלמה יאבלאנסקי און פרוי.

צווייטע אמעריקאנישע ווענדונג צו אייראפא

אויפצובויען די וועלט-ווירטשאפט

וואשינגטאן, 3 (ספ. טעל.) דער מלוכה-סעקרעטאר הול האט אויף א פרעסע קאנפערענץ געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט נאכאמאל אפעלירט צו די גרויס-מלוכות, אז זיי זאלען צוזאמען מיט די פעראייניגטע שטאטען צו-טרעטען צו דעם אויפבוי פון דער וועלט-ווירטשאפט, אפשאפען די פאליציייאישע נאציאנאליסטישע מע-טאדען אין האנדעל. די וועלט — האט הול געזאגט — קען קומען צו זיך ערשט דאן, ווען דער האנדעלס אויסטויש וועט פארקומען אהן בעגרעניצונגען.

אמעריקאנער קאטאליקען פא-דערן אויף צו באיקאטירען די אלימפיאדע אין בערלין

בערלין, 3 (ספ. טעל.) צו דער קאמפאניע נעגען אפהאלטען די אלימפיאדע אין בערלין האבען זיך אויך אנגע-שלאסען די אמעריקאנישע קאטאליסען.

דאס קאטאלישע וואכענבלאט „קאמאן וואל" פאדערט אויף אלע אמעריקאנער צו באיקאטירען די אלימפישע שפילען אין בערלין.

איבערגעריסן דעם פליה מאסקווע-סאן-פראנציסקא

צוליב א דעפעקט אין מאטאר

מאסקווא, 3 (ספ. טעל.) היינט 6 א זייגער אינדערפריה איז פון צענטראלען פליה פלאץ אויפ'ן נאמען פון פרונזע אין מאסקווע ארויסגעפליגען צו א גיגאנטישען פליה איבערן צפון-פאל דער בעריהמטער סאוויע-טישער פליהער זיגמונד לעוואניאווסקי.

מיט לעוואניעווסקי פליהען אויף דער פי-לאט ביידוקאוו און דער מעכאניקער לעווטשענקא.

דער וועג, וואס לעוואניעווסקי האט אדורכ-צופליהען בעטרעפט 9605 קילאמעטער און וועט פארטיילט ווערען אויף 9 עטאפען. לעוואניאווסקי רעכענט אדורכצומאכען דעם וועג אין 70 שעה.

מאסקווע, 3 (ספ. טעל.) דער הויפט-אמט פון צפון וועג האט בא-קומען פון ארעפלאן מיט וועלכען דער סאוויע-טישער פליהער לעוואניאווסקי האט אונטערגענומען זיין פליה מאסקווע — סאן פראנציסקא א ראדיא-דעפעשע. אז מען האט בעמערקט א צו שמארקען פארברויך פון בענזין.

דער עראפלאן האט זיך דעריבער געמוזט ארפלאזען אויף איינער פון די פליה-פלעצער אין די אומגעגענד פון לענינגראד.

עס איז ארויסגעשיקט געווארען א קאמיסיע אויסצופארשען דעם דעפעקט פון מאטאר.

געהיימנישפולער ארעסטאנט שפרינגט פון פענסטער

און פרוואונדעט שווער א פרוי

בערלין, 3 (ספ. טעל.) פון קעלן מעלדעט מען, אז פון דארטיגען פאליציי-קאמיסאריאט איז אנטלאפען בעת דעם פערהער, ארויסשפרינגענדיג פון צווייטען שטאק א געוויסע פעריזאי, וועלכע די פאליציי האט שוין פון לאנג געזוכט איבערן גאנצען לאנד. ער איז אזוי אומגליקליך געשפרונגען, אז ער איז ארויס געפאלען אויף א פערבייגעהענדיגע פרוי, וועלכע ער האט שווער פרוואונדעט. דעם נאמען פון דעם אנטלאפענעם איז נישט אנגעגעבען.

היטלעריסטישע מאניפעסטאציעס אין עסטרייך

פאריז, 3 (ספ. טעל.) „האוואס" מעלדעט פון ווינען, אז אין אינס-ברוק און אין דער אומגעגענד האבען די נאציא-נאל-סאציאליסטען ארגאניזירט א רייהע מאניפעס-טאציעס. אויף דער גרעניץ האבען זיי אנגעצינדען פייערווערק, וואס האבען געבילדעט גרויסע האקענקרייצען מיט אויפשר „זען „הייל היטלער". אין אינסברוק זענען א סך הייזער דעקא-רירט געווארען מיט האקענקרייצען און עס זענען ארויסגעהאנגען געווארען טראנספאראנטען מיט אויפרייצענדע אויפשריפטען. די פאליציי האט אדורכ-געפיהרט א רייהע ארעסטען.

„תומכי אורחים"
פאמארסקא 18.

היינט, זונטאג ד. 4 שעה 3 נאכמ ווערט איינגעארדענט דורך דעם הילפס-פעראיין „תומכי אורחים"

א גארטען-פערוויילונג

פארק העלענאוו

פארבונדען מיט א קאנצערט.

ס'וועלען אויפטרעטען די בעליבטע קאמיקער מיעטשיסלאוו מיעטשקאווסקי (דער גומי-מענש) און אלעש ארזשעראווסקי (הומאריסט און זינגער)

און אויך די זעהר בעליבטע ארטיסטינס פון די פוילישע ביהנעס ריטא קאנאזשעווסקא (וואדעוויליסטקא) און יאנקא אליענעצקא (זינגערין) אויך טרעט אויף דאס בעליבטע 12-יעהריגע וואונדער-קינד לאלא אמזעל אין פאלקס-לידער-רעפערטואר.

אין פראגראם: 5 אויטענד סימפאן, קאנצערט פון 40 פערזאן אונטער לייטונג פון דיר. ס. פיעטרושקא / פאנטאזי-לאטעריע פון 2000 ווערטפולע געווינסען, צוו. א. איז צו געווינען א פאר בעטען מיט א גארדעראבע, א קינדער-בעטעל, א שטיי-זייגער. פרייז פון א לאס 25 גר. / 30 8 ארטיסטן. אויפטריטן / כשר'ער בופעט.

פרייז פון בילעטן 2,20 זל. (זיץ-פלעצער) און 1,09 זל., פאר קינדער 50 גר. איז צו בעקומען ביז 1 א זייגער ביי דער קאסע אין העלענאוו א גאנצען טאג. מיט גלידער פון „תומכי אורחים" קענען בעקומען הוזה-בילעטן נור אין פעראיינס-קאנצלאריע פאמארסקא 18. הילימער ראטירט פון 21-טען יולי זענען גילטיג.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10. טעל. 245-21
צוריקגעקעהרט
נעמט אן ביז 8³⁰ פריה, פון 12 ביז 2 מיטאג און פון 7—9 אוו. זונטאג פון 10—1 בטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

לעטשניצע
פאר וועגערישע קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועגעריש-קראנקע, מעגערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
אין טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.
IGNACY GRYNBERG
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעציאליסט פאר הארץ-קראנקהייטען)
17 CEGIELNIANA 17
telefon 174-15.
נעהמט אן פון 6 ביז 8 אוונט.

Dr. med.
SZYMON GRINBERG
פילסודסקיעגא 55
טעל. 168-58
נעהמט נישט אן אין לאדז אין דערצייט פון זומער-פעריען.
דער טעלעפאן אין ווישניאווע-גורע איז נומער 26.

לעטשניצע
פאר וועבערישע-קראנקע
מענער-שוואכע און הויט-קראנקהייטען.
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט.
פרויען ... נעמט אן א פרוי דאקטאר
א בעראטונג 3 זל.

פענסיאנאט
„דאברזינסקי"
ווישביאווא-גורא
ווילא זאלצמאן, שטרענג כשר
אינפארמאציעס: זגערזש, לאדז, טעל 106-28

בעקאנטמאכונג!
געעהרטע קאנסומענטען!
דער געוועזענער כשר'ער
באר „מאנגריא"
2 לעניאגוב 2
איבערגענומען אונטער דער לייטונג פון בע-וואוסטען פאכמאן לעאן אפאטאווסקי און עמפעהלט פרישע געשמאקע מיטאגען פון 1 זל. או ווי אויך פריהשטיקען און אווענדברויט'ן.

קויפט פון דער ער-שטער קוועלע!
קינדער - וועגעלעך.
מעטאל-בעטען,
אויסגעבעטע = און ספרענזשינע- מאטראצן
„Patent" וויזשימאטשקעס
אין פאבריקס = לאגער DOBROPOL
פיעטריקאווער 73, אין הויף

וויכטיג פאר לעבענס-פערזיכערונגס-פאליסען!
זעמטליכע לעבענס-פערזיכע-רונגס-פאליסען, וואס זענען א גע-וויסע צייט נישט בעצאהלט געווארען און זאגאר אנולירטע קענען ווערען דורך מיר אויסגענייט און ווייטער גילטיג, אזוי, אז דאס איינגעצאהלטע געלד זאל נישט פארלוירען ווערען. ווענדען זיך לאדז, פיעטריקאווער 145, וו. 5 צו ש. זילבערבערג אויס ווארשא, טעל. 203-94, אגענטען ווערען געזוכט, מנידליך פון 3 ביז 5 נ.מ.

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צווע-אפעראציע א. ז. וו., ווי אויך אמבולא-טארישעס פון 9-2 און פון 4-8 אוונט

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער טיפסטע מיטגעפיהל דער פאמיליע גרינבוים צוליבן טויט פון זייער אונפערגעסליכען און ליבען שווינערזוהן

מגר. ארי' זעלענפרוינד נ"ע

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
יעקב וועטשטיין און פרוי.

אונזערע ליבע פריינד
יצחק גרינבוים און פאמיליע
צוליבן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעסליכען
ב"ע מגר. ארי'
זעלענפרוינד
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.
זייט געטרייסט!
משה פאזנאנסקי
און פאמיליע

דער שווער געטראפענער פאמיליע
ברין
דריקט אויס דעם טיפסטען צער און מיטגעפיהל
מאג. מ. באלבארישסקי.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 73 יאהר אונזער הייסגעליבטע מו-טער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער, אורגרויסמוטער, שוועגערין און טאנטע נ"ע
יהודית ברינדל בוים
(העבאמע) געוואוינט נאוואמיעסקא 31
די לויה קומט פאר היינט זונטאג, דעם 4 אויגוסט 1935. 12 א זייגער בייטאג פון שפיטאל דרעווניאווסקא 75, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער די טיפטרויערנדע פאמיליע.

דאנקזאגונג.
דערמיט דריקען מיר אויס דעם בעסטען דאנק דעם דאמען-קאמיטעט פון ווישניאווע-גורע ספעציעל די דאמען
סרעבניק, לידער און שטערן
פאר זייער אנטיילנעהמען און מיטארבייטען אויף דער פערוויילונג דעם 27 יולי ד. י. אין ווישניאווע-גורע
די פערוואלטונג פון דער נאכט-פאגאטאוויע
ביי „לינת-הצדק" אין לאדז.

למו"ר הרב
ר' נחום יוסף גארעליק שליט"א
ליום צאתו מעירנו לארץ-ישראל ביום ג' הבע"ל 6/8 בשעה 3 בבוקר מבית הנתיבות פאבריצני
מאחלים אותו ברכות מאליפות צאתך ובאך לשלום עלה והצלח השוכו בציון יהי בעזרך שתוכל להמשיך את עבודתך הפורי' להרבצת תורה וי"ש בארצנו הק' עד ירחם ד' את עמו ותחזינה עיני כלנו בנחמת ציון וירושלים.
תלמידיו ומתפללי של ביהכ"נ
צ"ש ר' אלי' קרעניצער ז"ל קילינסקי 117.

ברכת תנחומים לידידינו ה"נ ה"ה ר' יחזקאל ברין נ"י ולבנו ר' אישי העניך נ"י ומשפחתם להאסון הנורא שקרה להם שנקטף בדמי ימיו בנו ואחיו המצוין במידות טובות
מו"ה יחיאל מאיר הכהן ז"ל
המקום ינחם אתכם להקים סעות ורוחכם לדממה ויאמר למלאך הרף.
יהי זכרו ברוך!
יעקב שלמה לאנגפוס ומשפחתו.

הזכרה.
היינט זונטאג, דעם 4 אויגוסט, 12,30 פארמיטאג, צו דער ערשטער שמערצליכער יאהרצייט פון אונזער אונפערגעסליכער פרוי און מוטער
נ"ע פייגה מרים צוויגענבערג
וועט פארקומען א הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה, צו וועלכע עס ווערען איינגעלאדען קרובים, פריינד און בעקאנטע.
מאן און קינדער.

געקומען צו א הסכם אין זשענעווע

די איטאליעניש-אביסינישע ארביטראזש-קאמיסיע בעגייט איהר ארבייט

זשענעווע, 3 (ספ. טעל.)

דער פארזיצענדער פון ראט פון דער פעלקער־ליגע — ליטווינאוו, האט געעפענט די זיצונג פון ראט און האט געמעלדעט וועגען צוויי רעזאָ-לוציעס:

די ערשטע בעציהט זיך צו דער איבערגעריסענער ארבייט פון דער ארביטראזש-קאמיסיע, וואס האט זיך פערנומען מיט'ן אינצידענט הינטער אואל-אואל. די רעזאלוציע שטעלט פעסט, אז די קאמיסיע דארף זיך פערנעהמען אויסשליסליך מיט'ן אינצידענט און איהר בעשלוס דארף נישט בע־ריהרען קיין שום אנדערע פראגע, בעזונדערס די פראגען פון די גרעניצען.

דאן ווערען די צדדים געבעטען ביז צום 4-טען סעפטעמבער צו מעלדען וועגען רעזולטאט פון די ארבייטען פון דער קאמיסיע.

אין דער צווייטער רעזאלוציע ווערט געזאגט, אז דער ראט פון דער ליגע בעשטימט יעדענפאלס זיך צונויפצוקומען דעם 4-טען סעפטעמבער, בכדי אויסצופארשען די איטאליעניש-אביסינישע בעציהונגען.

עס האט זיך דאן ענטוויקעלט א דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען גענומען א ווארט דער אביסינישער פארשטעהער פראפ. יעזע, דער איטאליענישער פארשטעהער, פרעמיער לאוואל, מיניסטער אידען און א רייהע אנדערע מיטגלידער פון ראט.

צום סוף האט דער פארזיצענדער פעראָרדענט די אפשטימונג איבער די רעזאלוציעס. דער ערשטער איז אנגענומען געווארען איינשטימיג. ביי דער צווייטער, האט זיך דער איטאליענישער פארשטעהער אפגעהאלטען פון שטימען.

דערויף איז די סעסיע פון ראט געשלאסען געווארען.

אנטי-יודישע דעמאנסטראציע פון 30 טויזענד היטלער־ווצעם

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

אין שטעטין איז פארגעקומען א אנטי-יודישע דעמאנסטראציע, אין וועלכער עס האבען זיך בע־טייליגט 30 טויזענד מיטגלידער פון די ס. א. און ס. ס. ווי אויך פון דער נאציאנאל - סאציאליסטי־שער פארטיי.

די אפיציעלע מאטיווען פון דער דעמאנסטראציע זענען פאלגענדע. די פאליציי האט געמוזט ארעס־טירען 30 פערזאן צוליב מארקסיסטישע איבערצייג־גונגען, וואס האבען געוואלט ארויסרופען גאסען־אונרוהען. די דעמאנסטראציע איז ארויסגערופען גע־ווארען דורך א דעפעשע, וואס שטעטינער יודישע פירמען האבען געשיקט צום האנדעלס-מיניסטער מיט דער האפנונג זיי צו שיצען געגען באיקאט.

א פראיעקט פון א נייעם דונאי פאקט

ווערט אינגיכען בעטראכט ווערען אין רוים

פאריז, 3 (ספ טעל.)

דעם ,,עוור" מעלדעט מען פון זשענעווע, אז די מיטגלידער פון דער פראנצויזישער דעלעגאציע אין זשענעווע פערנעהמען זיך אויך מיט דער פרא־גע פון דעם דונאי־פאקט. ווי מען שמועסט, האט דאס פראנצויזישע אויסערן־מיניסטעריום שוין מיט צוויי וואכען צוריק צוגעשיקט דער עסטרייכישער, אונגארישער, טשעכישער, רומענישער יוגאסלאווי־שע און איטאליענישער רעגירונג א פראיעקט פון א אפמאך, וואס ענטהאלט נישט דעם חיוב צו קומען צו־הילף דעם אנגרייפער אויפ'ן עסטרייכישען טע־ריטאריום, נאר ערלויבט די סיגנאטארען צו שלי־סען א מיליטערישען בונד. די מאסגעבענדע קרייזען אין זשענעווע האפען, אז אינגיכען נאכ'ן פערענדי־גען די סעסיע אין זשענעווע וועט זיך צוזאמענקומען א קאנפערענץ אין רוים בכדי צו פינאליזירען דעם אפמאך.

אויף וואס פאר א יסודות איז דערגרייכט געווארען דער הסכם

זשענעווע, 3 (ספ. טעל.)

ביים סעקרעטאר פון דער פעלקער-ליגע אוועאל איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די מיט־גלידער פון ראט, אויף וועלכער לאוואל האט אינ־פארמירט וועגען גאנג פון די אונטערהאנדלונגען אין איטאליעניש-אביסינישען קאנפליקט.

לויט אינפארמאציעס פון פראנצויזישע קריי־זען איז לאוואל'ס בעריכט בעשטאנען אין פאלגענ־דען: קודם כל האט ער ערקלערט, אז די פראיעק־טען פון די טעקסטען, וואס זאלען צוגעשטעלט ווערען דעם ראט קענען נאך נישט מיטגעטיילט ווערען די מיטגלידער פון ראט, ווייל זיי זענען נאך נישט אקצעפטירט פון דער איטאליענישער רעגירונג.

די פערשטענדיגונג וועט זיך שטיצען אויף פאלגענד עפרינציפען: 1) די איטאליעניש-אביסי־נישע ארביטראזש-קאמיסיע הויבט ווידער אן איהר ארבייט און זי וועט זיך בעגרעניצען נאר צום אינצידענט אין אואל-אואל. עס איז אויך פעסט געשטעלט געווארען די נויטווענדיגקייט צו בעשטי־מען א פינפטען סופער-ארביטער פאר דער דא־זיגער קאמיסיע. 2) דער ראט פון דער פעלקער־ליגע וועט זיך צוזאמענקומען דעם 4-טען סעפטעמבער אויף אן אויסערגעוועהנליכער זיצונג. ביים אנ־נעהמען די רעזאלוציע אין דער פראגע וועט די איטאליענישע דעלעגאציע זיך אפהאלטען פון שטי־מען.

פרעמיער לאוואל האט אויך ערקלערט, אז פראנקרייך, ענגלאנד און איטאליען וועלען אינגיכען אנהויבען אונטערהאנדלונגען מיט'ן ציל אויסצו־צופארשען דעם איטאליעניש — אביסינישען קאנפליקט.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie.
WYJEZDZAJĄC, nie zostawiaj w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p., lecz zanieś je do SAFE'u!

עטדעקט א שמוגעל = אפערע פון איבער א מיליארד פראנק

פאריז. 3 (ספ. טעל.)

די פאריזער פאליציי און שטייער מאכט האט ענטדעקט א געוואלדיגע שמוגעל=אפערע. לויט די ביז איצטיגע בערעכנונגען האט דער פראנצויזישער מלוכה=אוצר געליטען ביז א מיליארד פראנק שאדען.

צו דער שמוגלער באנדע האבען געהערט א גרויסע צאהל צאל-בעאמטע. אין פאריז האט עק־זיסטירט א רעיעסטרירטע אימפארט פירמע, וואס האט אנגעפיהרט מיט'ן גאנצען שמוגעל פון סחורות אויפ'ן פראנצויזישען מארק.

היינט קומט פאר דער לעגיאנען= צוזאמענפאהר אין קראקא

ווארשא, 3 (ספ. טעל.)

דעם 5 און 6 ד. ח. וועט אין קראקא פארקומען דער 13טער צוזאמענפאהר פון די פוילישע לעגיאָ־ניסטען.

צום צוזאמענפאהר קומען אויך דער פרעמיער סלאוועק און דער גענעראל - אינספעקטאר פון דער ארמעע גענעראל רידז־שמיגלי.

אויפ'ן סיוווינעץ, וואו עס ווערט געשאטען דער געדענק־בארג לכבוד דעם מארשאל פילסודסקי וועט

פון פערשידענע שטעט אין דייטשלאנד מעלדעט א רערע.

די פאדערונג פון דייטש-ארישער אפשטאמונג איז עסטרייך נישט געזעצליך

וויען (יט"א) די שטאט־פערוואלטונג פון וואלססבערג אין קערנטען האט אין א קאנקורס אויף דעם אמט פון סעקרעטאר פון מאגיסטראט געשטעלט צוו. אנד. די בעדינגונג פון דייטש־ארישער אפשטא־מונג. די יודישע קהלה אין קלאגענפורט האט וועגען דעם עניין ארייגעטראגען אנ'אנקלאגע צו דער אויפ־זיכטס־מאכט, וועלכע האט די אנקלאגע אנערקענט אלס בעגרינדעטע. אין דער ענטשפרעכענדער ענט־שיידונג ווערט געזאגט, אז לויט דער פערפליכטענ־דער עסטרייכישער קאנסטיטוציע זענען אלע בירגער גלייך פאר'ן געזעץ און ,,עפענטליכע אמטען זענען גלייך צוגענגליך פאר אלע פאטערלאנד־געטרייע ביר־גער, וועלכע ענטשפרעכען די פארגעשריבענע בעדינ־גונגען".

ווידער 12 ארעסטירטע פארען פאר „ראסען שענדונג"

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

פון פערשידענע שטעט אין דייטשלאנד מעלדעט מען וועגען ארעסט פון 12 יודען און 12 דייטשע מעדלעך. זיי ווערען איבערגעפיהרט אין קאנצענ־טראציע־לאגערן פאר ראסען־שענדונג.

דער אנטי-יודישער קאמף אין דייטשלאנד

בערלין (יט"א) דער ,,פעלקישער בעאבאכ־טער גיט איבער, אז אין קאלבערג איז פארגעקו־מען א פערזאמלונג מיט'ן אנטייל פון פארשטעהער פון האטעל־וועזען הויז און גרונד־בעזיץ. האנדעל און האנדווערק, אויף וועלכער עס איז איינשטימיג אנגענומען געווארען פאלגענדער בעשלוס: 1) די פער־זאמעלטע פארשטעהער פון דער ווירטשאפט ערקלע־רען איינשטימיג דעם אבערבירגערמייסטער, אז זיי ווינשען זיך נישט צו זעהן יודען אין קאלבערג. 2) די פערזאמעלטע פערפליכטען זיך נישט אויפצונעה־מען אין דער צוקונפט קיין שום יודישע קור־געסט און אויסהענגען ענטשפרעכענדע אויפשריפטען אין זייערע הייזער און אנשטאלטען.

אין דער בעראטונג האבען זיך בעטייליגט 23 ,,פעראנטווארטליכע פיהרער" פון די ענטשפרע־כענדע ארגאניזאציעס.

דעקלאראציע פון ענגלאנד, איטאליען און פראנקרייך

וועגען דעם אביסינישען פראבלעם

זשענעווע 3 (ספ. טעל.)

עס איז פערעפענטליכט געווארען א קאמוניקאט, אין וועלכען עס ווערט געזאגט, אז די פארשטעהער פון פראנקרייך, איטאליען און ענגלאנד אלס די סיג־נאטארען פון אפמאך פון 13 דעצעמבער 1906 וועגען אביסיניען האבען ערפילט זייער גרייטקייט אונ־טערצונעהמען אונטערהאנדלונגען בכדי צו ערלע־דיגען דעם קאנפליקט צווישען איטאליען און אבי־סיניען, און האבען בעשלאסען ווי אמגיכסטען אנ־צוהויבען די אונטערהאנדלונגען.

דער קאמוניקאט איז פערעפענטליכט געווארען פאר דער זיצונג פון ראט פון פעלקער־בונד.

מוסאליני'ס דראהונגען

וועלען גורם זיין א פעראייניגונג פון אלע נעגער אין דער וועלט

ניו־יארק, 3 (ספ. טעל.)

פון די ענגלישע קאלאניעס מעלדעט מען וועגען דער אלץ וואקסענדער אויפרעגונג צווישען די נעגער. אין בריטיש גוויאנא איז אויף א פערזאמלונג פון די פארטגעשריטענע נעגער בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צו דער ענגלישער רעגירונג מיט דער ביטע צו פערהיטען פון א עווענטועלער ענגליש־איטאליע־נישער מלחמה.

גלייכצייטיג איז בעשלאסען געווארען ארויסצו־שיקען א דעפעשע צום אביסינישען קייזער, אין וועל־כער זיי פערזיכערן איהם אין דער סימפאטיע און גרייטקייט פון די נעגער פון בריטיש גוויאנא צו פערגיסען דעם לעצטען טראפען בלוט פאר דער אבי־סינישער פרייהייט. די רעזאלוציע בעטאנט, אז מו־סאליני'ס דראהונגען וועלען גורם זיין א פעראייני־גונג פון די נעגער פון דער גאנצער וועלט.

עהנליכע פערזאמלונגען פון נעגער זענען פאר־געקומען אין טרינידאד און זיי האבען אנגענומען אזא פיינדליכען כאראקטער לגבי איטאליען, אז דער איטאליענישער קאנסול האט זיך געזעהן געצוואונ־גען צו אינטערווענירען ביי דער מאכט.

אטא שטראסער ארעסטירט און ארויסגעשיקט פון גריכענלאנד

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

פון אטען מעלדעט מען, אז עס איז דארט ארעסטירט געווארען אטא שטראסער, וועלכער ווערט ארויסגעשיקט פון גריכענלאנד. אטא שטרא־סער איז דער פיהרער פון דעם אזוי גערופענעם „שווארצען פראנט", דעם לינקען פליגעל פון דער נאציאנאל־סאציאליסטישער פארטיי, וואס בעקעמפן היטלער'ן. זיין ברודער יוליוס שטראסער איז דער־שאסען געווארען דעם 30 יוני 1934.

מארק שאגאל געקומען קיין ווארשע

ווארשא, 3 (יט"א טעלעגר.)

קיין ווארשא איז היינט געקומען דער בע־קאנטער יודישער מאלער מארק שאגאל. דער קינסטלער איז געקומען אין שייכות מיט דעם „יווא" צוזאמענפאהר אין ווילנא און ער וועט פערבלייבען אין פוילען צוויי ח־שים.

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע
וואוינט יעצט
9 טראוגוטא 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוונר
פאר פרויען אספעצ. ווארטע-זאל

אבצימארקן-פאבריק
WYTWÓRNIA ODBIJANEK
פאר: שטרימף. מאנופאק-טור, זיידע, טריקאטאזש און גאַ־בערייען
פערטיגט אויס די דרוקעריי
„FUTURA"
Piotrkowska 64
tel. 236-25.

ד"ר
ל. שיפמאן
האט זיך איבערגעצויגען
פון זשעראנא 3
אויף 64 זאבאדניא 64
פראנט, 2-טער שטאק. טעל. 106-72.

Kopiec Józefa Piłsudskiego
Konto w P. K. O. 444.

פאר גארד,
בי־זשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעם
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr B. ROBINSON
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86.
עמפפאנגט פון $2\frac{1}{2}$–$1\frac{1}{2}$ פארם.
און פון 4–5 נאכם.
פון 6 א זייגער אן איז קאלומנא.
ווארשאווסקא גאס, ווילע נייהאוו.

Doktór
F. KLOZENBERG
נערווען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Narutowicza 37, tel. 105-53

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען-, הארץ- און סקלעראז-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145,
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אוו.

לויה פון די קרבנות
פון דער שרעקליכער בוי-קאטאסטראפע אין ווארשא

וואַרשאָ, 3 (טעלעפאָניש)
פרייטאָג איז פאָרגעקומען די לויה פון די 6 קרבנות פון דער שרעקליכער בוי-קאַטאַסטראָפע אויף דער פרעטאַ 16: פון 47-יעהריגען משה יחזקאל פראַנשטעטער, זיינע ביידע זיהן דעם 18-יעהריגען קלמן און דעם 16-יעהריגען יעקב, דער 7-יעהריגער לאה גאָלדבלאַט, דער 9-יעהריגער רחל ריזענמאַן און פון אברהם פיינקוכען.

שוין פון באַלד אינדערפריה האָט זיך אַ ריזיגער עולם פערזאַמעלט פאַר'ן בנין פון פראָסעקטאָריום אויף דער אטשקא-גאַס. עס האָבען זיך אָפגעשפילט ריהרענדע סצענעס. עס האָבען זיך פערזאַמעלט די קרובים און בעקאַנטע פון די אומגליקליכע קרבנות. עס זענען אויך געקומען אַ סך איינוואוינער פון דער פרעטאַ-גאַס, בכדי אָפצוגעבען כבוד די קרבנות פון טראַגישען הויז.

דער פאָטער פון לאה גאָלדבלאַט איז אויך פערוואונדעט געוואָרען און ער געפינט זיך אין שפיטאָל. פרייטאָג האָט מען איהם בעפרייט אויף דער צייט פון דער לייה. ווען גאָלדבלאַט איז אָנגעקומען פאַר'ן פראָסעקטאָריום, האָט זיך צווישען פערזאַמעלטען עולם דערהערט אַ שטאַרק געוויין. גאָלדבלאַט איז טויב געוואָרען פון דעם גרויסען גערויש פונ'ם איינפאַלענדיגען הויז. דערהערענדיג דאָס געוויין, האָט ער געזאָגט: וויינט נישט! איך דאַנק גאָט, אז איך לעב. איך האָב זיך דאָך אויך געקענט געפינען דאָ אין פראָסעקטאָריום. אַליין איז ער געקומען אויף דער לייה פון זיין 7-יעהריגע טאָכטער לאה, וועלכע מען האָט אַרויסגענומען פון אונטער'ן גרוז אַ טויטע.

עס דערהערט זיך אויך אַ גרויס געוויין, ווען עס קומט אָן, געפיהרט דורך צוויי פרויען, איינגאַנצען אַ פערבאַנדאַזשירטע, פרוי פראַנשטעטער משה פראַנשטעטער'ס פרוי.

די אומגליקליכע פרוי האָט אין איין נאַכט פערלוירען איהר מאַן און צוויי זיהן. זי זעהט אויס צו זיין נישט ביי די געדאַנקען — וואָס איז געשעהען? — פרעגט זי זיך — פאַרוואָס וויינט מען?...

אברהם רייזענמאַן און זיין שוועסטער פערברעכען די הענד. אַליין האָבען זיי זיך אַרויסבעקומען און די מוטער איז געפאַלען טויט.

מיט דער אָרגאַניזאַציע פון דער לייה האָט זיך פערנומען „חסד של אמת". עס איז געוועזען טעטיג די פערוואַלטונג מיט'ן פרעזעס מייזעל בראש. ווי אויך דער גאַנצער פערזאָנאַל אונטער דער אָנפיהרונג פון דירעקטאָר סעלצאָווסקי.

בכדי צו האַלטען די אָרדנונג איז אָרגאַניזירט געוואָרען אַנ'עהרען-וואַך פון די מיטגלידער פון „חסד של אמת" פון 40 מאַן ווי אויך פון ... הונדערט מיטגלידער.

אַרום 12 אַ זייגער האָט די לייה, אונטער די פערצווייפעלטע געוויינען און געשרייען פון די מיטגלידער פון די פאַמיליעס, וואָס זענען געבליבען לעבען, געריהרט פון אָרט אין פאָלגענדער אָרדנונג: עפענט דעם לייה-צוג האָט די אויטאָ-קאַרעטקע פון „חסד של אמת" מיט דעם קערפער פון יחזקאל פראַנשטעטער, דאַן זענען געפאָהרען 6 עגלות מיט די איבריגע קרבנות.

נאָך יעדער עגלה זענען געגאַנגען די פאַמיליע און קרובים פון מת. אין דער שפיץ פון לייה-צוג זענען געגאַנגען די פאָרשטעהער פון „חסד של אמת", ווי אויך דער לייטער פון מינדערהייטען-רעפעראַט ביים רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט ליינוואַנד - הענדלער.

אויפ'ן גאַנצען וועג איז דער עולם אַלס געוואַקסען. די געשעפטען זענען געווען געשלאָסען די באַלקאָנען זענען געווען פול מענשען, אונאויפהערליך האָבען זיך געהערט געוויינען און געשרייען פון פרויען.

אויפ'ן בית-עלמין האָט שוין אָפגעוואַרט די לייה אַ ריזיגער המון. אַ שטאַרקע פאָליציי-אָפטיילונג האָט נאָר מיט גרויסע שוועריגקייטען בעוויזען צו מאַכען אַ וועג פאַר' ן לייה-צוג. אַנ'ערשיטערענדען איינדרוק האָט געמאַכט דאָס בילד ווען 6 עגלות אין איין רייה זענען אריין אויפ'ן הויף פון בית עלמין.

נאָך דער טהרה זענען 6 קרבנות פון דער טראַגישער קאַטאַסטראָפע אַרויסגעטראָגען געוואָרען און אוועקגעשטעלט געוואָרען אין איין רייה.

פאַר 5 קרבנות האָט מען צוגעגרייט קברים אין דער 92-טער קוואַרטיר; רחל ריזענמאַן האָט מען, אויפ'ן וואונש פון דער משפחה, קובר געווען נעבען דעם קבר פון איהר מוטער.

פון אַנ'אויפגעשטעלטער טריבונע האָט הרב מיכעלסאָן מספיד געווען די קרבנות און אָנגעוויזען אויף דעם גרויסען אומגליק, וואָס האָט געטראָפען דאָס יודישע וואַרשאָ, דאַן האָט ער אויפגעפאָדערט די פערזאַמעלטע זיך צו פעראינטערעסיר'ען מיט'ן גורל פון די איבערגעבליבענע מיטגלידער פון די משפחות.

אין נאָמען פון דער קהלה-פערוואַלטונג האָט גערעדט וויצע-פרעזעס לערנער. און אין נאָמען פון ראַבינאַט הרב זילבערשטיין.

דאַן האָט נאָך גערעדט ג. מענדעלסאָן, וועלכער פאָדערט אויף צו שאַפען אַ רעטונגס-קאָמיטעט פאַר די איבערגעבליבענע קרבנות פון דער קאַטאַסטראָפע.

די רעדנער דאַנקען דעם פרעזידענט סטאַזשינסקי און מיניסטער קאָשטשאַלקאָווסקי, פאַר דער נדבה פון 2,000 זל. דער „חסד של אמת" האָט אויף דעם צוועק ...טען 500 זל., די קהלה 1000 זל., הרב זילבערשטיין 18 זל. דער רעטונגס-קאָמיטעט 200 זל.

אפעל פון די אמעריקאנער רבנים
וועגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד

ניו-יאָרק, (יט"א) אויף דער פלענאַר-סעסיע פון דער אגודת הרבנים אין די פעראייניגטע שטאַטען, און קאַנאַדע, וואָס איז די טעג פאַר געקומען אונטערן פאָרזיץ פון הרב יוסף קאָנוויץ, איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצושיקען צום פרעזידענט רוזוועלט אַנ'אַפעל, ער זאָל נעמען אין שוץ די פערפאָלגטע יודען אין דייטשלאַנד געגען די גרויזאַמע רדיפות מצד די נאַציס

אין דעם אַפעל צום פרעזידענט רוזוועלט ווערט געזאָגט צוו. אנד.:

אין דעם איצטיגען מאָמענט פון טרויער ווענדען מיר זיך צו אייך, אַלס בעשיצער פון מענשליכער פרייהייט און קולטור, אַלס הויפט פון אונזער רעגירונג און פערטיידיגער פון ציוויליזאַציע נאָך אַנ'עצה און נאָך הילף אין דער איצטיגער ביטערער שעה פאַר די יודען איבער דער גאַנצער וועלט".

א גאנצע שטאט דערטרינקען געווארען

לאָנדאָן, 3 (ספ. טעל.).
פון שאַנכאַי מעלדעט מען: די צייטונג „סובא" שילדערט די איינצעלהייטען פון דער שרעקליכער קאַטאַסטראָפע אין דער פראָווינץ פוקיען, וואו צוליב א וואָלקען-בראָך איז פערגאָסען געוואָרען די שטאָט סטשאַנטשו און די סביבה. דאָס וואַסער האָט דערגרייכט איבער 5 מעטער הויך. 2000 הייזער זענען איינגעצען פערשוואונדען בעוואָרען פון דער אויבערפלאַך, יעדע פערבינדונג איז איבערגעריסען געוואָרען:

זאַל פילהאַרמאָניע
נאַרוטאָוויטשאַ 20.

יונג-טעאטער
קינסטל. אָנפיהרונג: ד"ר מ. בראַנדט.

מאָרגן, מאָנטאַג, דעם 5-טען אויגוסט, 9.15 אוונט
א גרויסע הבחה=פארשטעלונג
טרופע טאנענצאפ

בילעטען צום פרייז פון 54 גר. ביז 2 זל. שוין צו בעקומען אין דער באַראַכאָוו-ביבליאָטעק של. קאָשטשושקי 9, טעל. 191-50 יעדען טאָג פון 10 פריה ביז 2 נאָ און פון 4 ביז 10 אָוונט. אין טאָג פון דער פאָרשטעלונג ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

ווייטערע יודען=פערפאלגונגען אין דייטשלאנד

בערלין, 3 (יט"א טעלעגראַפיש)
די יודען פערפאָלגונגען אין דייטשלאַנד דויערן ווייטער. מען מעלדעט וועגען אַ רייה נייע באָד ערטער פון וואו מען פערטרייבט יודען.

ענגלאנד גרייט זיך אויף יעדען פאל

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראַפיש).
די אַראַבישע פרעסע טיילט מיט, אַז דער הויך-קאָמיסאַרען פון ארץ-ישראל, עגיפטען און אַנדערע אַראַבישע קאָלאָניעס זענען אַרויסגערופען געוואָרען קיין לאָנדאָן אויף אַ בעראַטונג וועגען אַנ'איינהייטליכער פערטיידיגונג פון די ענגלישע קאָלאָניעס אין שייכות מיט דעם איטאַליעניש-אַביסינישען קאָנפליקט.

א נייע פאשיסטישע פארטיי אין יוגאסלאוויע
נאך דער תורה פאהרט מען סיין היטלער-דייטשלאנד

ביאָלאָגראַד, 3 (ספ. טעל.)
אין די פאָליטישע קרייזען קאָמענטירט מען דעם קלאַנג, אַז דער געוועזענער פרעמיער יעוויטש שאַפט אַ נייע פאַשיסטישע פאַרטיי. יעוויטש זאָל האָבען אַרויסגעשיקט קיין דייטשלאַנד אַ גרופע פון זיינע אַנהענגער בכדי זיי זאָלען דאָרט אָדורכגעהן אַ געהעריגען קורס אין די היטלערישע פאָרמאַציעס.

אחי=מאיר ווערט בעפרייט פון תפיסה

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראַפיש).
ווי מען דערוויסט זיך ווערט אבא אחי מאיר מאָרגען בעפרייט פון תפיסה.

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל=גאס 11, טעל. 238-02
נעמהט אָן אין הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע
פון 8-11 בייטאָג און פון 4-9 אָוונטער

Dr. med. L. Berman
צעגעלביאַנע 15 טעל. 149-07
ספעציאַל-אַרצט פאַר ... ...-בעהאַנדלונג און ...-צעראַטונג.
נעמט אָן פון 8-11 און פון 4-8 אָוונטער.
זונטאָג פון 9-1 פאַרמיטאַג.
פאַר אונבעמיטעלטע—לעמשניצע-פרייזען

א שלאנג איז דער צעלע פון קאפיטאן דרייפוס
אויפ'ן „טייוועל-אינזעל"

אַלע צייטונגען האָבען געשריבען וועגען טויט פון קאַפיטאַן דרייפוס. איינער, וועלכער האָט וועגען דעם נישט געוואוסט, איז דער געוועזענער וועכטער פון קאַפיטאַן אויפ'ן טייוועלס אינזעל, דעם וועמען אַ זשורנאַליסט פון „פאַריסואַר" האָט איצט אויסגעפונען אין אַנעסי, ער הייסט קלאָד דעפאַליע און איז אַ שטריקען-מאַכער פון בערוף.

אין יאָהר 1894, ווען קאַפיטאַן דרייפוס איז דעגראַדירט געוואָרען און איז פעראורטיילט געוואָרען אוועקגעשיקט צו ווערען אויפן טייוועלס אינזעל, איז גלאָד דעפאַליע געווען אין דער אינפאַנטעריע. איהם האָט מען אויסגעקליבען צו ווערען דער וועכטער פון עקס-קאַפיטאַן דרייפוס. ער איז אַלזא געוואָרען איינער פון די זעהר ווייניגע מענשען, וועלכע האָבען געזעהען דעם יודישען מאַרטירער אויף זיין פערשיקונגס-אינזעל.

ווער נאָך קען דערצעהלען אינטערעסאַנטערע זאַכען וועגען דרייפוסען, ווי דער, וועלכער האָט איהם געהיט אויפן טייוועלס אינזעל? ווער נאָך האָט דרייפוסען געזעהען טאָג און נאַכט אַזוי נאָהענט ווי זיין וועכטער?

טאָג און נאַכט האָט מען געהיט די אַרעסטאַנטען פון די אינזלען. די דיסציפלין איז געווען זעהר אַ שווערע. ריידען האָט צו זיי נישט געטאָרט. עסען האָבען זיי בעקומען נישט שלעכט, געשלאָפען האָבען זיי אויך נישקשה'דיג.

אַנ'אָרימער, אומגליקליכער מענש...

אין אַ געוויסען טאָג איז דאָרט אָנגעקומען דער עקס-קאַפיטאַן דרייפוס. קלאָר, וואָס מיט איהם איז געשעהען האָט מען נישט געוואוסט. מען האָט נאָר גערעדט, אַז מען האָט דעם „פעררעטער" דעגראַדירט, און מען האָט איהם אוועקגעשיקט אויף די אינזלען. דער ליטענאַנט האָט נישט געוואָלט האָבען ביי זיך אין דער קאַזאַרמע קיין פעררעטער און מען האָט פאַר דרייפוס'ן ספעציעל אויפגעשטעלט אַ צעלע, וואו ער איז געזעסען איינער אַליין, פון אַלעמען אָפגעשיידט. פון צייט צו צייט פלעגט מען איהם זעהען. תמיד קאָרעקט און גוט געקליידט אין ציווילע קליידער. ער האָט אויסגעזעהען טרויעריג, אָבער ווירדיג, מען האָט געוואוסט, אַז ער האָט נישט אויפגעהערט צו פראָטעסטירען, אַז ער איז אומשולדיג. ער האָט פיל געליטען, געשטודירט, אין די רוה-שעה'ן פלעגט ער זיך אוועקזעצען אויף אַ באַנק און פלעגט לאַנג קוקען אין ים אַריין.

איך ווייס נישט — זאָגט דער וועכטער — צי ער איז געווען אַ פעררעטער, צי אַנ'אומשולדיגער. אַלענפאַלס איז ער געווען אַנ'אָרימער, אומגליקליכער מענש!

איינמאָל ביינאַכט

פערזונקען אין זיינע געדאַנקען באַפט זיך דרייפוסעס וועכטער:

— וואָרט איך האָב אייך נאָך נישט דערצעהלט דאָס שענסטע. איך מוז אייך נאָך דערצעהלען וועגען „דרייפוסעס שלאַנג". ווען איך זאָל לעבען הונדערט יאָהר, וועל איך נישט פערגעסען די היילינע מורא, וועלכע איך האָב געהאַט יענעם טאָג.

מיר האָבען דאַן געוואַכט טאָג און נאַכט ביי דער צעלע, וואו דער אַרעסטאַנט איז געשלאָפען. די דיסציפלין, ווי געזאָגט, איז געווען אויסערגעוועהנליך שטרענג און דער סערזשאַנט האָט אונז געהאַלטען אין איין וואָרענען, וואָס פאַר אַ שטראָף אונז דערוואַרט, אויב אונזער וואַכזאַמקייט ווערט אויף איין מינוט שוואַכער ווערען.

עס איז געווען ביינאַכט. עס איז אויסגעפאַלען צו שטעהן מיט אַ בלויזען באַגנעט פאַר דער צעלע. פלוצלונג האָט זיך געלאָזט הערען אין מיטען דער נאַכט אַ מאָדנער אונמענשליכער אויסגעשריי. אַ מין גליטשען זיך, אַ מין שאַרען זיך, אַ בעוועגונג, וואָס האָט אונז אָנגעפילט מיט מורא.

„הילף, הילף!"

דאָס געשריי איז אַרויס פון דער בודע, וועלכע איך האָב געהיט. „וואָס איז געשעהען?" — האָב איך אויסגעשריגען. — הילף! — הילף! — האָט געיאָמערט דרייפוס. איך האָב געמיינט, אַז ער איז פלוצלונג משוגע געוואָרען, ווי דאָס טרעפט אַגב אָפט מיט אַרעסטאַנטען.

די געשרייען זענען נאָך שטאַרקער געוואָרען.— וואַך! — וואַך! — האָב איך גענומען רופען. אויף מיינע געשרייען זענען אָנגעלאָפען דער סערזשאַנט און די אַנדערע וועכטער. מען האָט געמאַכט אַ וואַגד פון באַגנעטען און דער סערזשאַנט, מיט אַ רעוואָלווער אין דער האַנד, האָט אָנ'עפען געטון די טיר. ער איז אָפגעשפרונגען פאַר מורא. מיט אויסגעשטאַרטשעטע אויגען איז דרייפוס אַרויפגעקראָכען אויף אַנ'אַלטער שאַפע, וואָס איז געשטאַנען אין זיין קאַמער. אין מיטען צימער איז געלעגען אַ גרויסע, בייזע שלאַנג.

נאָך אַ צופאַל?

דאָ איז מעהר נישט געווען קיין פראַגע נישט וועגען דער אַפערע, נישט וועגען דער דעגראַדאַציע, נישט וועגען קריגס - אורטייל. דער אַממעהדסטען דרייסטער פון אונז האָט זיך אַ לאָז געטון אויף דער שלאַנג און האָט איהר אַריינגעשטעקט דעם באַגנעט אין בויך. אַלע האָבען מיר אַ שפרונג געטון אויפן קאָפ פון דער שלאַנג, וועלכע איז געווען 7 מעטער די לענג.

דער דאָזיגער אינצידענט האָט ממש געמאַכט אַ רעוואָלוציע אויף די אינזלען. מען האָט געמאַכט אַנ'אַנקעטע. מען האָט מיך געשטעלט אויף אַ פערהער. דרייפוס האָט ערקלערט, אַז ווען ער האָט געעפענט דעם שופלאַד פון דער קאָמאָד, האָט ער בעמערקט די גיפטיגע שלאַנג, וועלכע האָט זיך גענדרעהט אַרום זיך אַליין, קיינמאָל, איהר הערט, קיינמאָל האָט מען נישט געקענט פערשטעהען, ווי אַזוי אַ שלאַנג, וואָס האָט געהאַט 7 מעטער די לענג, האָט זיך געקענט אַריינקריגען אין דער צעלע און זיך פערגנב'ענען אין אַ שופלאַד. קיינער האָט נישט געקענט פעסטשטעלען, צי עס איז נישט מעהר ווי אַ צופאַל.

ווען דאָס אומגליק וואָלט געשעהען

דעם שלאַנג האָט דער סערזשאַנט אָפּגעצויגען די הויט און דערפון געמאַכט פאַר זיך אַ „סובעניר".

האָט דרייפוסעס וועכטער אַמאָל אַ קלער געטון, וואָס עס וואָלט געווען, ווען ער דערהערט נישט דרייפוס'עס הילפס-געשריי, און ווען די שלאַנג דער שטיקט טאַקע דרייפוסען? דאָס וואָלט געווען דער טראַגישסטער עפיזאָד פון דער גאַנצער דרייפוס-אַפערע. ווער ווייסט, וואָס פאַר אַ קאָנסעקווענצען דאָס וואָלט געהאַט אין פראַנקרייך און אין דער גאַנצער וועלט?

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

די וואיעוואודזטווע האט בעשטימט אנשטאט דעם שטאט-ראט
153 דעלעגאטען אין די וואהל-קאלעגיעס

אנשטאט דעם פונאנדערגעלאזטען שטאט-ראט, האט עהערגעכטען דיוואיעוואודזטווא בעשטימט 153 דעלעגאטען אין די וואהל-קאלעגיעס פאר'ן 15, 16 און 17 קרייזען.

אזוי ארום איז שוין ענדגילטיג פערענדיגט געווארען די קאמפלעטירונג פון די וואהל-קאלעגיעס. היינט ענדיגט זיך אויך שוין דער טערמין פון אריינטראגען ליסטעס מיט 500 אונטערגעשריבענע בירגער.

אין 15-טען וואהל-קרייז זענען בעשטימט געווארען: ביטנער, דאבראניץ, דוטקעוויטש, דזשובאני, קאליש, קראוושיק, קאוואלסקי יאן, קוואפישעווסקי ליפינסקי, מארטינאווסקי, מאלער, מאמראוויסקי, ד"ר פראבסט, אסטראווסקי, סקיבא, שינאגעל, סטאזשינסקי, טימאווסקי, טראווקאווסקי, זשערבינסקא, פעליקאן, ראכאלעווסקי, אקשא סטשעלעצקי, סטעמפעל, כזשאנאווסקי, דרעל, ד"ר רידער, פורטאן, סטאניסלאוו דאבראנצקי, יוסף ליבערמאן, לעאן פאזנאנסקי, טארעאוש קלינגער, יוליאן באום, מיעטשיסלאוו רונדשטיין, וויטאנסקי, אמוש, מערקער, וויינטער, מאנדעלטארט, אברהם קאפלאן, יצחק זדונסקי, יוסף מארגוליעס, ישעיהו שוואטלאווסקי, שיע בלושטיין, יוסף פארבשטיין, פנחם נארעל, יוסף זילבערשאץ, שיע ראווערא, וואידיסלאויסקי פנחס, יחיאל מינצבערג.

אין דער וואהל-קאלעגיע פון 16-טען קרייז זענען בעשטימט געווארען: באסטער, בורגער, דורקא, בערקאוויטש, דושינסקי, פריזע, האניג, האשארד, יאגעלא, קאפאנקע, קאנאזשעווסקי, קאפטשוך, קאסטאווסקי, קובאלאק, קראסוסקי, אבוכאוויטש, אסווינאווסקי, פייזער, פלאץ, פלאנסקי, פיאנדזשינסקי, ראווע, שימאנסקי, סקזשינסקי, סלוויאנסקי, סטראזשעווסקי, טאניאווסקי, שלעטינסקי, שטראניץ, ד"ר טאכטערמאן, סולעצקי, ראוש, וואדזשינסקי, זאיאנטשקעוויטש, וואיטעצקי, וואזשיניאק, זדראוויעווסקא, פאלעט, וואלטשינסקי, וויסאצקי, ניעוויערסקי, פאגאנאווסקי, דאמאגאלסקי, קאשניצקי, מאשטשאנסקי סטאשאק טארלאווסקי קראניג, וואטקעוויטש, ד"ר גיננלא קראוש און אינזש. מייזעל.

צו דער וואהל-קאלעגיע פון 17-טען קרייז זענען בעשטימט געווארען: באלזשאק, בילסקי, בזשאזאווסקי, טשיכעצקי, טשאפטשינסקי, אינזש. דזשעניאקאווסקי, אינזש, פרענקעל, רעד. גומבקאווסקי, בארודבי, יאנקאווסקי, יאנאווסקי, קולבאשינסקא, קובאשעוויטש, לעוואנדאווסקי, לאט, לובא, מארטשינסקא, מיראווסקי, מונר, נאוואקאווסקי, ארביעזשאלקא, אדוו. פאוולאווסקי, ראווינסקי, שאלעצקי, סקאלסקא, סמאלארעק, שמולעווסקי, שניידער, אדאם, שניידער לעאן, אומא, טאמאשעווסקי, שאפלינסקי, וויענצקאווסקי, סטאזשינסקי, קאלינאווסקי, ד"ר מארקס, האראש, קופינסקא, גאנשא ראווסקי, יאווארסקי, בארטשעווסקי, טאמטשאק, שאט, ראז, סאכא, קאזלאווסקי, אדוו. מענקעס און יל. מינצבערג

קאנפערענצען מיט די פארזיצערס

פרייטאג און שבת זענען אין בנין פון קרייזגעריכט פארגעקומען קאנפערענצען מיט די פארזיצערס פון די וואהל-קאמיסיע, וואו ס'זענען געמאכט געווארען אויפקלערונגען אין פערשידענע נישט-קלארע ענינים.

די וואהל-קאמיסיעס וועלן שוין אנהויבען צו ארבייטען דעם 7 ד. ח. פון 4 ביז 9 אוונט, וואו ס'וועלען אויסגעלעגט ווערען די וועהלער-רשימות. יעדער וועהלער וועט קענען נאכקוקען צי ער איז אריינגעטראגען אין דער ליסטע און אויב נישט וועט ער קענען רעקלאמירען אויפ'ן ארט.

נעכטען זענען שוין אין שטאט פונאנדערגעקלעפט געווארען פלאקאטען וועגען די סיים-וואהלען. אין די פלאקאטען איז אנגעגעבען געווארען די געניוע פונאנדערטיילונג פון דער שטאט אויף די בעזונדערע וואהל-אבווארען.

אין 15-טען וואהל-קרייז איז אריינגעטראגען געווארען צום פארזיצער פון קרייז א יודישע רשימה פון 500 אונטערשריפטען, וועלכע דעלעגירען זייערע פארשטעהער אין וואהל-קאלעגיע. די 500 בירגער דעלעגירען אין דער קאלעגיע דעם מאג. באלבארישסקי.

דער פראצעס געגען די געוו. 16 ראטמענער
איז אפגעלעגט געווארען דורכ'ן שטאטישען געריכט

די קארידארען פון שטאטישען געריכט אויפ'ן ערשטען שטאק האבען פרייטאג בעקומען א גאנץ אנדער אויסזעהן. ס'האט געמאכט דעם איינדרוק אז מ'געפינט זיך אין די קולוארען פון געוועזענעם שטאט-ראט פאר א פלענארער זיצונג.

מ'האט געזעהען א גרעסערע צאהל געוועזענע ראטמענער, די העכערע בעאמטע פון דער שטאט-פערוואלטונג, אלע פארשטעהער פון דער פרעסע, און אפילו אלע וואזשנעס. דערצו איז נאך געקומען א גרויס פובליקום, וועלכעס האט זיך געוואלט אריינבעקומען אין זאל, וועלכער איז אבער שוין געוועזען פול.

דער דאזיגער אריגינעלער עולם איז זיך צונויפגעקומען אין געריכט, ווייל אויף פרייטאג איז געוועזען בעשטימט דער פראצעס געגען 16 געוועזענע ראטמענער, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין אנטיילנעמען אינ'ם געשלעג, וועלכעס איז פארגעקומען אויף דער זיצונג פון 28 מאי.

דער פראצעס איז בעשטימט געווארען אויף עלף א זייגער. דערווייל האט דער וואזשני פון געריכט ערקלעהרט, אז דער פראצעס וועט זיך אנהויבען 1 א זייגער, א טייל פון די פאראינטערעסירטע זענען דעריבער אוועק פון געריכטס-זאל. ס'האט זיך אבער ארויסגעשטעלט, אז דער ריכטער וואינאהאט עפענט די געריכטס-זיצונג האלב-איינס און דעריבער האבען ביים אנהויב פון פראצעס געפעהלט אורבאך, גאלינסקי און שטיינשניידער, וועלכע האבען געמיינט, אז דער פראצעס וועט זיך אנהויבען 1 א זייגער. ס'איז אויך נישט געוועזען ביים אנהויב קיין עדות.

צום פראצעס האבען זיך איינגאנצען נישט געשטעלט דער ענדעקישער „גדיל" אדוו. קאוואלסקי, דאן טשערניק (וועלכער איז ארעסטירט און אדוואקאט וויצמאן, וועלכער געפינט זיך איצט אין אויסלאנד.

צוליב דער דערמאהנטער סברה זענען מיט א פערשפעטיגונג אויך געקומען די פערטיידיגער פון די סאציאליסטישע ראטמענער די אדוואקאטען הארטמאן, קעמפנער און כוואט.

פראקוראר ארליקאווסקי לעגט פאר צו בעשטראפען אלע עדות, וועלכע זענען נישט פערהאן אין זאל מיט 20 זל. טרשאף. דאס געריכט קומט נאך די פאדערונג פון פראקוראר.

דאן לעגט דער פראקוראר פאר אפצולעגען דעם פראצעס, ווייל א טייל פון די אנגעקלאגטע איז נישט צוגעשטעלט געווארען די אויפפאדערונג זיך צוצושטעלען אין געריכט. ריכטער וואינא בעשליסט דעם פראצעס אפצולעגען. דער נייער טערמין פון פראצעס איז נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

דעפעשע פון דער לאדזער קהלה צו דער פעלקער-ליגע
וועגען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד

די לאדזער קהלה האט פרייטאג ארויסגעשיקט פאלגענדע דעפעשע צו דער פעלקער-ליגע:

די נייע כוואליע פון מאסען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד מאכט ווידער אמאל קלאר פאר דער גאנצער וועלט, אז דער פראצעס פון רודפן אהן שום סיבה און חטא די יודישע בעפעלקערונג און בערויבען זיי פון זייערע מענשליכע און בירגערליכע רעכט — ווערט דארט וואס אמאל מעהר פערטיפט און פערשטארקט.

די אפענע פערכקייט מיט וועלכער עס ווערט געפערדיגט און פערשפרייט ראסען-משוגעת און רעליגיעזע פערפאלגונגען זאגען עדות, אז דער נאצישער רעזשים האט נישט בדעה אראפצוגעהען פון זיינע וועגען נאר פיהרט א סיסטעמאטישע און אויסגערעכענטע העצע געגען די אומגליקליכע קרבנות פון דער ממשלה פון האקענקרייץ.

די יודישע קהלה אין לאדז, די צווייט-גרעסטע שטאט אין פוילען וואס רעפרעזענטירט א 200-טויזענדיגע יודישע בעפעלקערונג ווענדעט זיך מיט א הייסען אפעל צו דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט און אין דער ערשטער רייה צו דער פעלקער-ליגע, וואס זיין אויפגאבע איז צו ווערען דאס געוויסען פון דער וועלט — אנצוווענדען אלע מיטלען, אז די גרויזאמע רדיפות זאלען באלד אפגעשטעלט ווערען.

די יודישע קהלה דריקט אויס איהר האפנונג, אז דער וועה-געשריי פון די געפלאגטע וואס ווערט אויף פערשידענע אופנים דערשטיקט און קען אפילו נישט דערהערט ווערען אויסער דעם לאנד איז דער פעלקער-ליגע גענוג בעקאנט און די קהלה גלויבט, אז ס'וועלען אנגענומען ווערען אלע מיטלען, די רעכט פון דער פערפאלגטער און געפייניגטער יודישער בעפעלקערונג אין דייטשלאנד צו זיכערען און צו שיצען.

א נייע קאמיסיע פאר סאציאלער שוץ
איז בעשטימט געווארען דורך פרעזידענט גלאזעק

דער פרעזידענט גלאזעק פערנעהמט זיך איצט מיט בעשטימען פערשידענע קאמיסיעס פאר דער שטאט-פערוואלטונג, נאכדעם, ווי ס'זענען ליקווידירט געווארען די קאמיסיעס, וועלכע זענען געשאפען געווארען דורך דעם פונאנדערגעלאזטען שטאט-ראט.

נאכדעם ווי דער פרעזידענט האט בעשטימט די טעאטראלע קאמיסיע, האט ער נעכטען געשאפען די שטאטישע קאמיסיע פאר סאציאלער שוץ. ס'זענען בעשטימט געווארען אין דער קאמיסיע: טאדעאוש ווילקאווסקי, יוזעף טראווקאווסקי, אפאלאניא ריביצקא, קאזשימיעזש וואסילעווסקי, וולאדזשימיעזש בארטנאווסקי, העלענא פייגער, בארבארא כוואלבינסקא, אלעקסאנדער זשולקאווסקי, קאראל אלגייער יאן בלאשטשיק, פיאטר כארי, נלח ווישיקאווסקי, פאסטאר קאשולא, און א פארשטעהער פון דער יודישער קהלה.

שוועך אפגעבריהט א קינד

(א) אויף זאוישא 7 איז דער 7 יעהריגער פנחס רייבענבאך געבליבען אהן אויפזיכט. שפילענדיג זיך איז דאס קינד אריינגעפאלען אין א כלי מיט קאכעדיגען וואסער און איז שווער אפגעבריהט געווארען. די פאגאטאוויע האט דעם קינד ערטיילט הילף.

אויספלוגען קיין פאלעסטינע
פון — .630 זל. אן
ארגאניזירט
„ארביס" פיעטריקאווער 18, טעל. 249-33
אויף הנחה-פעסער קיין טשעכאסלאוואקיי און יוגאסלאוויע.
אויך קייזעסטרייד.

די גרעסטע אטראקציע פון טוריסטען-סעזאן
קיין פאלעסטינע
דורך בודאפעשט, ווענעדיג, רוים, נעאפאל, אלעקסאנדריא, קאיר און פארט סאיד
אפפאהר דעם 8 סעפטעמבער. 1.185 זל. אלע אנטייל.
נעהמער מוזען איינלייגען קויציע 1.800 זל. :—: איינשרייבונגען אין
Wagons-Lits Cook
פיעטריקאווער 64, טעל. 170-77.

זונטאג,
4
ה'
מנחם אב תרצה

אויגוסט
זון-אויפגאנג 4.01
זון-אונטערגאנג 7.22

פרעזידענט גלאזעק אויף די האלב-קאלאניעס פאר קינדער

עהערגעכטען האט דער שטאט-פרעזידענט אין בעגלייטונג פון וואיעוואודקי, נאטשאלניק ראנישעווסקי און נאטשאלניק וויסלאווסקי, וויזיטירט די האלב-קאלאניעס פאר קינדער, וועלכע ווערען אויסגעהאלטען דורך דער שטאט.

די קינדער האבען הארציג בעגריסט די וויזיטאטארען.

דער פרעזידענט האט גענוי לוסטרירט די האלב-קאלאניעס און א לאנגער צייט פערברענגט מיט די קינדער, נאכדעם האט מען די קינדער געטיילט זיסקייטען.

אנולירט די פערלעגענע חובות פון „פינדוש דראגאווי"

די וואיעוואודזטווא און די לאקאלע פינאנץ-קאמער האבען דערהאלטען א פעראָרדנונג פון קאמוניקאציע- און פינאנץ-מיניסטעריום וועגען אנולירען דעם אפצאהל פאר'ן וועג-פאנד (פונדוש דראגאווי) ביי אזעלכע צאהלער, ביי וועלכע מען קען שוין דעם חוב נישט איינמאהנען.

די פעראָרדנונג בעפולמעכטיגט די וואיעוואודזטווע צו שענקען די דאזיגע אפצאהלען פאר די יאהרען 1931, 1932, 1933 אויב דער חוב בעטרעפט נישט מעהר ווי 1000 זל.

אנטי-ווענערישע בעראטונגס-שטעל

דער מאגיסטראט האט געעפענט די נייע אנטי ווענערישע בעראטונגס שטעל אויף סובאלסקא 1. די בעראטונגס שטעל ווערט געעפענט דעם 1 סעפטעמבער און וועט זיין אפען יעדע נאכט פון 9 אוונט ביז אינדערפריה.

טייערער געווארען די אויס-האלטונגס-קאסטען

א) אין דער וואיעוואודזטווע איז נעכטען פארגעקומען א זיצונג וועגען פעסטשטעלען די הויך פון די אויסהאלטונגס קאסטען.

ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די אויסהאלטונגס קאסטען זענען אין חודש יולי פער גרעסערט געווארען מיט 2,73 פראצענט.

ווארט-זאלען פאר טראמוואי-פאסאזשירען

די טראמוואי-דירעקציע האט בעשלאסען אויסצובויען אין לאדז ווארט-זאלען פאר פאסאזשירען. די ערשטע ווארט-זאלען מיט פערגלעזערטע ווענד וועט אויפגעשטעלט ווערען אויף עק זאגאזשניקאווא און נארוטאוויטשא וואו ס'שטעלט זיך דער נומער 2 און נומער 7

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען:

קאפראווסקי (נאוואמיעיסקא 15), טראווקאווסקי (בזשעזשינסקא 56), ראזענבלום (שרודמיעיסקא 21), בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 95), סקווארטשינסקי (קאנטנא 54), ל. טשינסקי (ראקיטישינער 53).

א דינסט א גנבטע

(א) די דינסט פון גוסטאוו שענוואלד, סטערלינגא 20 האט בעגנבעט אירע בעלי בתים אויף 800 זל. און איז נעלם געווארען. זי הייסט זאפיא פיאטבקאווסקא. פאליציי זוכט זי.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 93-101
ספעציאליסט
פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—8 אוונט

פלענאר-זיצונג פון צענטר. יוד. האנדוו. פערבאנד אין פוילען

היינט קומט פאר אין ווארשא די פלענאר-זיצונג פון צענטר. יוד. האנדווערקער-פערבאנד אין פוילען.

אויף דער טאג-ארדנונג זענען פארהאן זעהר וויכטיגע פראגען ווי די שטעלונג פון יודישען האנדווערקערטום צו די סיים- און סענאט-וואהלען. וועגען האנדווערקער-קארטען פאר כאלופניקעס א.א.

פון לאדז וועלען זיין פערטרעטען די ה"ה: גלאממאי, יוזעפאוויטש און הערשקאוויטש.

דער אינערן=מיניסטער האט נאך נישט נאמינירט

קיין וויצע-פרעזידענטען אין דער לאדזער שטאט=פערוואלטונג

די פראגע פון בעשטימען וויצע-פרעזידענטען און א בייראט אין דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג אינטערעסירט שטארק די עפענטליכע מיינונג אין דער שטאט. פון צייט צו צייט פערשפרייטען זיך פער שידענע קלאנגען וועגען דעם, אז דער אדער יענער איז בעשטימט געווארען אלס וויצע-פרעזידענט. די לעצטע טעג האט מען גערעדט וועגען דעם, אז אלס וויצע-פרעזידענטען האבען גנזאלט בעשטימט ווע־רען דער זעלבסטפערוואלטונגס - אינספעקטאר אין דער לאדזער וואיעוואודזטווע ה' קאזלאווסקי און דער לייטער פון דער ב. עזידיאלער אפטיילונג ביים מאגיסטראט ה' באכטשעווסקי.

ווי מיר האבען זיך אינפארמירט האט דער אי־נערן-מיניסטער ביז איצט נאך נישט נאמינירט קיין וויצע-פרעזידענטען פאר לאדז. דער. ה' קאזלאווסקי איז נאר צוגעטיילט געווארען אלס דערוויילינער יועץ צו דעם שטאט-פרעזידענט אינזש. גלאזעק ביז די וויצע-פרעזידענטען וועלען בעשטימט ווערען.

זאל פילהארמאניע
נארוטאוויטשא 20. טעל. 213-84

יונג=טעאטער
קינסטל. אנפיהרונג: ד"ר מיכאל בראנדט.

היינט, זונטאג — 2 פארשטעלונגען:
4.30 נאכמיטאג און 9.15 אווענד

טרופע טאנענצאפ

רעזשי: ד"ר מ. וייכערט. מוזיק: א. גאלדפאדען. כאָרעאגראפיע: מ. וויטאצקא.
דעקאראציעס און קאסטיומען: דינה מאַטוס.

מיט'ן אנטייל פון גאנצן אנסאמבל.—בילעטען צו בעקומען א גאנצן טאג אין קולטור-ליגע און פון 6 נאכמ. ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

א צושטארקער אימפארט

פון טעקסטיל-סחורות פון פראנקרייך

(אג) די האנדעלס-בעציהונגען מיט פראנקרייך זענען זעהר נישט נארמאל. דער אימפארט איז א גרויסער און עד פאלט נישט פראפארציאנעל צום פוילישען עקספארט קיין פראנקרייך. די גרעס טע פאזיציע פון פראנצויזישען אימפארט איז אלץ נאך טעקסטיל-ארטיקלען, וועלכע זענען לויט דער מיינונג פון די לאדזער אינדוסטריע-קרייזען, נישט נויטיג פאר דער פוילישער אינדוסטריע. ווי אויך ביי געהעריגער ווירטשאפטליכער פאליטיק וואלט מען זיי געקאנט פערטרעטען מיט דער אייגענער פראדוקציע. די לעצטע סטאטיסטישע ידיעות שטע לען פעסט, אז אין משך פון די ערשטע 5 חדשים פון לויפענדען יאהר האט דער אימפארט פון פראנקרייך זיך פערקלענערט אויף 1,786,000 זל. בעת דער פוילישער עקספארט קיין פראנקרייך האט זיך פערקלענערט אויף 4,648,000 זל.

לויט דער מיינונג פון די פראינטערעסירטע פערזאנען, וואלט די בעסטע לעזונג פון פראבלעם געווען א געמיינזאמע פערשטענדיגונג צו נארמאלי זירען די פראפארץ פון פוילישען טעקסטיל-עקס-פארט צום אימפארט פון פראנקרייך, וואס וואלט געווען צום נוצען פון דער פוילישער טעקסטיל-אינדוסטריע.

דער הרג'עט נישט=ווילענדיג

דאס געריכט האט פערמשפט פייגה דעמבאווסקא אויף א האלב יאהר טורמע

אין חודש אויגוסט 1934 איז אויף מארינארסקא 34 פארגעקומען א פאל, וועלכער האט זיך געענדיגט מיט'ן טראגישען טויט פון א 12יעהריגע מיידעלע.

אויפ'ן באלקאן פון דאזיגען הויז האבען זיך געקריגט עטליכע פרויען. צווישען אנדערע האט אויך אין דער מחלוקה אנטיילגענומען די איינוואוי-רין פון דאזיגען הויז פייגע דעמבאווסקא.

אין א געוויסען מאמענט האט פייגע דעמבאוו־סקא ארויסגעכאפט א קלאמקע פון טיר און גע־ווארפען אין איהרע געגנערינס.

די שווערע קלאמקע איז אראפגעפאלען אויפ'ן הויף און געטראפען דער 12-יעהריגער חיה קרו־פעק, וועלכע האט זיך געשפילט אויפ'ן הויף ביי דעם מיידעלע איז געפלאצט דער שארבען און אין צוויי וואכען ארום איז דאס קינד געשטארבען.

נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס פון די דעמבאווסקא. זי האט זיך פערטיידיגט דערמיט, אז זי האט נישט געוואלט קיינעם טרעפען מיט דער קלאמקע און די טראגעדיע איז געשעהן צוליב א צו־פאל.

דאס געריכט האט זי פערמשפט אויף 6 חדשים תפיסה.

היט אייערע וואוינונגען

ווייל גנבים שלאפען נישט

(א) די פאמיליע מארגוליס, קילינסקיעגא 96 געפינט זיך אויף זומערוואוינונג. עהערנעכטען ווען קיינער איז נישט געווען אין דערהיים, האבען זיך אין מארגוליסעס וואוינונג אריינבעקומען גנבים און צוגענומען אבליגאציעס פון דער בוי הלואה אויף א סומע פון 18 טויזענד זלאטים.

* * *

פון אברהם ראזנערס וואוינונג אויף לעגיא־נוב 42 האבען גנבים ארויסגעגנבעט פערשידענע חפצים אין דער ווערט פון 1600 זלאטים.

* * *

פון ליזיא קאדאכיס וואוינונג באווראט 9 האבען גנבים ארויסגעגנבעט פאר 800 זלאטים. פאליציי זוכט די גנבים.

„א האלדס איז א גוטס"

רייין דארף אבער אויך זיין

די געזונדהייטס אפטיילונג ביים מאגיסטראט האט איינגעשטעלט א גענויע קאנטראל איבער די פאבריקען פון זאדע וואסער.

די לעצטע צייטען האבען זיך אין פערקויף געוויזען „לעמאניארד" און „קוואס", וועלכע זענען ווי די אנאליזען האבען ארויסגעוויזען זעהר שעד ליך פארן געזונד.

ביי מענשען, וואס ליידען אויפ'ן מאגען, הישקעס און שלעכטע שטאף-ווערקסלונג

בריינגט מען דאס נאטירליכע ביטערוואסער Franciszka Józefa וואס דערוועקט א ריכטיגע פונקציאנירונג פון די סעקרעציאנס-אָרגאנען און ראניקט די דערנעהרונגס-שטאפען אין ארגאנעזים צום בלוט-לויף. פרעגט דאקטוירים. צו בעקו-מען אין אלע אפטייקען און סקלאד-אפטעקענס.

קאמאשען=שטעפער=מייסטער

פאדערען א 8-שעה'דיגען ארבייטס=טאג

(אג) די טעג איז אין לאדז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די זעלבסטשטענדיגע מייסטערס קאמאשענשטעפער געווידמעט דער פראגע פון דער נארמאליזאציע פון די בעדינגונגען אויפ'ן מארק. די קאנקורענץ איז צווישען די האנדווערקער אין דעם פאך אזוי גרויס, אז עס קאלקולירט זיך שוין לגמרי נישט צו פיהרען קיין ווארשטאט. אויף דער פערזאמלונג איז געקומען צו א הסכם, און עס זענען אריינגעטראגען געווארען פאלגענדע פאר שלאגען:

1) פעסטשטעלען א פערפליכטענדען 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג, וואס דארף מיט דער גאנצער שטרענגקייט אדורכגעפיהרט ווערען. דער דאזי־גער פארשלאג איז אינטערעסאנט דערמיט, וואס ער קומט נישט מצד די געזעלען אדער כאלופניקעס, נאר מצד די מייסטערס אליין, וועלכע האבען ווי בעוואוסט, ביז איצט געקעמפט מיט די געזע־לען פאר א לענגערען ארבייטס-טאג.

2) דער צווייטער פאסטולאט איז געווען די פראגע פון צוואנגס-צוגעהעריגקייט צו די האנדווער קער-פערבאנדען. עס האנדעלט זיך וועגען דעם, וואס ביז איצט האט יעדער מייסטער געפיהרט זיין ווארשטאט אזוי ווי איהם איז געווען בעקוועם. נישט רעכענענדיג זיך אינגאנצען מיט די אינטע־רעסען פון גאנצען פאך.

דרייסטער באנדיטן-אנפאל אין קאלומנע

בעוואפענטע באנדיטען בערויבען א פיהר מיט פויערים

פרייטאג איז אויפ'ן שאסע צווישען פאביא־ניץ און לאסק נעבען קאלומנא פארגעקומען א דרייסטער באנדיטען-[illegible]ל.

מיט'ן שאסע איז געפאהרען דער פויער רא־מיעץ, פון בלאשקי. אויפ'ן וואגען זענען געפאה־רען 8 פויערטעס, וועלכע האבען פערקויפט מילכ־ווארג אויפ'ן מארק און געפאהרען מיט'ן געלד אהיים. ווען די פוהר איז געווען נעבען קאלומנע זענען פון וואלד ארויסגעשפרונגען 3 פערמאסקירטע באנדיטען בעוואפענט מיט רעוואלווערן. זיי האבען געהייסען אלע אראפגעהען פון וואגען און אדורכגעפיהרט ביי זיי א רעוויזיע. די באנדיטען האבען ערקלעהרט, אז זיי זענען צאל-בעאמטע און זוכען געשמוגעלטען סאכארין.

די באנדיטען האבען צוגערויבט 205 זל. וועגען דעם אנפאל האט מען מיטגעטיילט דער פאליציי וועלכע האט פערהאלטען 11 פערדעכטיגע פערשוין.

דער שטרייק פון די ברוק=ארבייטער דויערט

דער שטרייק פון די ברוק-ארבייטער ביי פריוואַ טעפירמען, וועלכע ארב[illegible] האר דער שטאט-פערי וואלטונג דויערט ווייטער. [illegible]-עזידענט גלאזעק האט ערקלערט די אונטערנעהמ[illegible] אז זיי מוזען פערענדיגען דעם שטרייק, ווייל די [illegible]יקען קענען נישט בלייבען אין מיטען דער ארבייט.

די אונטערנעהמער האבען זיך דעריבער גע־ווענדעט צום ארבייטס-אינספעקטאר, וועלכער האט אויף נעכטען צונויפגערופען א קאנפערענץ פון די צדדים. די קאנפערענץ איז נישט צושטאנד געקו־מען און איז אפגעלעגט געווארען אויף דינסטאג. ס'שטרייקען 600 ארבייטער.

* * *

ס'איז אויך נישט פערענדיגט געווארען דער שטרייק פון די ארבייטער אין די קאנאליזאציע-און וואסער-לייטונגס אונטערנעהמונגען.

* * *

דער שטרייק פון די מאלער און לאקירניקעס אר־בייטער איז פערענדיגט געווארען.

טרויער-פערזאמלונג לכבוד יוסף במורנער

שבת פריה איז אין פילהארמאניע-זאל פאר־געקומען א טרויער-פערזאמלונג, געווידמעט דעם ערשט=פערשטארבענעם בונדישען פיהרער יוסף לעשטשינסקי (במורנער).

ה' א. ל. זעלמאנאוויטש האט דערעפענט די טרויער-פערזאמלונג, און האט זיך אפגעשטעלט אין לענגערע רעדע וועגען דעם פערשטארבענעם טהוער יוסף במורנער, אלס פאליטישען פיהרער.

ה' ב. וויראווסקי האט געשילדערט די פער־זענליכע מעלות און דעם קרבנות-פולען לעבען פונם פערשטארבענעם.

דער לעצטער האט גערעדט דער ה' ארטור זיגעלבוים פון ווארשא, וועלכער האט אין א לענ־גערע רעדע איבערגעגעבען די ביאגראפיע און דעם אידעאישען ענטוויקלונגס-וועג און אונטערגע־שטראכען די גרויסע פעהיגקייט און איבערגעגע־בענקייט פאר דער רעוואלוציאנערער ליניע אין דער בונדישער בעוועגונג.

די טרויער-פערזאמלונג האט אין קורצע ווערטער געשלאסען ה' א. ל. זעלמאנאוויטש.

אפצונעמען פערלוירענע זאכען

די סט ארעסטווע מעלדעט, אז אין דער פא ליציי קאמאנדע זענען אפצונעמען פאלגענדע פער לוירענע זאכען:

א לעדערנע טעקע מיט א מענער העמר, 2 פעקלעך גארן, א דאמען פוטער קאלנער, 2 אלטע מענער מאנטלען, א דאמען פודערניטשקע מיט א קאס, אנ'אלטע לעדערנע טעקע, א האנד קערבעל, א לעדערן בייטעלע מיט געלד, א דאמען זייגערל. 4 לייליכער און 3 ציכלעך, מענער פאנטאפעל, א שטיקעל זייף און א קאנווערט מיט 60 גראשען, א קאנווערט מיט 7 וועקסעל בלאנקעטען, 2 האנר קוישלעך, א שווארצער דאמען פאנטאפעל, א רע וואלווער, אנ'אויטא רעפלעקטאר, א האנר זייגערל, א האנד וואג, 5 אפגענוצטע האנד קוישלעך, א בייטעלע מיט געלד, א פאטאגראפישער אפאראט, א דאמען בייטעל מיט א זייגערל און 2 שליסלעך.

מ'דארף נישט שטענדיג גלויבען

די סטאראסטווע טיילט מיט, אז א געוויסער ראוויטש-נאוואקאווסקי ארויסגעבער פון „לעגון" האט בדעה ארויסצוגעבען א נומער „די אידעע פון מעשים", געווידמעט דעם מארשאל פילסודסקי. אהן די הסכמה פון הויפט-קאמיטעט צו בעעהרען דעם אנדענק פון מארשאל פילסודסקי.

ס'ווערט דעריבער געווארענט, אז נישט די פערזאן פון נאוואקאווסקי און נישט זיינע אוים־גאבען פערדינען נישט אויף קיין צוטרוי און שטיצע.

תיקון טעות

אין דער עפענטליכער אויפפאדערונג צו ה' משה פראוויזאר, פולנאצנא 18 פון פרייטאג דעם 2 שיפרפיען ד. י. אין אונזער צייטונג איז אריינ־געפאלען א טעות. ס'דארף זיין נישט מ. שטערנ־בערג, נאר מ. שטענבערג.

Dr. med. H. LUBICZ

פאר הויט. ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 114-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2 און 5–8 אווענד
זונטאג פון 9–11 בייטאג און יום-טוב פון 9–1.
פאר דאמען — א בעזונדערער ווארטע-זאל.

Dr. med. P. Braun

ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקה.
נעהמט אן פון 8–1 און פון 4–8 אוו.
Cegielniana 4, tel. 100-57.

ראטעוועט אייער געזונד
קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער

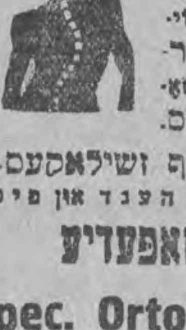

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען.

אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטן אויף ביינער-שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאסעס-גומי-זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל=ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג. צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.

(אין זבח'וש אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

פארשריפטען וועגען צינזען

וואס הייסט צינזען?

לויט דער רעכטס-וויסענשאפט הייסען צינזען א פערגיטיגונג פאר בענוצען יענעמס געלד אדער אנדערע טויש-ווערטען די פערגיטיגונג דארף געצאהלט ווערען לויט אן׳עפענטליך-בעשטימטער נאר מע פעריאדיש און אין די זעלבע ווערטער ווי דער אייגענטליכער קאפיטאל.

אלגעמיינע כללים

אויב דער בעל-חוב האט גוטוויליג בעצאהלט צינזען וועלכע זענען נישט געקומען האט ער נישט קיין רעכט די סומע צוריק צומאהנען און אויך נישט צו פערלאנגען, אז די סומע זאל פערי-רעכענט ווערען אויפ׳ן חשבון פון קאפיטאל.

אין פאל, ווען דער בעל-חוב בעצאהלט צינזען פריהערויס פאר א לענגערע צייט און אין דער צווישענצייט בעצאהלט ער דעם חוב, דארף ער גלייך צוריקמאהנען ביים בעצאהלען דעם חוב די איבערגעצאהלטע צינזען, אין געגענפאל פערלירט ער שפעטער די רעכט ארויסצוטרעטען מיט אזא תביעה.

ביי א היפאטעקירטען חוב ווערען די צינזען פונקט אזוי בעפארצוגט ווי דער קאפיטאל אין פאל פון אן׳עקזעקוציע. די דאזיגע הנחה גילט פאר לויפענדע און פאר פערלעגענע צינזען (ביז 2 יאהר).

א תביעה וועגען קאפיטאל (חוב) מעג אויך ארומנעמען צינזען אפילו, וועלכע וועלען ערשט קומען.

ווי באלד א בעל-חוב בעצאהלט אויפ׳ן חשבון פון חוב א געוויסע סומע, מעג דער מאנער צו ערשט ארויפציהען די צינזען און די רעשט פערעכענען אויפ׳ן אייגענטליכען חוב.

קוים גיסט עמיצער איבער אויף אן׳אנדערען א חוב, בעקומט דער איבערנעמער רעכט אויפ-צומאהנען אויך די פערלעגענע צינזען.

א שריפטליכע בעשטעטיגונג, אז דער חוב איז בעצאהלט, דערלויבט אנצונעמען, אז אויך די צינזען זענען געווארען בעצאהלט.

ווען איז מען מחויב צו צאהלען צינזען?

אויב מ׳איז שולדיג א חוב, הייסט נאך נישט אז מ׳איז מחויב צו צאהלען צינזען, דערויף מוז זיין א ספעציעלער פליכט, וועלכע באזירט זיך אויף אן׳אפמאך, אויף א מנהג אדער געזעץ.

די געזעצליכע התחייבות צו צאהלען פון א געוויסען חוב צינזען קומט צום אויסדרוק דאן, ווען אין אפמאך איז אזא פליכט נישט פארגעזעהן מייסטענטייל דריקט זיך אט די התחייבות אויס אין צאהלען צינזען אלס ענטשעדיגונג פאר פערשפע-טיגען צו בעצאהלען דעם אייגענטליכען חוב.

פיגולקעס קאוועגא
CAUVIN'A
מיט אויסשליסליכע בעוואוקס = בעשטאנד-טיילען זענען דאס ווירקזאמסטע, דאס אנגענעהמסטע און ביליגסטע אפפיהרונגס-מיטעל.
פרייז פון א שאכטעל 2.50 זל.
צו בעקומען אין אלע אפטייקען.

כוליגאנעס בושעווען

דראהענדיג מיט מעססערס פערלאנגען זיי געלד

(א) אין געוועלב פון בערל זינגער אויף 6-שערפיען-גאס 64 זענען אריינגעקומען צוויי פער שוינען, האלב-שיכור און דראהענדיג זינגער׳ן מיט דעמאלירען דאס געוועלב, און מיט שלאגען, האבען זיי פערלאנגט געלד אויף בראנפען, דערביי האבען די פערשוינען ארויסגענומען שארפע מעסערס.

זינגער און זיין פאמיליע האבען אויפגעהויבען א טומעל, פון וועלכען ס׳איז אלארמירט געווארען די פאליציי. די כוליגאנעס זענען אנטלאפען, מען האט זיי אבער געכאפט אויפ׳ן גאס. דאס זענען בראניסלאוו יאקוביאק, פראנטשישקאנער 61 און מיכאל סטיטשינסקי, 11 ליסטאפאד 138. מ׳האט זיי אריינגעזעצט אין ארעסט.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי״ דיר. דוד צעלמייסטער.
לעצטער טאג! לעצטער טאג!
דער געניאלען קינסטלער
לודוויק זאץ
היינט זונטאג, 4.30 נאכמ. (צו ביליגע פרייזען) און אוונט 9.15 א זייגער
נאר היינט קאנט איהר נאך בעוואונדערן דעם גרויסען קינסטלער אין זיין שלאגער=קרעאציע אין דער פיעסע
„אלץ פאר קינדער״
שוין מארגען קומט פאר דער גראנדיעזער געזעגענונגס=אוונט
פון גרויסען קינסטלער לודוויק זאץ 3 פיעסען אין איין אוונט!
לודוויק זאץ אלס „גזלן״, אלס „לידיגגייער״
און „אלץ פאר קינדער״
צום שלוס געזעגענונגס=קאנצערט
לודוויק זאץ דער מייסטער פון יודישען ליד אין זיין רעפערטואר.
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע.

אן׳אומענשליכע מוטער

קאטעוועט איהר קינד מיט אן׳אייזערנעם פרענט

(א) פון בראניסלאווא פראכארא׳ס וואוינונג אויף ראלניטשא 20 האבען זיך דערטראגען שרעקלי-כע געוואלדען פון א קינד. ווען די לאקאטארן זענען אריין אין דער וואוינונג, האבען זיי דערזעהן ווי דער פראכארא׳ס 6-יעהריג יונגעלע איז צוגעבונדען צום בעט און זיין מוטער שטעהט איבער איהם און קא-טעוועט איהם מיט אן׳אייזערנעם פרענט. מ׳האט דאס קינד בעפרייט פון דער אכזריות׳דיגער מוטער און צוויסען געגעבען דער פאליציי. ווי ס׳האט זיך ארויסגעשטעלט, האט די „בארמהערציגע״ מוטער אויף א שרעקליכען אופן שטענדיג געפייניגט איהר קינד. דאס גאנצע קערפערל איז בעדעקט מיט וואונ-דען. ווען די פראכארא איז אוועק אין דער פאב-ריק, האט זי דאס 6-יעהריגע קינד צוגעבונדען צום בעט נישט איבערלאזענדיג קיין שום עסען.

פראכארא איז ארעסטירט געווארען, דאס קינד איז צוגענומען געווארען דורך דער פאליציי.

היינט גרויסע גארטען=פערוויילונג אין העלענאוו

לטובת „תומכי אורחים“

היינט, זונטאג, קומט פאר אין העלענאוו א פער-וויילונג לטובת דעם פעראיין „תומכי אורחים“. די פערוויילונג פערשפרעכט צו זיין זעהר אינטערעסאנט ווייל ס׳נעהמען אין איהר אנטייל די בעליבטע פוילי-שע ארטיסטען: מיעטש מיעטשקאווסקי, אלעש אלע-סלאווסקי, ריטא קאנארזשעווסקא, יאנקא אלניעצקא, דאס 12-יעהריגע וואונדער-קינד לאלא אמזעל. עס איז צו ערווארטען, אז דאס יודישע לאדז וועט גערן בעזוכען היינט, זונטאג די גארטען - פער-וויילונג, בכדי אזוי ארום צו געבען די מעגליכקייט די פערוואלטונג פון „תומכי אורחים“ צו פער-ברייטערן די פעראיינס-טעטיגקייט אין איצטיגען קריטישען מאמענט.

לודוויק זאץ צום לעצטען מאל אין „אלץ פאר קינדער“

אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי“

נאך א ריזען-ערפאלג פון 5 וואכען פערענדיגט היינט דער גרויסער קינסטלער לודוויק זאץ זיינע גאסטשפילען אין לאדז, אין דער ראל יאנקעל שוס-טער אין זיין לעצטען שלאגער „אלץ פאר קינדער“.

מארגען קומט פאר דער גראנדיעזער געזעגענונגס אוונט פון לודוויק זאץ. דער מארגענדיגער אוונט פערשפרעכט צו זיין גאר אינטערעסאנט. דער קינסט-לער טרעט אויף אין זיינע בעסטע 3 ראלען אלס „גזלן“ „לידיגגייער“ און „אלץ פאר קינדער“.

חוץ דעם וועט לודוויק זאץ ספעציעל פאר דעם אוונט פארטראגען א קראנץ פון זיינע בעסטע לי-דער, מיט וועלכע ער האט זיך קונה שם געווען אויף דער גאנצער וועלט.

געזעגענונג-פארשטעלונגען פון „יונג-טעאטער“ אין לאדז

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן נייעם טעאטער-סעזאן, פאהרט שוין דער אנסאמבל פון „יונג-טעאטער“ אין די נאהעסטע טעג קיין ווארשא, כדי פארטצוזעצן זיין קינסטלערישע ארבייט.

נאר נאך נעציילטע טעג וועט געשפילט ווערען די אריגינעלע, פריידיקע פארשטעלונג א.נ. „טרופע טאנענבאום“, וואס האט ארויסגערופן אזוי פיל אנערקענונג און בעגייסטערונג אין די קולטור-רעלע און טעאטער קרייזען.

די פארשטעלונג איז אנגעפילט מיט הומאר, וויץ, מוזיק, טענץ און קאמישע געשטאלטען, וואס געפינען זיך אויף דער ביהנע און אין זאל רופען ארויס הארציגע געלעכטערן.

היינט 4,15 נאכמ. און 9 אוונט „טרופע טאנענבאום“.

ראדיא - פראגראם

זונטאג, ד. 4-טען אויגוסט 1935

8.30 — פריהמארגען-תפילה. 8.33 — ווירט-שאפטליכע צייטונג. 8.45 — גימנאסטיק. 9.02 — פליטען. 9.50 — טוריסטישער ספארט-שמועס. 9.55 — פראגראם פון טאג. 10 — פוילישע מוזיק. 10.15 — טראנסמיסיע פון גאטעס-דינסט. 11.57 — צייט-סיגנאל. 12.03 — רייזע-פעליעטאן. 12.20 — מוזיק פריהמארגען. 2 — וואונש-קאנצערט. 3.45 שיסער-קעסטעל. 4 — סאלאן-קאנצערט. 4.45 — פארלע-זונג „ליטעראַרישע געשטאלטען לעבען צווישען אונז“. 5 — קאנצערט פון קליין-ארקעסטער 5.30 — פאר זומער - וואוינונגען און קורערטער. 6 — טראנסמיסיע פון דער שילער-קאלאניע אין ווילקא-וויעש“. 6.15 — פליטען. 6.30 — „גאנץ פוילען זונגט“. 7 — פראגראם אויפ׳ן מארגענדיגען טאג. 7.10 — רעקלאמע - קאנצערט. 7.25 — שיפלעך-רעגאלען אויף די פוילישע מייסטערשאפטען׳ 8 — פארלעזונג וועגן מארשאל פילסודסקי פון קארען-פאנדראווסקי. 8.10 — קאנצערט פון סימפאנישען ארקעסטער. 8.50 — אוונט-צייטונג. 9 — פרייליכע אוידיציע „דער פויער און פאעט“. 9.30 — אויף דער פרעהליכער לעמבערגער כוואליע. 10 — ספארט-ידיעות פון אלע סטאציעס. 10.15 — לאקא-לע ספארט-ידיעות. 10.20 — קאנצערט פון פלאט-ארקעסטער. 11 — מעטעראלאגישע ידיעות. 11.25 — קאנצערט.

OGŁOSZENIE.

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi podaje niniejszem do powszechnej wiadomości, że z powodu spełzłych pierwszych licytacyj niżej wymienionych nieruchomości łódzkich, obciążonych pożyczkami Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi, na zasadzie § 96 Ustawy T-wa — nieruchomości te zostały powtórnie wystawione na licytacje, które rozpoczną się od sum nieumorzonych części pożyczek Towarzystwa kredytowego m. Łodzi, z dodaniem narosłych zaległości, kosztów i kar i z obowiązkiem spełnienia warunków licytacyjnych wzmiankowanych w § 79 Ustawy towarzystwa.

Powtórne licytacje odbędą się przed niżej wymienionymi Notarjuszami w Wydziale Hipotecznym Sądu Okręgowego w Łodzi, przy ul. Pomorskiej 21, o godz. 11-ej przed południem.

Zbiór objaśnień i warunki licytacyjne znajdują się w dokumentach Ksiąg Hipotecznych odpowiednich nieruchomości, oraz w Biurze Dyrekcji T-wa Kredytowego m. Łodzi, przy ul. Pomorskiej 21 i tamże przeglądane być mogą.

W razie gdyby dzień wyznaczony do powtórnej licytacji był świąteczny, sprzedaż odbędzie się dnia następnego.

Nr. Nr. Hipoteczny Nieruchomości	Przy ulicy	Vadjum Zł.	Licytacja roapocznie się od sumy Zł.	Przed notarjuszem	Dnia
272-c	Śródmiejskiej 7	63.040	360.295.18	R. Wodzińskim	12 sierpnia 1935 r.
1124 ros. b	Dowborczyków 5	30.000	172.094.19	J. Zaborowskim	14 sierpnia 1935 r.

Łódź, dnia 2 sierpnia 1935 r.

הערען-שניידער-אטעליער
מ. גראשיצער
85 קילינסקיעגא 85
הויף, רעכטע אפיציגע, לעצטער איינגאנג,
ערשטער שטאק, וואוינונג 19.
נעהמט אן אלערלעי ארט בעשטעלונגען
צו גאנץ מעסיגע פרייזען.
פאר ארבייטענדע געוויסע הנחות.
בעמ.: איך לערן צושניידען טעגליך פון 7—10 אוונער.

בעקאנטמאכונג.
דערמיט מאך איך בעקאנט, אז מיין סאדע-וואסער-פאבריק איז איבערגעטראגען געווארען
אויף פילסודסקיעגא 69
יעדע בעשטעלונג ווערט פינקטליך ערלעדיגט.
ספעצ. קריינע באלאנעז וואסער מיט איין אויף שבת
טעלעפאן 190-48. מיט אכטונג פרידוואלד

שייטלען
מיט פאריזער שריפטן און פערטיגע שייטלען
ביי קערש.
סקווערצאווא 15

ד״ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—12 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — למעשניצע-פרייז

דער
פאטאגראפישער אטעליער
„POLONJA“
גדאנסקא 31
גיט אלם פרעמיע אויף א קורצע צייט
7 רעטושירטע פאטאגראפיעס
מיט א פערגרעסערונג נאר פאר 1.50
פאר יודען, וואס פאהרען נאך פאלעסטינא, ווערט אויסגעפערטיגט אלע ארט פאס-פאטאגראפיעס
שנעל, גוט און ביליג.
בעמערקונג: גרויסע בילדער מאך איך צו זעהר נידריגע פרייזען.
מיט אכטונג
אינהאבער: גוטערמאן
לאדז, גדאנסקא 31.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1-טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע=זאל פאר פרויען

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אן פון 4—8 אוונט.

ד״ר
ס. קאנטאר
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (מענער-שוועכע)
פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45.
נעמט אן פון 8—2 נ״מ און פון 6—9 אוו.

Dr. med. W. EYCHNER
פרויען-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 4, טעל. 134-72
נעמט אן פון 2 ביז 3.30 נאכמיטאג
און פון 6.30 ביז 8.30 אוונט
אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 10—12 פארטאג.

„JERZY MILL" Łódź, Piotrkowska 73 poleca wieczne pióra
Repr. wiecznych piór Dr. JUNGH'a na Rzp. Polską i W. M. Gdańsk.

Ogłoszenie.

Zarząd Miejski w Łodzi niniejszem ogłasza pisemny publiczny przetarg na przewiezienie 10-ciu budek po 6 stoisk każda z hal miejskich przy ul. Zgierskiej L. 6 na Wodny Rynek.

W ofercie należy podać całkowity koszt przewozu z ustawieniem budek w należytym porządku we wskazanem miejscu.

Przewiezienie i ustawienie budek uskutecznione być musi w ciągu 2-ch tygodni od dnia zobowiązania się do przewozu.

Oferty należy składać do dnia 12 sierpnia 1935 roku do godz. 12, w Wydziale Przedsiębiorstw Miejskich, pokój No. 7, przy ul. Prez. Narutowicza L. 65, gdzie zasięgnąć można bliższych szczegółów przetargu.

Zarząd Miejski zastrzega sobie prawo wyboru oferenta, jak również i prawo odrzucenia wszystkich ofert.

Łódź, dnia 3 sierpnia 1935 roku.

Zarząd Miejski w Łodzi.

Ogłoszenie.

Zarząd Miejski w Łodzi niniejszem ogłasza pisemny przetarg publiczny na sprzedaż 10-ciu budek sześciostoiskowych, znajdujących się w Miejskich Halach Targowych przy ul. Zgierskiej No. 6. Ofertę kupna wraz z dowodem wpłacenia do Kasy Miejskiej wadjum w wysokości zł. 100.– należy składać w Wydziale Przedsiębiorstw Miejskich, ul. Pr. Narutowicza No. 65, pokój No. 7, w terminie do dnia 13 sierpnia 1935 r. Otwarcie ofert nastąpi dnia 13 sierpnia 1935 roku o godz. 12-ej w tymże Wydziale, który udzieli bliższych informacyj, odnoszących się do niniejszego przetargu.

Zarząd Miejski zastrzega sobie prawo wyboru oferenta jak również i prawo odrzucenia wszystkich ofert.

Łódź, dnia 3 sierpnia 1935 roku.

Zarząd Miejski w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza przetarg publiczny na dostawę całkowitą lub częściową do instytucyj miejskich nabiału, t. j. jaj, masła i śmietany w okresie czasu od dnia 1 września 1935 r. do dnia 1 kwietnia 1936 r.

Ogólne warunki przetargu są do przejrzenia w biurze Wydziału Gospodarczego, ul. Zawadzka Nr. 11, III piętro, pokój Nr. 50, gdzie można zasięgnąć bliższych informacyj.

Oferty składać należy tamże do dnia 19 sierpnia 1935 r., godziny 10,30 rano, w którym to czasie odbędzie się przetarg przy współudziale oferentów.

Łódź, dnia 2 sierpnia 1935 roku.

Zarząd Miejski w Łodzi.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

א מיטטיגע לעהרערין צו א פראבעל-שולע קען זיך מעלדען ביי שווארצאק, זאוואדזקא 29. 9788

א ספר תורה צו קויפען ווערט געזוכט. מעלדען ביים שוחט צעגעלניאנא 38.

איך מאך שלעסער צו סוועטער, העכסטע מאשינען פון בעסטען שטאהל 25|0 ביליגער ווי איבעראל. מעכאניק פאמארסקא 14. 9850

פאר פאפיער סוחרים: די בעסטע טינט פירמא יגרא קאנט איהר קויפען צום שוהל סעזאן צו ביליגע פאבריקס פרייזע: פארזשעטשנע 11. 9743

גאנץ לאדז און אומגעגנד איז ערשטוינט פון אונזערע לייסטונגען אין קונסט שטאפען. מיר שטאפען לעכער, געוואלדריסען און אנציגער, מענטלען און קליידער נישט צו דערקענען צו זעהר ביליגע פרייזען. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט דורך בערלינער פאכמענער 11 ליסטאפאד 29 פארטער.

אקציעס פון דער געז. הכשרת הישוב אין א"י ווי אויך פון דער אנגלא פאלעסטיין באנק — קויף איך. אפערטען: Łódź, skrzynka pocztowa 69

Angielskiego i niemieckiego w krótkim czasie gruntownie naucza Harry Gruen. 5 zł. miesięcznie. Piotrkowska 31, II p. front.

CEGŁA do sprzedania. — Wiadomość tel. 122-18 i 159-60.

Zagubiono kwit zaliczeniowy wydany przez ekspedycję „Poltex" dn. 11/5 na zł. 63.- za Nr. 218. Kwit powyższy unieważniam.
M. Lojtes

Buchalter-Bilansista na stanowisku przyjmuje do prowadzenia księgi handlowe. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją Leon Krell, Piotrkowska 79 m. 40 tel. 145-64.

כעמיש-באסטעריאלאגישעו לאבאראטאריום
פ. שאץ, לאדז,
פיעטריקאווער 37.
פיהרט דורך זעמטל. ערצטליכע אנאליזען

פרייע פאסטענס

נויטיג א פריילין אין א קאלאניאל-געשעפט גרינער מארק 10 פאטאזניק.

עס ווערט געזוכט א פעהיגער יונגע וואס קען מיט'ן מעסער שניידען, ער קען זיין פון דער וועש-בראנזשע, צו ערפאהרען ביי מעש, נאוואמיעסקא 4.

אנ'אויבערלאק נייערין וועלכע קען אויך צושניידען, א קוואליפיצירטע רעפרעזירקע און א יונגעל וועלכע איז בעקאנט אין דער סוויטער בראנזשע זענען נויטיג ביי איינבעשיק פאמארסקא 20.

Potrzebna podręczna do kapeluszy damskich od zaraz. Wiadomość 6-go Sierpnia 25.

ראקאלעז

צוויי יונגעלייט קענען בעקומען לאזשי מיט בעקעסטיגונג ביי אנ'אנשטענדיגער פאמיליע. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 141, וו. 30.

וואוינונגען 2-צימערדיגע מיט בעקוועמליכקייטען און א פארטער-לאקאל אויף א פאבריקס-לאגער צו פערמיטען פאלודניאווא 28.

1, 2, 3 שטיבען מיט קוכען און בעקוועמליכקייטען 3-טער שטאק צו פערמיטען. אלעע 1-טער מאי 4.

צו פערמיטען פון זאפארט 2 צימער און קיך מיט אלע בעקוועמליכקייטען, ביליג דירה-געלד, נארוטאוויטשא 50, ביים וואנדצע קאשמיערעק. 0742

פערשידענעס

פרייזווירדיג צו פערקויפען א סוועטער-פאבריק אויף קראפט, עס קען אויך זיין צו פערדינגען אויף דזשערזשאווע. צו ערפאהרען ביי נאשעלסקי נאוואמיעסקא 17 א גאנצען טאג.

בוכהאלטער מיט לאנגיעהריגער פראקטיק קאן אננעמען ארבייט איינע שעה טעגליך אין אלע אונטערנעמונגען צו מעסיגע פרייזען. אפערטען אין אדמיניסטראציע פאר ליטערע „D". 9740

אמביליגסטען

קויפט איהר נאר אין דער עלטסטער פירמע
J. B. WOŁKOWYSKI
לאדז, נארוטאוויטשא 11.
טעל. 137-70
עקזיסטירט זייט 1896
אגרויסער אויסוואהל פון קינדער-וועגעלעך, מעטאל-בעטען, מאטראצען, אייז-קאסטענס, פעלד-בעטען א. ד. גל.
געדענקט די אדרעס!

רעטשניצע

פון דאקטוירים - ספעציאליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען-קאבינעט
וועגעראלאגישעס אמבולאטאריום
פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
און ווערקצייג
פירט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
11-13 ליסטאפאד 11-טער

שנעל-דרוקעריי בראמבערג

צעגעלניאנא 8. טעל. 255-09

פיהרט אויס:
בריף-בויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, קוויטאנציעס, מערלאבונגס- און חתונה-קארטען, וויזיט-קארטען, פריקא- און קאנמעקציע-עטיקעטען, שטרימף-באנדראלען
רעעל מאדערן
און שנעל און ביליג

אנאנסען — אין — פאלקסבלאט האבנגרויס ערפאלג

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

ברוך-קראנקע!

ערשטע און איינציגע ספעציעל-ארטא-פעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, זאוואדזקא 8 (פריהער וואלטשאנסקא 10) פון ד-ר. י. ראפאפארט

דער אין גאנץ פוילען בעריהמטער ארטאפעדיספע-ציאליסט פאר ברוך-קראנקע און אלערארט קאליקעס און פעהלער פון גוף, וועלכער עקזיסטירט שוין 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט און אויסגעצייכענט פון פיל בעוואוסטע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען:

אכטונג, ברוך-לייד־נ

נאר אין דער ספעציעל-אנשטאלט. הייל-אנשטאלט זאוואדזקא 8 ווערען אויסגעפערטיגט די בעסטע און ראדיקאלסטע ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע בעזייטיגען אהן שום אפעראציע ראדיקאל, שנעל און מיט דעם גרעסטען ערפאלג די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטעסטע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. ספ. ארטאפעד. הייל-באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען געגען אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס און נאך אפעראציען פון שלעפע-קישקע.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די הייל-בארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kregosłupa)

די בעסטע ארטאפעדישע הייל-אפאראטען פאר ביינער-שווינדזוכט, לעהמונגען (פאראליזשען), פערקרומטע פיס ביי קינדער, קינסטליכע הענד און פיס (פראטעזען) ווי אויך דיפראקטישסטע, פון בעסטען און לייכטעסטען מאטעריאל, ארטאפעדישע איינלאגען פאר שמערצליכע פלאט-פיס לויט גיפסט-מאדעל.

אכטונג! אכטונג!

אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.
30-יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!
ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו. ס'ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסא-באריך)

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז
Ortoped. Spec. J. RAPAPORT פון לעמבערג
Zawadzka 8, tel. 221-77 (פריהער וואלטשאנסקא 10)

האחים גפן, תל-אביב

שאפען איצט 15 קילאמעטער פונם צענטרום תל-אביבס דירעקט אנ'עספאלט-שאסע תל-אביב — ירושלים 2 קילאמעטער פונם באהנקנאטען-פונקט לוד דעם אינדוסטריע-צענטער

קרית-גפן"

פריזען ביליג. צאלונגס-בעדינגונגען בעקוועם. סושאז תיכה.

אינפארמאציעס און פערקויף אין לאדז אינם משך פון די נעכסטע 8 טאג אינם האטעל „SAVOY" צימער 520 יעדען טאג אחוץ שבת פון 10 ביז 12 און פון 4 ביז 7

דוב לונדון פון תל-אביב

צו דינען אייך מיט א רייה פון אנדערע אגנעבאטען אין תל-אביב גופא און אין דער סביבה און אין; חיפה אין אלע פרייזלאגען. פרייזווירדיג, בעקוועם אויסצוצאהלען מיט גאראנטיעס פון ארץ-ישראל'דיגע גרויסבאנקען.

נאר קושאן — ריינע זאכען.

ערשטקלאסיגע לאדזער רעפערענצען.

אנ'א"י-קונדיגער פערטרויענסווירדיגער און פערלעסליכער מענש, קען בעקומען די פיליאלע פאר לאדזער וואיעוואודזטווע.

מאר'ן איינהאלט און מאר מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג ניט פאראנט־ וואָרטליך. די אדמיג. איז נישט מחויב צו ... אַרײַנ...

פעהלער, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון אנאנס ... ערשייגען נישט בעם איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז - 3 ז"ל. א חודש מיט אהייםברענגען אין הויז. אויף דער פראווינץ — 5 זל. אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

נומער־פרייז — 20 גר. א מ/פ (אין דער וואך — שאבעסן) ...

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה: [illegible]

Za wydawnictwo „Nejer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז. 4 אויגוסט 1935

דאנציגער „בונט“ געגן ווערסיילער טראקטאט

די היגטערקוליסען פון גרייזער'ס לעצטע צאל־פעראָרדנונגען

די בעציהונגען צווישען פוילען און דאנציג, וואס זענען אין משך פון די לעצטע 15 יאהר געווען ערטרעגליכע, זענען איצט אריין אין צושטאנד פון א זעהר פערשארפטען קאנפליקט. דאנציג, וואס איז נאכדעם ווי עס איז ווירטשאפטליך פעראייניגט געווארען מיט פוילען, אויפגעריכט געווארען און פון א לעצט ראנגיגען קליינעם פארט אויסגעוואקסען צו א ריזען־פארט, וואס האט פערזארגט דעם מעברלים טראנזיט פאר דעם 30־מיליאניגען פוילען, האט לעצטענס אנגעהויבען צו פיהרען א פאליטיק, וואס ווייזט דייטליך אן אויף דעם ווילען צו פעראייניגען זיך מיט דייטשלאנד. די דאנציגער נאצים, וואס האבען געליטען א מפלה בעת די לעצטע וואהלען ווען זיי האבען געפרובט צו בעקומען די נויטיגע צוויידריטעל מעהרהייט בכדי צו ענדערן די דאנציגער קאנסטיטוציע, האבען אלס נקמה פאר דעם געליטענעם דורכפאל אויפגעפאדערט דאס דריטע רייך אפצושטעלען די סובסידיעס פאר דעם סענאט פון דער „פרייער“ שטאט, וואס זענען געהיים ביז איצט געצאהלט געווארען. די אונגעהויערע הלוואות פון דאנציגער סענאט אויף פראפאגאנדע־צוועקען האבען געוואלדיג בעלאסטעט די דאנציגער פינאנצען און דעם 2־טען מאי האט דער דאזיגער סענאט בעשלאסען צו ווארפען דעם ווערט פון דאנציגער גולדען. די רעוויזען־קאנטראל, וואס איז אין שייכות דערמיט איינגעפיהרט געווארען איז געווען שארף און האט בעזונדערס שארף געטראפען פוילען, וואס האט אין דאנציג ברייטע אינטערעסען. עס האבען נישט געהאלפען די פראטעסטען פון דער פוילישער רעגירונג, וועלכע האט פארגעלעגט איהר הילף צו שטיצען דעם גולדען. דער פוילישער פארשלאג איז דורך די דאנציגער מושלים אפגעווארפען געווארען. די פוילישע רעגירונג האט זיך דעריבער געזעהן געצוואונגען צו פערזארגען, אז דער צאל פאר די סחורות, וואס ווערען אריינגעפיהרט קיין פוילען דורך דאנציג זאל בעצאהלט ווערען נישט אין דאנציגער פארט נאר אין די צאל־אמטען, וואס געפינען זיך אויפ'ן פוילישען געביט. מיט דער דאזיגער פעראָרדנונג איז שטארק געטראפען געווארען דאנציג, וואס פערלירט אזוי ארום גרויסע הכנסה־קוואלען. דער דאנציגער סענאט האט פראטעסטירט געגען דער דאזיגער פעראָרדנונג די פוילישע רעגירונג איז אבער געבליבען פעסט.

אלס ענטפער איז געקומען די פעראָרדנונג פון דאנציגער סענאט וואס שאפט בכלל אפ דעם אריינפיהר־צאל אויף א רייה ארטיקלען קיין דאנציג. דאס איז אבער א בפירוש'ער ברוך פון ווערסיילער טראקטאט, ווי אויך פון די פויליש - דאנציגער אפמאכען, לויט וועלכע פוילען און דאנציג שטעלען מיט זיך פאר אנ'איינהייטליך צאל־געביט.

אין די פאליטישע קרייזען ווייזט מען אן, אז דער פרעזעס פון דאנציגער סענאט גרייזער, האט אנגעווענדעט אין די אונטערהאנדלונגען מיט'ן פארשטעהער פון דער פוילישער רעגירונג א מערקווירדיגע טאקטיק. מיט א טאג פריהער איידער עס זענען ארויסגעגעבען געווארען די ווילקירליכע פעראָרדנונגען, וואס שליסען פאקטיש אוים דאס דאנציגער געביט פון דער ווירטשאפטליכער און צאל־אפהענגיגקייט פון פוילען, האט גרייזער אדורכגעפיהרט א לענגערע קאנפערענץ מיט'ן פוילישען גענעראל־קאמיסאר אין דאנציג, מיניסטער פאפעע. גרייזער האט אויף דער קאנפערענץ אויסגעדריקט זיין גרייטקייט צו קומען צו א הסכם מיט פוילען אויפ'ן יסוד פון די פאסטולאטען, וואס זענען פריהער פארמולירט געווארען דורך דער פוילישער רעגירונג אין צוויי נאטען.

איצט ווייזט זיך ארוים, אז דער בלומרשטער ווילען צו קומען צו א הסכם מיט פוילען, איז געווען נאר א מאנעווער, בערעכענט צו איבעראשען די פוילישע רעגירונג און פוילישע עפענטליכע מיינונג איבערצורייסען די צאל איינהייט פון דאנציג מיט פוילען, וואס איז שוין דערגרייכט געווארען זייט א געוויסער צייט.

קאנפערירענדיג מיט מיניסטער פאפעע און דעקלארירענדיג זיין גרייטקייט אויף א קאמפראמים, האט שוין גרייזער געהאט צוגעגרייט די ווילקירליכע און אונלעגאלע פעראָרדנונג.

פון אינפארמירטע קרייזען דערוויסט מען זיך, אז גרייזער האט אפגעהאלטען די קאנפערענץ מיט מיניסטער פאפעע נאך זיין צוריקקומען פון בערלין, וואו ער האט אפגעהאלטען א לאנגע און פערטרויליכע בעראטונג מיט די פעראנטווארטליכע פארשטעהער פון דער דייטשער רעגירונג.

די דאזיגע פערטרויליכע קאנפערענצען אין בערלין זענען אייגענטליך קיין נייעס נישט. עס איז, למשל, בעוואוסט, אז מיט א קורצער צייט צוריק, איז גרייזער מיט א פאר פון זיינע פערטרויטע מיטארבייטער געווען אין בערלין און מינכען, וואו ער האט אפגעהאלטען געהיימע בעראטונגען מיטן אנטייל פון מאסגעבענדע פארשטעהער פון דער דייטשער רעגירונג און העכסטע רעפרעזענטאנטען פון דער נאציאנאל־סאציאליסטישער פארטיי, ווי אויך מיט די אנגעזעהענסטע פיהרער פון דער דייטשער ארמעע.

די דאזיגע אינפארמאציעס בעווייזען, אז גרייזער האט שוין פון לאנג צוגעגרייט די דאזיגע אקציע, וואס איהר ענדציל איז אדורכצופיהרען, מיט בלומרשט אויסשליסליך ווירטשאפטליכע מיטלען, די פעראייניגונג פון דאנציג מיט דייטשלאנד און די פולשטענדיגע אפשאפונג פון די רעכט, וואס פוילען האט אויפ'ן יסוד פון שלום־טראקטאט, ווי אויך פון די פויליש דאנציגער אפמאכען.

זעלבסטפערשטענדליך, אז דער דאזיגער פלאן פון די דאנציגער נאצים וועט אנטרעפען אויף דער ענטשידענסטער געגנערשאפט פון דער פוילישער רעגירונג. דער שריט פון דאנציגער סענאט האט ארויס גערופען א געוואלדיגע אויפרעגונג אין דער פוילישער עפענטליכער מיינונג. פוילען האט איבעריגענס אין איהר רשות גענוג מיטלען צו צווינגען דאנציג אפצוהיטען די טראקטאטען. מען מוז נאך נעהמען אין אכט אז אהן פוילען איז דאנציג אלס פארט פערלוירען. דאס ווירטשאפטליכע לעבען אין דאנציג איז ענג פערבונדען מיט פוילען און עס איז דעריבער צו ערווארטען, אז די רעוואלוציאנערען פון דאנציגער סענאט וועלען זיך נאך שטארק פערטראכטען צי זאלען זיי דערפיהרען צו א אפענעם ברוך מיט פוילען.

איז וועמענס הענד געפינט זיך

די פראנצויזישע מלוכה־באנק

די באנק פון פראנקרייך — ביי דעם ווארט שטעלען מיר זיך פאר טיף אונטער דער ערד געפאנצערטע אוצרות אין וועלכע עס געפינען זיך ריזיגע שטיקער געלד: 80 מיליארד פראנק! מען וואלט געקענט דערמיט אנלאדענען פולע 500 וואגאן. עס איז אינטערעסאנט ווי אזוי דער דאזיגער מעכטיגסטער געלד אינסטיטוט איז געשאפען געווארען.

די פראנצויזישע באנק איז געגרינדעט געווארען אין 1800 יאהר דורך דעם ערשטען קאנסול נאפאלעאן באנאפארט. די פערוואלטונג פון דער באנק בעשטעהט פון 18 מאן: א גובערנאטאר און צוויי וויצע־גובערנאטארען, וואס ווערען בעשטימט דורך דער מלוכה, ווי אויך 15 רעגענטען, וואס ווערען אויסגעוועהלט דורך די אקציאנערען.

צוליב דעם וואס אלע בעשלוסען ווערען אנגענומען דורך א מעהרהייט שטימען, פיהרען אן מיט דער פאליטיק פון דעם עמיסיע אינסטיטוט די רעגענטען און די גובערנאטארען, וואס רעפרעזענטירען די מלוכה האבען נאר א וועטא־רעכט. אין פרינציפ רעפרעזענטירען די 15 רעגענטען די אקציאנערען פון דער באנק, וועלכע איז מען דארף דאס נישט פערגעסען א פריוואטע אונטערנעהמונג.

אויפ'ן יסוד פון סטאטוט זענען די אקציאנערען רעפרעזענטירט דורך 200 מאן און נאר זיי האבען שטים־רעכט אויף דער יעהרליכער אלגעמיינער פערזאמלונג, די דאזיגע 200 האבען אין הסכם מיט'ן סטאטוט די גרעסטע צאהל אקציעס אין דער באנק, און זיי וועהלען אוים צווישען זיך די 15 רעגענטען פון דער באנק.

צווישען די 15 רעגענטען געפינען זיך קודם כל 6 באנקירען. עס זעהט אוים צו זיין מערקווירדיג, ווייל די הויפט אויפגאבע פון דער פראנצויזישער באנק איז דאך די רעדיסקאנטא פון „פאפירען“ וואס אנדערע בענק האבען פריהער דיסקאנטירט. דערביי מוז ביים אויסוואהל פון מאטעריאל אנגעווענדעט ווערען די גרעסטע פארזיכטיגקייט.

די באנקירען פערנעהמען אלזא 6 ערטער אין דער פערוואלטונג פון דער פראנצויזישער באנק. אין אין איצטיגען מאמענט זענען דאס באראן עדווארד ראטשילד, באראן האטינגער, באראן דע נעפליז, באראן מאלע, ווי אויך די הערען פרעג מיראבא און פעליקס ווערנע. יעדער פון זיי רעפרעזענטירט דאס באנק־הויז פון וועלכען ער איז אייגענטימער, דאס זענען אלטע בענק מיט א ספעציעלען כאראקטער, און זיי זענען די פערוואלטער פון די גרעסטע פראנצויזישע פערמעגענס, ווייל אין פראנקרייך איז שוין אזא מנהג, אז די פאמיליעס, וואס געהערען צו דער אריסטאקראטיע גיבען איבער זייער פערמעגען צו פערוואלטען א באנק. עס איז כדאי צוצוגעבען, אז איינער פון די אויבען אויסגערעכענטע בענק פערוואלטעט מיט א פערמעגען אין ווערט פון 1800 מיליאן פראנק.

די פאמיליע מאלע האט שוין געהאט א פערטרעטער אין דער באנק אין מאמענט ווען זי איז געשאפען געווארען, דאס הייסט אין 1800 יאהר. זייט דאן האבען שוין 12 דורות פערנומען דעם דאזיגען אמט, וואס איז אהן איבעררייס איבער געגאנגען פון פאטער אויפ'ן זוהן. עהנליך איז אויך מיט די אנדערע פאמיליעס.

6 אנדערע רעגענטען זענען רעפרעזענטירט דורך דער שווערער אינדוסטריע. דאס זענען: דע ווינדעל, דער הערשער פון דער שווערער אינדוסטריע ווי אויך 5 אנדערע: דע־וואג, דושען, סולעו טינאגדאו און דארבלעי, וואס רעפרעזענטירען די כעמישע אינדוסטריע. די דאזיגע אונגעוועהנליכע פערטיילונג זעהט אוים צו זיין בעגרעניצט און איינזייטיג, אבער מען מוז געדענקען, אז די זעהר קאמפליצירטע קאמבינאציעס פון די אקציען געזעלשאפטען ערלויבט איין פערזאן צו זיין פערטרעטען גלייכצייטיג אין פערוואלטונגען פון א סך אונטערנעהמונגען פון פערשידענסטען כאראקטער. פון די יעהרליכע בערזע אויסגאבען איז לייכט פעסטצושטעלען, אז די 12 רעגענטען פון דער פראנצויזישער באנק, וואס רעקרוטירען זיך פון דער פינאנציעלער אדער אינדוסטריעלער וועלט, פערנעהמען די פונקציע פון אדמיניסטראטארען אין 95 אקציען געזעלשאפטען, אין וועלכע זיי פערנעהמען צוזאמען 150 אמטען. אבער די דאזיגע פערשידענהייט פון אינטערעסען רופט דאך נישט ארויס אין דער פערוואלטונג פון דער באנק קיין געגנערשאפט אדער מחלוקת. עס איז כאראקטעריסטיש, אז צווישען די רעגענטען געפינט זיך נישט קיין פארשטעהער פון דער לאנדווירטשאפט, פון וועלכער עס לעבט די מעהרהייט פון דער פראנצויזישער בעפעלקערונג.

א געוויסע בעגרענצונג פון דער גרויסער מאכט פון די רעגענטען קען אהן שום ספק זיין דער גובערנאטאר און וויצע־גובערנאטארען אבער אויך אויף דעם האט מען געפינען אנ'עצה. און נעמליך, דער סטאטוט פון דער באנק זעהט פאר, אז א גובערנאטאר פאר'ן איבערנעהמען דעם אמט, מוז בעווייזען, אז ער האט 100 אקציעס פון דער באנק און יעדער פון די וויצע - גובערנאטארען 50 אקציעס. ביי דעם איצטיגען פרייז פון א אקציע, וואס בעטרעכט 10 טויזענד פראנק איז שווער צו געפינען א מלוכה־בעאמטען (פון זיי רעקרוטירט זיך אייגענטליך דער גובערנאטאר און זיינע פערטרעטער), וואס זאל האבען א מיליאן פראנק. אבער דאס שאדט נישט! די רעגענטען און בעזונדערס די באנקירען צווישען זיי, שטעלען זעהר גערן צו די געפאדערטע אקציעס אויף קרעדיט, בכדי מעגליך צו מאכען זייער צוקונפטיגען שעף איבערצונעהמען די פונקציע פון גובערנאטאר. די דאזיגע צו הייסע „צוזאמענארבייט“ איז געווען די סיבה פון דער אפרופונג, מיט א צייט צוריק, דעם גובערנאטאר פון דער באנק מארע, וואס האט געמאכט אזא רושם: ער האט אבער באלד בעקומען א אנגעזעהענעם אמט אין דער „באנק דע פארי ע דע פעי באַ“, וואס געהערט צו דע ווענדעל, ראטשילדען, שניידער און אנדערע.

1935 — איבערברוך־יאהר

אין דער סאוויעטישער לאנדווירטשאפט

דער בעקאנטער פוילישער עקאנאמיסט וויערזשביצקי שרייבט וועגען דער סאוויעטישער לאנדווירטשאפט פאלגענדעס:

„דאס לויפענדע יאהר וועט אין א סך הינזיכטען זיין אנ'איבערברוכס - יאהר אין דער סאוויעטישער לאנדווירטשאפט. קודם־כל וועט דאס יאהר 1935 ארומנעהמען דעם ערשטען לאנדווירטשאפטליכען סעזאן, נאכדעם ווי עס איז אין דעצעמבער 1934 אפגעשאפט געווארען דאס קארטען - סיסטעם, און עס איז איינגעפיהרט געווארען דער פרייער האנדעל מיט ברויט. עס אונטערליגט נישט קיין שום ספק, אז די דאזיגע רעפארמע וועט ארויסרופען א טיפע ענדערונג אין סיסטעם פון איינקויפען תבואה דורך דער רעגירונג, ווי אויך אין דער פארם פון אנבאט פון דאזיגען פראדוקט דורך די פראדוצענטען.

נאך טיפערע פאלגען וועט האבען דער נייער סטאטוט פון די קאלכאזען, וואס איז אריין אין קראפט אין מערץ פון לויפענדען יאהר. ווי בעוואוסט, פערגרעסערט דער דאזיגער סטאטוט בעדייטענד דאס אינדיווידועלע אייגענטום פון די בעזונדערע מיטגלידער פון קאלכאז. דער פונקט פון נייעם אוסטאוו, לויט וועלכען יעדער מיטגליד פון קאלכאז האט דאס רעכט צו אנ'אייגענע קוה און אויך אנדערע שטוב־חיות, ווי אויך צו א גארטען־פארן אייגענעם געברויך אין פערבינדונג מיט אנדערע הנחות וועט אהן ספק צוציהען צו די קאלכאזען א סך אינדיווידועלע לאנדווירטען, וואס האבען ביז איצט געשטעלט א ווידערשטאנד.

צום ערשטען מאל אלזא וועט אין 1935 דאס איבערגעהען פון אינדיווידואליזם צום קאלעקטיוויזם פארקומען אין א סך פאלען פרייוויליג. דאס געהערען צום קאלכאז הויבט שוין אן ווערען פאר א סך אינדיווידועלע פויערים א „גוט געשעפט“. און די נייע לאזונג אויפצוהויבען דעם לעבענס־ניוואו פון די קאלכאזניקעס הויבט אן פערווירקליכט צו ווערען.

די פלענער פון דער צווייטער פיאטילעטקע האבען אלס הויפט־פונקט געשטעלט די נויטווענדיגקייט צו העכערן אין א שנעלען טעמפא די לאנדווירטשאפטליכע פראדוקציע אין ראטען־פערבאנד. אבער די ערשטע יאהרען פון דער פיאטילעטקע, נישט אויסשליסענדיג 1934, האבען אינגאנצען נישט ערפילט די האפנונגען. די פראדוקציע איז געשטיגען סך הכל אויף 5—6 פראצענט.

ערשט די רעזולטאטען פון 1935 — אויב עס וועט אויסגעפיהרט ווערען דער פלאן, וואס איז בעשטימט געווארען אויף דעם יאהר — קענען האבען זעהר א גרויסע בעדייטונג.

דער פלאן פון לויפענדען יאהר זעהט פאר א העכערונג פון דער לאנדווירטשאפטליכער פראדוקציע אין פערגלייך מיט 1934 אויף 16 פראצענט און אין פערגלייך מיט 1928 אויף גאנצע 23 פראצענט. אזא בעדייטענדע שטייגערונג וועט שוין קענען דינען אלס א וואגיגער בעווייז, אז דער וועג אויף וועלכען מען האט ארויפגעפיהרט, מיט גרוים מיה, אונטער אנ'אייזערנעם צוואנג, ביים אנווענדען אפטמאל דראקאנישע מיטלען מיליאנען פויערים אין ראטען־פערבאנד — דער וועג פון צוואנגס־קאלעקטיוויזאציע — האט זיך נישט ארויסגעוויזען, ווי מען האט אין מערב - אייראפע געמיינט, א שמאלער, געדרעהטער זייטיגער וועג, וואס פיהרט אראפ אין תהום אריין, וואו עס זענען אנגעגרייט אלע אומגליקען, הונגער, נויט און געגענזייטיגע שחיטות.

איך וואלט נאך געזאגט פונקט פערקעהרט: וועד וויסט, צי די קאלעקטיוויסטישע פארמען פון דער לאנדווירטשאפט מיט דער גלייכצייטיגער צענטראליזירונג פון אלע פלענער אויפ'ן לאנדווירטשאפטליכען געביט אין שטארקע הענד פון דער צענטראל־מאכט, וואס שטיצט אלע איהרע בעשלוסען אויף דער מיינונג פון די ערשטקלאסיגע געלעהרטע — און נאר אויף אזא אופן ווערט דאך אדורכגעפיהרט די גאנצע רעקאנסטרוקציע פון דער לאנדווירטשאפט אין ראטען־פערבאנד — איז נישט געווען דער איינציגער וועג צו א שנעלער ראציאנאליזאציע און אלגעמיינע מאדערניזירונג די פשוטע לאנדווירטשאפט וואס איז געווען צוריקגעשטאנען מינדעסטענס אויף א 50 יאהר אין איהר ענטוויקלונג.

רעכענענדיג לויט די פרייזען פון 1926 וועט דער אלגעמיינער ווערט פון דער לאנדווירטשאפטליכער פראדוקציע ווי זי איז פרעלימינירט געווארען אויפן יאהר 1935 בעטרעפען 17 מיליארד 250 מיליאן רובעל, לגבי די 14 מיליארד 800 מיליאן פון יאהר 1934.

איך וויל נאך אנווייזען אויף נאך א פאקט. אלע וויסען מיר, אין וואס פאר א פאנטאסטישען טעמפא די סאוויעטען אינדוסטריאליזירען דאס לאנד. וועגען די אונצאהליגע פאבריקען, גרובען, גיגאנטישע עלעקטרישע סטאציעס, וואס וואקסען אוים ווי שוואמען נאך א רעגן, איז שוין אין מערב געשאפען געווארען א גאנצע ליטעראטור. עס איז אויך בעוואוסט, אז ביז איצט האט די ענטוויקלונג פון דער לאנדווירטשאפט נישט נאר נישט געהאלטען שריט מיטן פארטשריט פון דער אינדוסטריע, נאר זיך בסדר גאנץ בעדייטענד פערשפעטיגט. צום ערשטען מאל זעהט דער פלאן פארן יאהר 1935 פאר אנ'אויסגלייכונג פון טעמפא פון וואוקס אין די דאזיגע צוויי וויכטיגסטע בעשטאנד טיילען פון אויפבוי פון לאנד אויף נייע יסודות: דער וואוקס פון דער לאנדווירטשאפטליכע פראדוקציע איז פרעלימינירט אויף 16 פראצענט און דער צו־וואוקס פון דער אינדוסטריעלער פראדוקציע דארף זיך אויך אויסדריקען אין 16 פראצענט.

א גרויסע בעדייטונג וועט האבען די ריזיגע פערגרעסערונג פון דער צאהל טראקטארען, וואס זייער אלגעמיינער כוח וועט שטייגען ביז א מיליאן 200 טויזענד פערדס קראפט. אין שייכות דערמיט וועט דער שטח פון מעכאניש פעראקערטען באדען פון 62 מיליאן העקטאר אין 1934 שטייגען ביז 100 מיליאן העקטאר. אויך די צאהל קאמבינאטען, די אממייסטען קאמפליצירטע און טייערסטע לאנדווירטשאפטליכע מאשינען זאל פערדאפעלט ווערען (פון 10 טויזענד אין 1934 אויף 20 טויזענד אין יאהר 1935).

עס שמעקט ווייטער מיט פּולווער

דער בעריהמטער יודישער היסטאָריקער און דענקער פּראָפֿ. ש. דובנאָוו, האָט אין ניו-יאָרקער „צוקונפֿט" פֿאַרעפֿענטליכט אַ לענגערען אַרטיקעל פֿון זיין סעריע טרויעריגע בעטראַכטונגען וועגן אונזער טרויעריגער צייט.

מיר נעהמען אַרויס פֿון דעם גייסטרייכען אַרטיקעל פֿאָלגענדען טייל:

די סאָציאַלע טראַגיק פֿון אונזער צייט איז נישט נאָר דערין, וואָס דער דעמאָקראַטישער פּרינציפּ ווערט אַרויסגעשטופּט דורך דעם „אַוטאָריטעטען" אָדער דיקטאַטאָרישען ד.ה. וואָס מיר געהען צוריק צום אַלטען מאָנאַרכיסטישען אַבסאָלוטיזם אין אַ בענייטער פֿאָרם. מיר האָבען דאָ צו טון מיט אַ פֿיל שווערערען קריזיס פֿון סאָציאַלער עטיק: מען געהט אַוועק פֿון הומאַניזם צום זאָאָלאָגישען נאַציאָנאַליזם, אָדער — לאָמיר דאָס אַנרופֿען מיט׳ן ריכטיגען נאָמען — צום בעסטיאַליזם.

די בעסטיע אין מענשען איז געקומען צו דער מאַכט מיט דעם ראַסיזם, וואָס הערשט איצט אין דעם גרעסטען לאַנד פֿון מערב-אייראָפּאַ. ווי באַלד מען האָט אָנגעהויבען איינצוטיילען קולטור-פֿעלקער נישט נאָך זייער גייסטיגען אָדער מאָראַלישען צושטאַנד, נאָר נאָך זייער ראַסען-בלוט, אַזוי ווי מען טיילט איין פֿערד אויף „ריינבלוטיגע" און געמישטע, האָט מען זיך שוין געמוזט אַראָפּלאָזען צו פֿערדישע השגות אין געזעלשאַפֿטליכען לעבען. אַ נאַציע איז שוין נישט אַ פּראָדוקט פֿון אַ היסטאָריש-גייסטיגען פּראָצעס, נאָר אַ זאָאָלאָגישע איינהייט, אַ מין חיות אָדער בהמות וואָס זיין גאַנצע „גייסטיגקייט" ליגט אין בלוט. אַזוי האָט געזאָגט היטלער און נאָך איהם האָבען אַזוי אָנגעהויבען דרשענען פּראָפֿעסאָרען פֿון די קאַטעדרעס, פֿילאָזאָפֿען, פּובליציסטען, ראָמאַניסטען, און אַלערליי פֿאַלשע נביאים, וואָס זאָגען אומעטום דאָס, וואָס די מאַכט פֿאָדערט פֿון זיי.

דער ראַסיזם איז אַ קינד פֿון דעם היפּערטראָפֿירטען נאַציאָנאַליזם, וואָס זאָגט זיך אָפּ פֿון מענשליכקייט צוליב פֿעלקערקייט. ווען אונזער דור אויפֿגעהאָדעוועט אויף די הומאַניסטישע אידעען פֿון 19-טען יאָהרהונדערט, האָט אָנגעהויבען צו קעמפֿען פֿאַר די רעכט פֿון יעדער נאַציע אויף זעלבסטבעשטימונג, האָבען מיר געהאַט אין זינען די אונטערדריקטע פֿעלקער, פֿאַר וועלכע מיר האָבען געפֿאָדערט פֿרייהייט אין נאָמען פֿון מענשליכקייט און הומאַניזם. מיר האָבען געוואָרענט געגען מלוכה - נאַציאָנאַליזם אין נאָמען פֿון אַ נאַציאָנאַליטעטען-מלוכה, וואָס גיט יעדען פֿאָלק זיין רעכט, זיין קולטור - אַווטאָנאָמיע. איצט, נאָך דער וועלט - מלחמה זעהען מיר אַזאַ בילד: פֿון איין זייט האָבען די בעפֿרייטע פֿעלקער און געוויסע מדינות אַליין אָנגעהויבען אונטערדריקען די נאַציאָנאַלע מינאָריטעטען אויף זייער טעריטאָריע און ווילען זיך אַרויסדרעהען פֿון קאָנטראָל פֿון פֿעלקער - בונד. פֿאַר וועמען זיי האָבען זיך מתחייב געווען צו שיצען די רעכט פֿון די מינאָריטעטען. און פֿון דער אַנדערער זייט האָט אַ גרויסע מלוכה גאָר אָפּגענומען אַלע עלעמענטאַרע מענשליכע רעכט ביי אַ טייל פֿון דעם עלטסטען קולטור פֿאָלק, וועלכען זיי האָבען דערקלערט פֿאַר אַ נידעריגער ראַסע.

אַזאַ טיפֿע רעאַקציע, ווי די היינטיגע, האָבען מיר נאָך נישט דערלעבט אין די פֿריהערדיגע צייטען. היינטיגע רעאַקציע איז מעהר ווי אַ פּאָליטישע: זי איז אַנ׳עטישע. אָנשטאָט עטיק פֿון רעכט און גערעכטיגקייט הערשט אין אַ סך לענדער עטיק פֿון מאַכט און געוואַלד. דאָ איז נישטאָ קיין גרונטליכער אונטערשיד צווישען אַזעלכע פֿאַרשידענע מלוכות, ווי דאָס נאַציסטישע דייטשלאַנד, דאָס פֿאַשיסטישע איטאַליע און דאָס באָלשעוויסטישע רוסלאַנד. אין אַלע דריי מלוכות הערשט איין איינציגע פּאַרטיי, און אַלע אַנדערע זענען פֿאַרבאָטען. אין עטליכע אַנדערע לענדער מאַכט מען נאָך דעם דאָזיגען מוסטער פֿון אַ פּאַרטיי-דיקטאַטור גאַנץ אָפֿען, אָדער אונטער אַ מאַסקע פֿון דעמאָקראַטיע: מען שאַפֿט מיט געוואַלד אַ מעהרהייט פֿאַר דער הערשענדער פּאַרטיי אין די פּאַרלאַמענטען און שטאָט - פֿערוואַלטונגען. דאָס פֿיהרט צו אַ געוויסען צוואַנג, צו פֿאַלסיפֿיקאַציע פֿון איבערציינונגען, צו קאָנצענטראַציע - לאַגערן, תּפֿיסות און אינקוויזיציע, ד. ה. צו דער צעשטערונג פֿון אַלע יסודות פֿון סאָציאַלער עטיק.

ווי ס׳איז די מאָראַלישע ירידה אין אונזער צייט קען מען זעהן פֿון איין ביישפּיל. ביז׳ן לעצטען וועלט-קריג האָבען מיר געהאַט אינטער-נאַציאָנאַלע געזעצען, וואָס רעגולירען אַפֿילו די גרויזאַמקייטען פֿון אַ מלחמה: דער „רויטער קרייץ" האָט געשיצט די שפּיטאָלען אָדער צוגען מיט פֿערוואונדעטע און דעם מעדיצינישען פּערסאָנאַל, וואָס מען טאָר נישט שיסען אויף זיי (זשענעווער קאָנווענץ פֿון 1864)- בכלל זענען די פֿריהערדיגע מלחמות געווען מעהר געריכטעט געגען אַרמעען, איידער געגען פֿרידליכע מאַסען. אָבער אין לעצטען קריג, ווען מען האָט זיך אָנגעהויבען בעניצען מיט אַוויאַציע, האָט מען שוין בעוואָרפֿען מיט באָמבעס פֿון אעראָפּלאַנען גאַנצע שטעט, און היינט בויען אַלע מלוכות אעראָפּלאַנען, וואָס פֿיהרען באָמבעס מיט גיפֿטיגע גאַזען, כדי צו פֿערסמען גאַנצע בעפֿעלקערונגען — אַלטע, קראַנקע, פֿרויען, קינדער; מען גרייט זיך חרוב צו מאַכען אַ וועלט מיט מענשען, צוליב אַ שטיקעל טעריטאָריע, צוליב פּרעסטיזש. די לעצטע וועלט — שחיטה, ווען מיליאָנען מענשען האָבען געשאָכטען איינע די אַנדערע אין משך פֿון פֿיר יאָהר האָט איינגעפּלאַנצט אין גרויסע פֿעלקער-שיכטען אינסטינקטען פֿון בייזע חיות און האָט געפֿירט צום זיג פֿון אַזעלכע טיפּען ווי היטלער און גע-

בעסטיאַליזם געגען הומאַניזם
ש. דובנאָוו

רינג, וואָס בעהערשען די דאָזיגע מאַסען.

מיר געדענקען נאָך אַלע, ווי דאָס האָט פּאַסירט, נאָכדעם ווי די בעסטיע פֿון מלחמה האָט זיך אָנגעזעטיגט מיט מענשליך בלוט און אַלע פֿעלקער זענען געבליבען צושלאָגענע, עקאָנאָמיש רואינירטע, האָט מען אָנגעהויבען טראַכטען וועגען דעם אומזין פֿון מלחמות בכלל. דער גרונד-געדאַנק פֿון פּאַציפֿיזם איז בעשטאַנען דערין, אַז כל זמן פֿעלקער וועלען זוכען אַנ׳אויסגאַנג פֿון זייערע סכסוכים אין מלחמות, וועלען זיי בלייבען אַזוי ווילד ווי איינצעלנע מענשען, וועלכע צוליב אַ שטרייט הויבען זיי זיך אָן צו שלאָגען, אָנשטאָט צו געהען אין אַ געריכט. עס איז קלאָר געוואָרען אַז מען מוז שאַפֿען אַ געריכט צווישען פֿעלקער, אַ וועלט-אַרביטראַזש. און דאָס איז געשעהען אין דער געשטאַלט פֿון פֿעלקערבונד. וואָס איז אָבער דערפֿון געוואָרען?

מילא רוסלאַנד, אַ העלפֿט פֿון אייראָפּע, איז לכתחלה נאָרנישט אַריין אין פֿעלקער-בונד, ווייל זי האָט דערקלערט אַ מלחמה ביי זיך אינדערהיים, אַ קלאַסען-קריג, אין וועלכען עס זענען געפֿאַלען נישט וועניגער קרבנות ווי אין וועלט-קריג. דער קריגס-טייוועל האָט דאָ געהערשט, נאָר אין אַנ׳אַנדער פֿאָרם און שפּעטער איז דאָ צוגעקומען דער סאָוויעטישער מיליטאַריזם אין אויסערן-פּאָליטיק. אמת, אַ דעפֿענסיווער און נישט אַנ׳אָפֿענסיווער. ערשט איצט איז רוסלאַנד צוגעשטאַנען צום פֿעלקער-בונד אין אויסערן - פּאָליטיק, אָבער די סאָוויעטישע פּראָפּאַגאַנדע אין אויסלאַנד שטעלט נאָך אַלץ אַרויס דעם קאָמוניסטישען לאָזונג צו אַלע אַרמעען: „קערט אום אייערע ביקסען צום קלאַסען - פֿיינד" — גאָרנישט ווי דער אַלטער יודישער נביא האָט געזאָגט: צעברעכט אייערע שווערדען און מאַכט פֿון זיי גראַב-אייזענס! דאָ וויל מען נאָך אַלץ נישט פֿערענטפֿערען די סאָציאַלע געגענזאַצען דורך אַ הסכם פֿון גאַנצען פֿאָלק. דורך עכטע דעמאָקראַטיע און פֿולשטענדיגע פֿרייהייט, נאָר דורך געוואַלד און טעראָר.

און וואָס טוט זיך אין „פּאַציפֿיסטישען" מערב-אייראָפּע?

כל זמן דאָס בעזיגטע דייטשלאַנד איז געווען געצאַמט דורך אַ רעפּובליקאַניש-דעמאָקראַטישען רעזשים, האָט מען דאָ אויך געטרוימט וועגען ענטוואָפֿנונג פֿון אַלע פֿעלקער און וועגען שלום-פּאָליטיק. עס איז שוין געווען גאָר נאָהענט דערצו, אַז די ענטוואָפֿנונגס-קאָמיסיע ביים פֿעלקער-בונד זאָל דורכפֿיהרען אַנ׳אמת-פּאַציפֿיסטישען וועלט - פּאַקט. אמת, פֿון צייט צו צייט פֿלעגט אין אַ פֿאַשיסטיש לאַנד אַרויסשפּרינגען אַ מוסאָליני און אַ געשריי טאָן: „אָן מלחמות קען די וועלט נישט אויסקומען!" (פֿערגעסענדיג אַז זיין אייגען לאַנד איז דאָך אַ מיטגליד פֿון פּאַציפֿיסטישען פֿעלקער בונד); — אָבער אַנדערע מיטגלידער פֿון פֿעלקערבונד האָבען זיך געמאַכט נישט הערענדיג: מען האָט זיך נאָך געשעהמט מיט די אַלטע מיליטאַריסטישע געזאַנג. אָבער אָט איז געקומען צו דער מאַכט אין דייטשלאַנד די בלוטדורשטיגע נאַציבעסטיע — און אַלץ האָט זיך געענדערט. היטלער דייטשלאַנד איז אַוועק פֿון פֿעלקערבונד, פֿון דער אַנטוואָפֿנונגס-קאָמיסיע, און האָט זיך אָנגעהויבען בעוואָפֿענען. אינעווייניג האָט די נאַצי-רעגירונג געשאַפֿען אַ רעזשים פֿון שרעקליכען דעספּאָטיזם און טעראָר, פֿערוואַנדעלט דאָס גאַנצע לאַנד אין אַ קאַזאַרמע פֿון שטורמיסטען און זעלנער מכל המינים, מיליטאַריזירט דאָס גאַנצע פֿאָלק די ווילדע חיה אינמיטען איירופּע האָט אָנגעוואָרפֿען אַנ׳אימה אויף אַלע פֿעלקער — און אָנשטאָט ענטוואָפֿנונג איז אָקאָרשט געקומען די תּקופֿה פֿון בעוואָפֿנונג אין אַלע לענדער.

עס שמעקט ווידער מיט פּולווער און גיפֿט-גאַזען. נישט לאַנג צוריק האָט מען נאָך אויסגעשריען דעם פּאַציפֿיסטישען לאָזונג: „קיינמאָל נישט מעהר קריג!" איצט שרייט מען שוין אומעטום: „גרייט זיך צום קריג!" אין איין טייל מענשען האָט אויפֿגעלעבט די בעסטיע, אין דעם אַנדער טייל — מורא פֿאַר דער בעסטיע. ווי קען מען דאָ רעדען וועגען הומאַניזם, וועלט-שלום, נאַציאָנאַלע אָדער סאָציאַלע גערעכטיגקייט!

זוכענדיג דעם אמת...

רייזע-בריף פֿון אַרגענטינע
פֿון ש. ניגער

ווייסט מען ווינציגער פֿון אַ נייעם לאַנד, וואָס מען בעזוכט, איז עס לייכטער צו צעלייגען אויף טעלערלעך און אונטערטראָגען די לעזער. גאָה דערצעהל מעשיות וועגען מענשען, מיט וועלכע דו האָסט זיך שוין בעקענט. נישטאָ וואָס צו דערצעהלען. מענשען, ווי אַלע מענשען. און אַז זיי טרינקען אַ „מאַטע", אָנשטאָט טיי, איז וואָס? זענען זיי אַנדערש?

כ׳וואָלט קיין זשורנאַליסט, וואָס זוכט „מאַטעריאַל", נישט ראַטען צו פֿערברענגען צו-לאַנג אין אַ פּרעמדער שטאָט. ער וועט זיך אַרומזעהן, אַז ער האָט נישט וואָס צו שרייבען. אויך דאָ בייסט דער הונט דעם מענשען און נישט פֿערקעהרט, — און אַז אַ הונט גיט אַ ביס אַ מענשען, איז׳ס קיין נייעס נישט, ווי מיר ווייסען...

אַנדערש איז די ערשטע צייט, די סאַמע ערשטע צייט, ווען אַלץ זעהט אויס צו זיין אַזוי פֿרעמד און אַזוי פּרעמד. דאַרף מען אָט דער אילוזיע פֿון פֿרעמדקייט און פּרעמדקייט און אויסטערלישקייט נישט לאָזען צערונען ווערען.

כאַפּ אָט דעם מאָמענט, נייער-יעגער, כאַפּ עס, ווען דיר אַליין דוכט זיך נאָר, אַז ס׳איז עפּעס, וואָס דו האָסט נאָך קיינמאָל נישט געזעהן. כאַפּ-אַריין דאָס ביסעל אומוויסען, אָט די וואַוויל-שמעקעוודיגע בלומען, וואָס דאָס נייע אָרט טראָגט דיר אונטער, און שטעל צופֿרידען דעם ליבען לעזער׳ס ליבע נייגעריגקייט. וואַרט נישט, ביז די עקזאָטישע קוויטען וועלען דיר אָנהויבען צו דערמאָהנען דיר די היימישע פֿלאַנצונגען.

דער גאַנצער זשורנאַליזם — און די גאַנצע היינטיגע ליטעראַטור, וועלכע חלש׳ט צו זיין אַזוי פֿריש און אַזוי פֿלאַך, ווי אַ בלאַט צייטונג, — דער גאַנצער ענין נייעס-זוכעריי וואָלט פֿערבלאַסט געוואָרען, ווען מען זאָל האָבען געדולד און וואַרטען ביז די שאָלעכץ וועט זיך אַנ׳עפּען טון, און עס וועט זיך ווייזען, אויב נישט די אַלטע, שימלדיגע פּוסטקייט, איז אַנ׳אַלטער יאָדער...

אַלזאָ, וואַרט נישט, קאָלעגע זשורנאַליסט, ביז דו וועסט זיך עפּעס דערוויסען וועגען דעם „נייעם לעבען". איל זיך צו בעשרייבען דער וועלט׳ס וואונדער, טו עס, כל-זמן דו ביזט נאָר אַליין פֿון זיי פֿער׳כּישופֿ׳ט, כל-זמן דו קוקסט זיך נאָך אַרום אין אַלע זייטען, ווי אַ ישוב׳ניק, ווען ער קומט צום ערשטען מאָל אין שטאָט אַריין.

ערשטע איינדרוקען. דאָס איז דער „ריכטיגער שטאָף".

ווען דאָס מענשליכע בעשעפעניש כאַפּט זיך צום ערשטען מאָל אַרויס אויף דער נייער — און נישט גאָר וואַרימער — לופֿט פֿון אונזער וועלטעל, צעשרייט עס זיך, נעבעך. און אָט דאָס איז דעם „רייזענדענ׳ס" ערשטער איינדרוק — אַ געשריי פֿון נייער בעריהרונג, די אויפֿציטערונג פֿון נישט-גע-וואוינטער לופֿט: קינדערישע אומרעפּאַרענקייט.

היט זיך צו וויסען מעהר ווי דו ווייסט, אויב דו ווילסט טון דיין פֿליכט, זשורנאַליסט. פֿאָרש נישט. לאָז עס איבער פֿאַר לייריג-געהערס און ביכער-שרייבערס.

אָט שפּאַציר איך איבער אַ געדיכט-בעזעצטער יודישער געגענד אין בוענאָס-איירעס. יודישע פּנים׳ער, יודישע געשעפֿטען. מען רעדט יודיש. דאָ און דאָרטען אויף אַנ׳„עסקינע" (אַ „קאָרנער", אַ רוג גאַס) זעה איך יודישע פּלאַקאַטען. אָבער — אָבער — וואו זענען די יודישע שילדען? איך זעה זיי נישט, אַפֿילו איבער ריין יודישע רעסטאָראַנען און קאַפֿעען. אין אַ פּאָר פֿענסטער איז מיט יודישע אותיות אויפֿגעשריבען „אַלמאַסען" (אַ שפּייז-קראָם) אָבער וואו זענען די אַלע „כשר׳ס", וועלכע וואַרפֿען זיך אַזוי חנ׳עוודיג אין די אויגען אין יעדער יודישער שטאָט? און אַנדערע, נישט אַזעלכע פֿרומע און פֿליישיגע, שילדען אויף מאַמע-לשון — זעהט מען אויך נישט. שעמט מען זיך מיט יודיש? — ניין, מען שעמט זיך דאָ נישט מיט יודיש. דאָס ווייס איך פֿון אַנ׳אַנדער „ערשטען איינדרוק", איז דאָך אַ

קשיה פֿון איין „ערשטען איינדרוק" אויף אַנ׳אַנדערען? מאַך איך מיר אַזאַ טעאָריע („אַ רייזענדער" דאַרף זיין גרייט אויף אַלץ — אַפֿילו אויף צו מאַכען טעאָריעס): אַמאָל, ווען די צאָהל יודען איז געווען קליין, און דער האַנדעל איז געווען דערהויפּט מיט נישט-יודען, און עס זענען געווען אַזעלכע וואָס האָבען זיך ערקלערט פֿאַר ריינע „אַלעמאַנעס" (רייטשען), אַבי נישט צו זיין קיין „ראָסאָס" — האָט מען אויסגעמיטען יודישע שילדען. אין אַזוי איז עס שוין געבליבען... אַזאַ פּשט לערן איך מיר, און איך בין שוין גרייט עס אַריינצופֿלעכטען אין מיינע „ערשטע איינדרוקען". דאַרף זיך אָפּער מאַכען, אַז איך פֿערגעס אָן מיין, אייגענעם גילדענעם כלל, וואָס זאָגט, אַז אַ גאַסט אויף אַ ווייל טאָר נישט זעהן מעהר ווי אויף אַ מייל. איך ווער בגעריז און וויל דערגעהן ביי מיין בעגלייטער, וואָס טראַכט ער וועגען מיין פּריש — אויס: וואָלענער שילדען טעאָריע. ווייזט זיך אַרויס, אַז עס איז דאָ נישט לאַנג איינגעפֿיהרט געוואָרען אַ שטייגער אויף פֿרעמדשפּראַכיגע שילדען — און דעם פּאַקט, וואָס מען זעהט אַזוי ווינציג יודישע אויפֿשריפֿטען איבער יודישע אונטערנעהמונגען, האָט גאָר צו טון מיט׳ן עקאָנאָמישען, נישט מיט׳ן פּסיכאָלאָגישען, פּאַקטאָר... היינט געה בוי עפּעס אויף „ערשטע איינדרוקען"!

אין געבליבען ביי מיר — אַביסעל פֿערבויגען דעם זשורנאַליסטישען כלל פֿון נישט אַריינלאָזען זיך אין חקירות אָדער פֿאָרשונגען, איינגעהן אויף אַ קאָם פּראָמים און פּאָרט צומישען צו די איינענע „איינ-דרוקען" אַביסעל וויסען און נענטקייט פֿון אָרטיגע איינוואוינער.

אויפֿ׳ן לשון פֿון דער פּראָפֿעסיע הייסט עס: „געשפּרעכען". און — „געשפּרעכען" מעג מען. דאָס איז נישט קיין בוך, וואָס מען דאַרף צוליב דעם טאַקע נישט לייגען קיין הוצאות און פֿאָהרען אין ווייטע לענדער. מען קאָן עס קריגען אין דער היימישער ביבליאָטעק. שמועסען מיט אָרטיגע מענשען איז כמעט ווי מאַכען אינטערוויו, וואָרים מען דערוויסט זיך דערפֿון כמעט אַזוי ווינציג, ווי פֿון אַנ׳אינטערוויו. מען וואָלט עס געקאָנט אַפֿילו אָנרופֿען — און פֿאַרוואָס טאַקע נישט? עס קלינגט זעהר שעהן: אינטערוויויאירען דאָס פֿאָלק.

האָב איך גענומען קאָנטראָלירען מיינע „איינדרוקען" מיט דער הילף פֿון „געשפּרעכען".

אָבער ערשט איצט האָב איך איינגעזעהן, ווי שווער עס איז צו שרייבען רייזע-בעריכטען, און בכלל צו שרייבען זאַכען וואָס מען ווייסט נישט. שוין בעסער — ווייסען. אמת, אַז מען ווייס איז עס שוין מעהר נישט אינטערעסאַנט, נישט פֿאַרן שרייבער און נישט פֿאַר׳ן פּובליקום. דאָך — איך פֿערזענליך פֿיהל זיך זיכערער, ווען מיר דוכט זיך, אַז דאָס וואָס איך דערצעהל שטימט כאָטש מיט אַ טייל פֿאַקטען, האָב איך, ווי געזאָגט, אָנגעהויבען זוכען פֿאַקטען. און די ערשטע זאַך, וואָס איך האָב אויס-געפֿונען איז, אַז אייערע פֿאַקטען א.א.וו. איז שוין בעסער אומקערען זיך צום געשריי פֿון דעם ערשט-געבוירענעם — צום „ערשטען איינדרוק".

און נישט ווייל די אָרטיגע איינוואוינער זענען קאַרג אויף פֿאַקטען, נאָר פֿערקעהרט, ווייל זיי זענען אַביסעל פֿרייגיביג, — און אָנשטאָט צו קריגען פֿון זיי איין „פֿאַקטישען" ענטפֿער, קריגט איהר, וויינציגסטענס, צוויי ענטפֿערס, אַזוי אַז איהר ווערט צעטומעלט און ווייסט נישט וואָס צו טון מיט זיי. איהר וואָלט גערן בענוצט ביידע סאָרטען פֿאַקטען אָדער ציפֿער, קאָנט איהר עס אָבער נישט טון, איינער זאָגט דעם היפּוך פֿון דעם אַנדערען.

איך וויל זיך, אַ שטייגער, דערוויסען, וויפֿיל יודען זענען דאָ אין אַרגענטינאַ. איך האָב די יודען אין אַרגענטינע נישט געצעהלט, פֿונדעסטוועגען בין איך געווען נייגעריג צו וויסען, וואָס איז די אָנגענומענע צאָהל יודען אין אַרגענטינע. האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די אָנגענומענע צאָהל איז — נישט איין צאָהל, נאָר עטליכע צאָהלען. עס ווענדעט זיך מיט וועמען איהר רעדט. און איך האָב מורא, אַז עס ווענדעט זיך אויך אָן דער שטימונג, אין וועלכער יענער געפֿינט זיך. איז ער גוט אויפֿגעלעגט, ווייל, לאָמיר זאָגען, אַז עס האָט פּיי די נעכטיגע וואַהלען אין דעם אַנשטאַלט, וואו ער איז וויצע-פּרעזידענט, געזיגט זיין צעטעל קאַנדידאַטען, וועט ער אייך זאָגען:

— מיר האָבען שוין איצט מסתּמא אַ דריי הונדערט פֿופֿציג, און אפֿשר די גאַנצע פֿיר הונדערט טויזענד יודען אין אַרגענטינאַ.

און טאָמער איז דער בעל-טוער, מיט וועמען איהר שמועסט, שלעכט געשטימט, וועט ער צווייפֿלען, צי עס זענען דאָ אַפֿילו דריי הונדערט טויזענד יודען אין אַרגענטינע, כאָטש דאָס איז די ציפֿער, וועלכע מען הערט זעהר אָפֿט.

ביי מיר איז געבליבען צו ווענדען זיך צו די היגע דירעקטאָרען פֿון יק"א. זיי האָבען איינגעאָרדענט אַנ׳אַנקעטע וועגען דער צאָהל יודען אין יעדער אַרגענטינער יודישער קהלה, ווי אויך וועגען זייערע בעשעפֿטיגונגען און אינסטיטוציעס. צום בעדויערן, זענען דערווייל נאָך נישט געגונג ענטפֿערס אָנגעקומען אויף די צעשיקטע פֿראַגע-בויגענס, און דער ענטפֿער פֿון סעניאָר ווייל, איינער פֿון די היגע יק"א דירעקטאָרען, איז דערווייל אויך נאָך אַ השערה. לויט דער דאָזיגער השערה איז אין גאַנץ אַרגענטינע נישטאָ מעהר ווי אַנ׳ערך צוויי הונדערט דרייסיג טויזענד יודען. דאָס איז אַ ציפֿער וואָס איז געבויט אויף געוויסע אויסרעכנונגען פֿון דער צאָהל יודישע אימיגראַנטען, וואָס זענען אַריינגעקומען אין לאַנד, פֿון דעם נאַטירליכען צוואוקס, דעם שטערבליכקייט פּראָצענט א. ד. גל. דאָס איז שוין אַ מעהר וויסענשאַפֿטליכער חשבון, אָבער ווייט נישט קיין גענויער.

און אויך אויף אַזאַ ריין סטאַטיסטישער פֿראַגע האָב איך, אָנשטאָט איין ענטפֿער, בעקומען צוויי אָדער, ריכטיגער, דריי ענטפֿערס — היינט וואָס איז שוין צו רעדען וועגען אַזעלכע זאַכען, וואָס לאָזען זיך נישט צעהלען און וועגען?

אָט האָב איך געוואָלט וויסען, וואָס טראַכט דער עולם וועגען דער אַרגענטינער יודישער קאָלאָניזאַציע און וועגען די, וואָס זענען געווען און זענען אין אַ גרויסער מאָס נאָך איצט איהרע פֿעראַנטוואָרטליכע פֿיהרערס — די יק"א-אַדמיניסטראַטאָרס. האָב איך זיך דערוואוסט, וואָס איך האָב שוין פֿריהער געוואוסט — אַז עס זענען דאָ צדדים — און וואָס פֿאַר אַנ׳אָביעקטיווען ווערט קאָן האָבען די מיינונג פֿון אַ צד?

ניין, האָב איך געטראַכט, איידער „אינטערוויואירען דאָס פֿאָלק" איז שוין בעסער צו פֿערלאָזען זיך אויף אייגענע „איינדרוקען". די אָרטיגע מענשען" האָבען אויך נאָך איינדרוקען — און זייערע איינדרוקען זענען נאָך מעהר סוביעקטיוו.

וואָס דאַרף מען אַ קלענערע זאַך, ווי אַנטיסעמיטיזם? איז דאָ אַנ׳אַנטיסעמיטישע געפֿאַהר אין אַרגענטינאַ אָדער נישט? וועלען אייך איינע זאָגען, אַז די העצע געגען יודען סמ׳ט די לופֿט אַרום, און אַנדערע וועלען זיך אויסלאַכען דערפֿון.

אין ציעכאַצינעק
איז צו בעקומען טעגליך דעם
נייעם
פֿאָלקסבלאַט
ביי ש. סוכעצקי,
זדראַיאָוואַ 10.

א ייד לאכט מיט א ארץ-ישראל'דיג געלעכטער

— פון —

זלמן זילבערצווייג

דער העברעאישער שרייבער דניאל פערסקי, וואס האט זיין גאנץ לעבען געפערדיגט פאר ארץ ישראל און פאר העברעאיש, האט זיך אויף א שטיקעל צייט אריינגעכאפט אין ארץ ישראל און דארט רעזעהן א סך קאמישע שטריכען סיי אינם ארץ ישראל'דיגען לעבען און סיי אין דעם אופן ווי אזוי מען רעדט דארט העברעאיש, און דער רעזולטאט פון זיינע בעאבאכטונגען איז א קליין ביכעלע ,,געלעכטער פון ארץ ישראל'', וואס איז ארויסגעגעבען געווארען אין ארץ ישראל און אין העברעאיש.

פערסקי האט נישט פערצייכענט קיין ספעציעל ארץ ישראל'דיגען הומאר, וואס איז זיכער געשאפען געווארען א דאנק פערשידענע קוריאזען אין צוזאמענהאנג מיט די איינוואנדערער פון פערשידענע לענדער מיט זייערע אייגענע שפראכען, געוואוינהייטען און זיטען. וואלט ער דאס געטון, וואלט ער בעריכערט דעם אוצר פון אונזער אלגעמיינעם פאלקלאר, וואס האט דורך דעם ספעציפישען ארץ ישראל'דיגען הומאר צו בעקומען נאך א גליד אין דער גרויסער יודישער פאלקלאר משפחה. פערסקי האט די קאמישע שטריכען אין ארץ ישראל'דיגען לעבען בעארבייט אין דער פארם פון קליינע פעליעטאנען און הומארעסקעס און נאטירליך זיי בעווירצט און בעפעפערט אביסעל מיט אייגענעם וויץ און הומאר, אבער פונדעסטוועגען זענען די דאזיגע הומאריסטישע קורצע סקיצעס זעהר כאראקטעריסטיש פאר ארץ ישראל און מיר וועלען מיט איניגע פון זיי בעקענען דעם יודישען לייענער:

פארוואס בין איך געווארען א בעל-גאוה

צוליב די זון-ברילען מוז איך אנטלויפען פון תל-אביב.

די זון-ברילען האבען א תל-געמאכט פון מיינע גוטע מדות און האבען מיך געמאכט פאר א בעל-גאוה.

אזוי ווי בלינדע געהן ארום מיינע פריינד און בעקאנטע איבער די גאסען פון תל-אביב און זייערע אויגען זענען פערשטעלט מיט א מאסקע: טונקעלע ברילען. עס איז מיר שווער זיי צו דערקענען, און דער רעזולטאט איז, אז איך, וועלכער פלעג זיין דער ערשטער יעדען איינעם פון זיי צו בעגריסען, האב אויפגעהערט זיי צו גריסען, ווייל איך דערקען זיי נישט. זיי געהען פערביי מיר און איך דערקען זיי נישט. זיי ווידער, האבען מיך אנגעהויבען חושד צו זיין, אז איך בין געווארען משה גרוים ביי מיר און איך מאך דעם אנשטעל, אז איך דערקען זיי נישט. פערשטעהט זיך, אז דער סוף איז געווען אז אלע פריינדשאפטליכע בעציהונגען צווישען אונז זענען איבערגעריסען געווארען און איך בין געבליבען עלענט און איינזאם אהן איין גוטען פריינד. און ווער איז אין דעם אלעם שולדיג די זון-ברילען!

אזוי אבער ווי איך וויל ראטעווען מיין גוטען נאמען. האב איך בעשלאסען צו בעטען אלע מיינע גוטע פריינד, וועלכע ווילען טראגען די זון-ברילען כלי צו בעשיצען זייערע אויגען געגען דער גליהענדער זון, אז זיי זאלען אויף דער לאץ פון זייער אנצוג אנהענגען א צעטעל מיט זייער נאמען, וועל איך זיי דערקענען און זיי גריסען הויך אויפ'ן קול.

זאלען זיי מיך נישט חושד זיין אין א זאך, אין וועלכער איך בין שולדיג, ווייל איך בין אנ'עניות-דיגער מענש און גרים יעדען איינעם.

לשון הרע אין תל-אביב

אלע ווייסען, אז אין האלבען חודש, ווען די לבנה איז א פולע, האבען מיר אין תל-אביב די אזוי גערופענע ווייסע נעכט.. א וואך צייט און אמאל מעהר קאן מען לייענען אין דער גאס אפילו א צייטונג אדער א בוך און מען דארף נישט קיין שום בעלייכטונג, אזוי ליכטיג איז אין גאס.

אבער אין די אנדערע נעכט פון חודש איז שטאק חושך אויף די גאסען פון תל-אביב, ווייל די שטאט-פערוואלטונג, וועלכע וויל שפארען איהר בודזשעט, גיט א קנאפע עלעקטרישע בעלייכטונג, און די עטליכע עלעקטרישע לאמפען, וואס ברענען שוין יא אין די גאסען פון דער טומעלדיגער שטאט, ווערען אויך אויסגעלאשען ארום 11 א זייגער אין אווענד.

שוין געגנוג האט מען געטומעלט און געפילדערט וועגען דער דאזיגער פינסטערניש אבער עס העלפט ווי א טויטען באנקעס.

פונדעסטוועגען האט די דאזיגע פינסטערניש אין די נעכט אויך א מעלה. זי דערווייטערט מענשען פון לשון-הרע און געוועהנט זיי צו צו זיין פארזיכטיג מיט רייד.

אט האט מיט מיר אמאל פאסירט אזא מעשה: כ'געה זיך אזוי ביינאכט איבער דער הויפט גאס פון תל-אביב אלענביי, און, ווי מיין שטייגער, שמועס איך מיט א קאלעגע וועגען ליטעראטור. איך נעהם ארויף אויפ'ן טיש א געוויסען העברעאישען דיכטער האט א הילצערנע שפראך, און איך גיס אויס מיין ביטער הארץ אויפ'ן דאזיגן דיכטער, און, פארשטעהט זיך, אז מען רעדט אין אזא שטימונג, זאלצט מען שוין אויך אביסעל איבער, פלוצלינג דערזעה איך א סילועט הינטער מיר, און דא בין איך גראד צוגעקומען צו א בעלויכטען שויפענסטער פון אנ'אפטייק, וואס האט געהאט איהר רייה די נאכט אפען צו זיין און איז דערפאר געווען בעלויכטען, און פאר מיינע אויגען בעווייזט זיך אט דער זעלבער דיכטער, וועלכען איך האב אזוי צורעכט געמאכט. א פנים — אז די גאנצע צייט, וואס איך האב גערעדט וועגען איהם, איז ער גראד געגאנגען הינטער מיר...

פון דעמאלט אן, אז איך געה איבער די גאסען פון תל-אביב עפען איך נישט דאס מויל. איך הער זיך בעסער צו מיט טויזענד אויערן צו דעם ביטערן אמת, וואס מיינעפריינד זאגען וועגען מיר הינטער מיינע אויגען, מיינענדיג אז איך הער נישט...

גאזאז מיט'ן ,,דאזיגען''

ווי שווער עס איז מיר נעבעך מיט אונזער העברעאישער שפראך אין אונזער לאנד! אמת, דער ,,שפראך-קאמיטעט'' ארבייט מעשים, אבער דאס לעבען יאגט איהם איבער. פארהאן אהן א שעור זאכען, בעגריפען און שפייז-ארטיקלען, אויף וועלכע עס איז נאך נישטא קיין העברעאישער אויסדרוק, אדער מען האט זיי געגעבען יתרו'ס נעמען. יעדער איינער גיט זיך א נאמען ווי איהם געפעלט און טו איהם עפעס. טא לאמיר אייך דערצעהלען וואס איך האב זיך אנגעליטען צוליב דער אומפינקטליכקייט פון א נאמען.

איך האב נעבעך א שוואכקייט צו דער פרי, וואס הייסט אויף פשוט'ן יודיש ,,מאלינעס'', אדער אויף ענגליש ,,ראספבערי'', אדער אויף דייטש ,,הימבערע'' (דאס ווייס איך אלע נעמען צוליבן שטודירען אין ווערטער-ביכער). דא אין תל-אביב איז איינס פון די בעסטע פערגעניגענס אין א הייסען טאג צו טרינקען דאס בעריהמטע געטראנק ,,גאזאז'' מיט זאפט, און ס'איז טאקע א ביליג פערגעניגען: פאר א האלבען פיאסטער קריגט מען צוויי גרויסע גלעזער, און איהר מוזט נישט אויסטרינקען ביידע גלעזער מיט אמאל. איהר קאנט זיך איצט אויסטרינקען איין גלעזעל און קריגען א צעטעל אויפן צווייטען גלעזעל צו טרינקען עס ווען איהר ווילט.

און אזוי ווי די זאפטען זענען פערשידענע, האט זיך מיר פערגלוסט מאלינע-זאפט, פארט א שוואכקייט צו מאלינעס פון דער פריהערסטער יוגענט אן. געה איך מיר צו צו אזא גאזאז-בידעל און הייס מיר געבען גאזאז מיט מאלינע-זאפט, וואס מען רופט דא סנה מערבי.

— נישטא אזא זאפט — פרעג איך א קורצען ענטפער.

וועלענדיג אבער פארט טרינקען מאלינע-זאפט, האב איך אין א צווייט בידעל מיר שוין געהייסען געבען זאפט תות-שדה. דער פערקויפער האט זיך נישט געכאפט, וואס איך וויל און האט מיר געגעבען אנ'אנדער זאפט. ערשט ווען איך האב איהם געזאגט אויף יודיש, וואס איך וויל, האט ער מיר אויפמערקזאם געמאכט, אז מאלינע-זאפט אויף העברעאיש הייסט תות הגנה.

איצט, אז איך ווייס שוין אויף זיכער ווי אזוי מען רופט מאלינעס אויף העברעאיש, לאז איך זיך אוועק צו אנ'אנדער גאזאז-בידעל און הייס מיר געבען א גלעזעל גאזאז מיט מאלינעס. איז דער גאזאז טאקע גאזאז, נאר דער זאפט איז אנ'אנדערער. פרעג איך דאך מסתמא דעם גאזאז-פערקויפער, ווי קומט עס, וואס אז איך בעט ביי איהם אויף העברעאיש מאלינע-זאפט, גיט ער מיר גאר אנ'אנדערען זאפט. איז ער נישט פויל און ענטפערט מיר:

— ווייל איהר ווייסט נישט, ווי אזוי מען רופט מאלינעס אויף העברעאיש. מאלינע-זאפט אויף העברעאיש הייסט נישט תות-הגנה, נאר פטל.

מיינט איהר שוין, אז פון איצט אן איז גוט געווען, הויבט זיך נישט אן. איך האב נאך פערזוכט א סך אנדערע זאפטען, ווארום ביי אנדערע גאזאז-פערקויפער הייסט מאלינע-זאפט גאר תות-כנעני.

איך וואלט שוין מסכים געווען, אז מאלינע-זאפט זאל הייסען תות כנעני, אבי איך זאל זיין זיכער, אז ווען איך געה צו צו א גאזאז-בידעל און הייס מיר געבען תות כנעני, גיט מען מיר מאלינע-זאפט, אבער, אז איך הייס מיר געבען תות כנעני,, און איך זעה בפירוש ווי דער גאזאז-פערקויפער נעהמט מיר גיסען אנ'אנדער זאפט, מאך איך דאך א געוואלד ,,אט דאס זענען מאלינעס?''!

קוקט ער מיך אן און זאגט: — איהר ווילט מאלינעס, טא פארוואס האט איהר מיר באלד נישט געזאגט, אז איהר ווילט תות מערבי.

בקיצור, איך האב איינגעזעהען, אז עס איז א מעשה אהן אנ'עק און איך וועל שוין נישט פועל'ן אז אלע גאזאז-פערקויפער אין תל-אביב זאלען זיך איינינגען אויף איין העברעאישען אויסדרוק פארן ווארט ,,מאלינעס'', און פון איצט אן, ווען איך געה צו צו א גאזאז-בידעל קויפען גאזאז מיט מאלינעס און עס קומט צום אריינגיסען דעם זאפט, גיב איך א ווייז אן מיט דער האנט אויפן מאלינע-זאפט און זאג:

— גיט מיר פון דאזיגען.

אט די שפראך פערשטעהען אלע גאזאז-פערקויפער.

ליבע און שאך

פון טשארלס יאפע

— 2 —

אנגעקומען אין קארלסבאד.

ער מוז נאך היינט זעהן וויקטאר טיטש'ן, דעם קארלסבאדער בירגער-מייסטער, דעם דירעקטאר פון דעם קאלסבאדער מייסטער-טורניר.

אין קורהויז האט גרינבלאט בעגעגענט וויקטאר טיטש'ן, א ליבליכען, קליינגעוואקסיגען מענשעל מיט א ווייסען געזיכט, מיט קארע, קלוגע אויגען.

— איך האבע די עהרע, איך האבע די עהרע! — האט ער איהם געזאגט, נאכדעם ווי ער האט איהם געוויזען די איינלאדונג. — עס פרעהט מיך זעהר אייך צו קענען!

זיי האבען ארומגערעדט אלץ וועגען קארלסבאדער שאך-מייסטער טורניר; וועגען דעם, אז דער טורניר וועט נעדויערען מעהר ווי 6 וואכען, ווייל 24 מייסטער פון אלע וועלט-טיילען נעמען אין איהם אנטייל.

פלוצלינג ווענדט ער זיך צו איהם מיט א פערזענליכער פראגע:

— ענטשולדיגט וואס איך פרעג אייך, ווי שטעהען אייערע פינאנסען? האט איהר גענוג מיטלען אויסצוהאלטען אזא לאנגען טורניר? פערגעסט נישט — האט ער פאטערליך צוגעלעגט — אז איהר דארפט האבען אמוניציאנסטענס פון פיער ביז פינף הונדערט קראנען אויף די זיבען וואכען אין קארלסבאד.

— איך האב ביי זיך פופציג קראנען — האט גרינבלאט געשטאמעלט — נאר איך האף, אז איך וועל קריגען געלד פון מיין צייטונג אין ניו-יארק, וואוהין איך וועל צושיקען בעריכטען פון טורניר.

ביי זיך האט ער געוואוסט, אז די האפנונגען זענען זעהר שוואכע, ווייל דאס געלד פאר די ארטיקלען האט ער שוין לאנג אפגענומען, פאהרענדיג אהער. ווי אנ'ענטפער צו זיינע געדאנקען ווענדט זיך פאטערליך צו איהם הער טיטש:

— שלעכט, שלעכט! מיט האפנונגען קען מען דא נישט לעבען. א שאך, בנאמנות, וואס מיר האבען געמאכט אין טורניר אזעלכע הויכע פרייזען און נישט בעזארגט די שפילער מיט א מאלצייט און מיט א נאכטלעגער. — דאס האט ער גערעדט מעהר צו זיך, ווי צו איהם, און מיט א געביטענעם טאן האט ער פארטגעזעצט: — איהר דארפט זיין זעהר שפארזאם, מיין פריינד. זעהט, פיליכט וועט איהר קענען קריגען א ביליגע קווארטיר ווייט אויסער דער שטאט.

ער האט איהם אנגעוויזען די געגענד, ווייט אויסער דער שטאט, נאהענט צום וואלד, און גרינבלאט איז אהין אוועק זוכען א ביליגען צימער. ער האט געזוכט, געזוכט, געאקערט, נאר פארן פרייז, וואס ער האט געקאנט צאהלען, האט ער קיין צימער נישט געפינען. ער איז שוין געווארען מיד און פערצווייפעלט, זורגענדיג. ער וועט נאר פרובירען אין יענער ווילא, נישט ווייט פון וואלד. ער האט אנגעקלונגען, צו איהם איז ארויסגעקומען אנ'עלטערע פרוי, גראב, צעשוואומען, מיט א בראדאווקע אויפ'ן סאמע שפיץ נאז. דערזעהענדיג די יודענע, וואס האט צו איהם גערעדט מיט א פויליש-יודישען אקצענט, האט ער ביי זיך בעשלאסען, אז ער וועט שוין ביי איהר קיין צימער נישט נעמען, אפילו פאר אומזיסט; אבער פון העפליכקייט וועגען האט ער איהר געבעטען ווייזען דעם צימער און געפרעגט דעם פרייז.

דאס צימער איז געווען א שעהנס. ער האט שוין געהאלטען ביים אוועקגעהן, נאר פלוצלינג איז פון גאס אריין א בילד שעהנע מיידעל. איהרע בלאנדע האר, איהרע טרוימערישע אויגען און איהר פערדריסען נעזעל האבען איהם געגעבען א צופ אין הארצען. זי איז דורכגעגאנגען דעם קארידאר און איז פערשוואונדען אין א דערבייאיגען צימער, ווארפענדיג א נייגעריגען בליק אויף איהם.

— ווער איז דאס פרייליין? — האט ער נייגעריג א פרעג געטון.

— דאס פרייליין — האט זיך די יודענע אנגעכאפט — שטעהט דא מיט איהר פאטער דעם גאנצען סעזאן. ער טרינקט דא וואסער. שוין איינמאל א מיידעל! גאלד מיט בריליאנטען! א בריה, איינס אין דער וועלט! קאכט און באקט אלצדינג אליין...

ווער ווייסט, ווי לאנג די יודינע וואלט נאך גערעדט, ווען ער וואלט איהר נישט איבערגעשלאגען אינמיטען, דערלאנגט איהר 20 קראנען און איז ארויס.

די וואלד-לופט האט איהם דערפרישט. אין געדאנק האט איהם בעהערשט: צו בעקענען זיך מיט דער בילד-שעהנער מיידעל. ,,זי וועט זיין מיין ,,דול-צינא'' — האט גרינבלאט ביי זיך געטראכט. — פאר איהר וועל איך קעמפען אויפ'ן שאך-ברעט מיט אלע מייסטער פון דער גאנצער וועלט. קעמפען, ווי איך האב נאך קיינמאל נישט געקעמפט. קעמפען און זיגען....''

ווען ער האט זיך אויפגעכאפט, איז שוין געווען שטאק פינסטער. שנעל איז ער אוועק אהיים, שנעל אויפגעגעסען דעם פיינקוכען, וואס די באלעבאסטע האט פאר איהם צוגעגרייט, פערטרונקען מיט א גלאז קאווע און באלד אנגעקלאפט אין דער טיר, וואו דאס מיידעל איז פריהער פערשוואונדען.

די טיר האט איהם געעפענט אנ'עלטערער יוד מיט א הדרת פנים. ,,וואס ווינשען זי, מיין הער?'' ,,ענטשולדיגט — האט ער דרייסט געזאגט — איך בין דא א נייער און וואלט זיך וועלען בעקענען מיט די שכנים פון הויז''. ,,ביטע, ביטע, זיצט!'', האט ער איהם געזאגט, צורוקענדיג איהם א שטוהל און דערלאנגענדיג איהם א ברייטען שלום עליכם. ווען ער האט איהם געזאגט, אז ער איז א שאך-שפילער און איז געקומען אהער אויף אנ'איינלאדונג אזש פון אמעריקא צו שפילען דא אין טורניר, איז דאס אייז איינגאנצען צעגאנגען, און מיט א פריינדליכען טאן האט ער איהם דערצעהלט, אז זיין נאמען איז שלמה ראפאפארט, אז ער קומט פון ווארשא אהער אלע יאהר טרינקען וואסער. אז אמאל, איידער ער איז קראנק געווארען, איז ער געווען גאר א בעריהמטער חזן, און איצט האט ער א באקאליינעם געשעפט און א חוץ זיין שאדען — אויף אלע יודישע קינדער געזאגט געווארען.

רעדענדיג צום פאטער, האט ער די אויגען נישט ארונטערגענומען פון דער זעלטענער שעהנער טאכטער, וואס איז האלב געזעסען, האלב געלעגען אויף א סאפע, פלומרשט שטארק פערטיפט אין א בוך.

— איך שפיל אויך שאך — רופט זיך אפ דער פאטער — און ווען איהר האט נישט דאגעגען, וועלען מיר גלייך שפילען א פארטיע.

— מיט פערגעניגען! — האט ער געענטפערט.

— רויזעלע, רויזעלע, קום נאר אהער!

רויזעלע האט זיך אויפגעהויבען פון סאפע און שלאנק, ווי א צעדער, איז צוגעקומען צום טיש.

— בעקענט זיך — האט דער פאטער געזאגט — דאס איז גרינבלאט, שאכמייסטער און דאס איז מיין מוזינקע רויזעלע.

רויזעלע האט אויסגעשטרעקט איהר ווייסע, פולבינקע הענטעל, וואס ער האט צושטארק א דריק געטון. רויזעלע האט זיך פערראויטעלט, האט די האנט שנעל צוריקגעצויגען, מיט דער בעמערקונג: עס פרעהט מיך זעהר אייך צו קענען''.

פון דעם מאמענט אן האט רויזעלע פערנומען זיין גאנץ הארץ און זיין גאנצע נשמה.

— רויזעלע, דערלאנג דאס שאך-ברעט מיט די פיגורען און מאך פארטיג טיי פאר אונזער ליבען גאסט — האט דער פאטער מיט ווארימקייט בעפוילען. רויזעלע האט דערלאנגט דעם שאך און זיי האבען זיך געזעצט שפילען. זי איז אוועק צוגרייטען טיי.

דער פאטער שפילט גוט, און ער מאכט צוגען מעכאניש, גלאט אין דער וועלט אריין.

— הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים — זינגט דער פאטער מיט א זיסער טענאר שטימע. דאס געזאנג האט איהם אויפגעוועקט. שלעכט, ביטער, ער האלט ביים פערלירען... וואס וועט זאגען רויזעלע? ער שטרענגט זיך אן, מאכט א פאר שארפע גאנגען דאס רעדעלע אויפ'ן שאך-ברעט דרעהט זיך איבער. ער שמייכעלט, ער איז זיכער, אז ער געווינט. דער פאטער פערטיפט זיך שטארקער אין דער פאזיציע, און זינגט מיט אנ'אומעטיגער שטימע: ,,יעלה תחנונינו מערב... מערב...'' רויזעלע דערלאנגט, מיט מיידעלישען חן, טיי און צובייסען. דער פאטער ציהט דאס בערדעלע: ,,שלעכט, טאכטערשי, איך האלט שמאל, איך פערליר, איך בין מאט''. רויזעלע גיט איהם א קוש און זאגט: ,,נישט געזארגט, פאפישי, דו פערלירסט צו א גוטען שפילער''. דאס זאגענדיג, ווארפט זי מיר צו א ליבליכען שמייכעל און קושט דעם פאטערס ווייסען שטערן.

— איהר שפילט גוט — מאכט דער חזן. — איך ווייס נישט, ווי עס האט פאסירט איך בין געשטאנען אזוי גוט און מיט אמאל, נא דיר, דער ,,ריטער'' (שפרינגער) האט אנגעגריפען דעם קעניג, די דאמע און דעם טורעם. איך מוז פערלירען די דאמע... איך גיב זיך אונטער. איהר האט געוואונען.

דאס זאגענדיג, האט ער איהם פריינדליך געדריקט די האנט און איהם איינגעלאדען צו קומען וואס אפטער.

— מיין טיר איז פאר אייך שטענדיג אפען. איהר זייט אימער ביי אונז א ליבער גאסט.

גרינבלאט הויבט זיך אויף, בעדאנקט דעם פאטער, פערנויגט זיך פאר רויזעלען און געהט אוועק. א גאנצע נאכט חלומט ער וועגען רויזעלע'ן, ווי שעהן זי איז, וואס פאר א זיס פנים זי האט... צום ערשטען מאל אין לעבען איז ער אמת פערליבט. ער טראכט, אז זי איז אויך נישט גלייכגילטיג צו איהם. ער פיהלט דאס אין איהר יעדען קעהר און אין יעדען שמייכעל...

ס'געהט א גאנג — מורמעלט ער צו זיך אין שלאף; ס'געהט פון גאט'ס האנט. מארגען מוז איך איך מיט איהר רעדען.

(פארטזעצונג מארגען)

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאגע
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

נאָטיצען
שיקאַנעס

אַנימעלט האָבען מיר שוין אָנגעוויזען, אַז מ׳טוט איינפיהרען אין דער פראַקטיק דעם אַרטיקעל 387 פון נייעם התחייבות׳ן—קאָדעקס ד. ה. יענע פאַטאַלע בעשטימונג, וואָס בערעכטיגט אַ הויז־ווירט אָהן אַ געריכט און אָהן אַ קאָמאָרניק איינציג אַליין, בלויז לויט׳ן אייגענעם איינזעהן און אויס־שליסליך מיט׳ן אייגענעם כח צו פערהאַלטען אַ לאָקאַטאָר׳ס חפצים אויפ׳ן חשבון פון שולדיגען דירה־געלד, ווערען די ברייטע מאַסען לאָקאַטאָרען אויסגעשטעלט אויף די פערשידענאַרטיגסטע שי־קאַנעס.

די ווירקליכקייט בעשטעטיגט פולקאָם די ריכ־טיגקייט פון אונזער השערה. מיר ווען בריי דער היינטיגער געלעגענהייט אויסרעכענען איי־ניגע פאַקטען וועגען אַזעלכע בייזוויליגע שי־קאַנעס. די כאַראַקטעריסטישסטע פון אַ גאַנצער רייה, וועלכע זענען צו אונז דערגאַנגען, ערשט אין משך פון דער לעצטער וואָך:

דער דאַמען־שניידער י. פּ. פון פיעטריקאָווער גאַס האָט ווי אַלעמאָל געדעקט דאָס לויפענדע דירה־געלד מיט וועקסלען.

לעצטענס איז איהם אַ טאָכטער קראַנק גע־וואָרען. דאָקטוירים האָבען בעפוילען, אַז זי זאָל תיכף אַוועקפאָהרען קיין אָטוואָצק. דינסטאָג אינ־דערפריה איז טאַקע אריינגעפאָהרען אין הויף אַ דאָראָזשקע. מ׳האָט ווי געוועהנליך אַרויפגעלעגט אַ פעקעל בעטגעוואַנד, אַ וואַליזקע וועש און מלבו־שים, ס׳האָט זיך אויפגעזעצט די קראַנקע צוזאַמען מיט די עלטערן, איילענדיג זיך צום צוג.

פלוצלונג איז פון ערגעץ אַרויסגעשפרונגען דער זשאָנדצע מיט 3 הויכע, געזונדע שקצים. ער האָט גלייך פעראָרדענט צו פערשליסען דאָס טויער און ערקלערט דעם לאָקאַטאָר י. פּ. היות זיין ווערקשטאַט איז לעצטענס נישט טעטיג, רעכענט ער, אַז די געגעבענע וועקסלען וועלען דערלאָזט ווערען צום פּראָטעסט, דעריבער פאָדערט ער, אַז די בעטרעפענדע קומענדע דירה־געלט פאַר׳ן לויפענדען קוואַרטאַל זאָל איהם תיכף בעצאָהלט ווערען אין באַרעס געלד, אויב נישט וועט ער פערהאַלטען די חפצים.

ס׳האָבען נישט געהאָלפען קיין טענות און קיין מענות, קיין געוויינען און קיין געשרייען. י. פּ. איז אויף דער מינוט נישט געווען ביכולת זיך צו פערשאַפען די פערלאַנגטע סומע. האָבען טאַקע די שקצים דאָס פעקעל בעטגעוואַנד און די וואַליזקע שמאָכטעס אויפ׳ן בעפעהל פון זשאָנדצע אַראָפגענומען פון דער דראָזשקע און אַריינגעטראָגען צום סטרוזש אַלס משכן. דאָס קראַנקע מיי־דעל האָט נעבעך געמוזט אַוועקפאָהרען אַזוי ווי זי שטייט און גייט.

אָפגערעדט פון דער אומדערהערטער אכזריות וואָס דער דערמאָנטער זשאָנדצע, אגב אַ שיינער שטיבעל־ייד, האָט דאָ אָפגעטון, איז ער מיט זיין האַנדלונג אויך בעגאַנגען אַ בפירוש׳ן רעכטליכען מיסברויך, ווייל בעטגעוואַנד אונטערליגט נישט קיין עקזעקוציע און ממילא קאָן דערויף דער אַר־טיקעל 387 קיין אָנווענדונג נישט האָבען. ס׳האָט זיך אָבער, ליידער, נישט געפונען קיין מאַכט־אָרגאַן וואָס זאָל וועלען אין דעם ענין אינטערווענירען און די געשטערטע רעכטליכע לאַגע צוריקשטעלען.

אָדער אַזאַ פאַל: אין אַ הויז אויף זשעראָמ־סקיעגאָ וואוינט אַ געוויסער ח. ל. אַלס סובלאָ־קאַטאָר. ער צאָהלט די גאַנצע צייט פינקטליך דירה־געלד, און דער הויפט־לאָקאַטאָר האָט צו איהם נישט קיין שום פּרעטענציע. לעצטענס האָט ער זיך אַביסעל אַרויפגעאַרבייט און געקומען צו אַן׳אייגענער דירה. ער האָט אין פאַרשריפטלי־כען טערמין געקינדיגט דעם דינג־אָפּמאַך מיט׳ן הויפט־לאָקאַטאָר און זיך געגרייט אַרויסצוציהען.

אין לעצטען מאָמענט בעווייזט זיך דער הויז־ווירט מיט׳ן סטרוזש און זיי פערהאַלטען דעם וואָגען ווירטשאַפט. פאַרוואָס? דער הויפט - לאָ־קאַטאָר איז שולדיג דירה־געלד. איי דער סובּ־לאָקאַטאָר טראָגט נישט קיין פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר׳ן לאָקאַטאָר׳ס חובות, און הויפטזעכליך דער אַרטיקעל 387 פון התחייבות׳ן־קאָדעקס איז אויף חפצים נישט חל. דערוויל איז אָבער דער ווירט געבליבען דער תקיף און דער סובלאָקאַטאָר האָט געמוזט זיינע חפצים איבערלאָזען אויפ׳ן אָרט.

נאָך אַ פאַקט: אַ שניידער־כאַלופניק טראָגט אָפּ אין מאַגאַזין אַ פעקעל אַרבייט. דער הויז־פּער וואַלטער פערהאַלט איהם און רעווידירט (?) אַליין דאָס פעקעל און הגם ער זעהט, אַז דאָס איז פרעמד אייגענטום, פעראָרדענט ער דעם סטרוזש עס צו־צונעהמען אויפ׳ן חשבון פון שולדיגען דירה־געלד.

די אויסגערעכענטע פאַלע, קאָנען דאַכט זיך דינען פאַר אַ גענוגענדען בעווייז, אַז ווייטער אַזוי קאָן די לאַגע נישט דויערן. י. אינפעלד.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

אויפלעזען אַרבייטס - אָפּמאַכען

אַנ׳אונטערנעהמער איז בערעכטיגט תיכף אויפ־צולעזען אַנ׳אַרבייטס - אָפּמאַך מיט אַנ׳אַרבייטער, אויב דער לעצטער האָט איהם בעליידיגט אונאָפּהענ־גיג פון אומשטאַנד, צו די בעליידיגונג איז פּאָרגע־קומען אין שייכות מיט דער אַרבייט אָדער זי טראָגט אַ פּריוואַטען כאַראַקטער.

האַנדעלס - ביכער

די פאָרשריפטען פון די אַרטיקלען 58 און 59 פון דער שטייער - אָרדינאַציע,, וועלכע זעהען פאָר דאָס פיהרען פּעראיינפאַכטע ביכער אין פּויליש, אין דער פּוילישער וואַלוטע, דאָס נומערירען די זייטען, דאָס שרייבען מיט טינט, דאָס נישט איבערלאָזען קיין פרייע ערטער, דאָס בעווייזען די ריכטיגקייט פון די איינשרייבונגען מיט בריף, רעכנונגען, אָפּ־מאַכען א. אז. וו. האָבען אַנ׳אָנווענדונג ערשט ביים פיהרען ביכער פון ווירטשאַפטליכען יאָהר 1934־1935 אָנהויבענדיג.

דאָס נישט פיהרען קיין אַזוי גערופענע אַמאָר־טיזאַציע - טאַבעל, מאַכט נאָך נישט די האַנדעלס־ביכער פאַר נישט פאָרשריפטס־מעסיג.

אָרימקייט - צייגניש

דער אומשטאַנד, וואָס די בקשה איז אריינגע־טראָגען געוואָרען דורך דער פערמיטלונג פון אַנ׳־אַדוואָקאַט גיט נאָך נישט דעם געריכט קיין רעכט נישט צו אָנערקענען דעם פעטענט קיין אָרימקייטס־רעכט.

שטייער פון נייע בנינים

דער כלל, אַז נייע בנינים זענען פריי אין משך פון 15 יאָהר פון אַלע שטייערען, וועלכע ווערען גענומען פון אונבעוועגליכע גיטער, האָט נישט קיין אָנווענדונג צום לוקסוס־שטייער.

הכנסה - שטייער

דאָס נישט צושטעלען אויף דער פעראָרדנונג פון דער מאַכט ביילאַגעס צו דער דעקלאַראַציע וועגען הכנסה (די קאַסיפיקאַציע פון אינוועגטאַר די אויסרעכנונג פון היזיקות און ריווחים, בילאַנס) פער אורזאַכט נאָר אַ געלד־שטראָף ביז 5 הונדערט גיל־דען אָבער נישט די אויסמעסטונג פון שטייער און דער אָפּוועזענהייט פון שולדיגען צאָהלער.

ענדערן נעמען

נישט בלויז די ענדערונג פון אַ נאָמען, נאָר אַפילו אויך די ענדערונג פון אויסלייג מוז דורכגע־פיהרט ווערען אויפן רעכטליכען וועג.

איבער׳שעה׳ן

פאַר אַרבייט אין די איבער׳שעה׳ן קומט אַ פער־גיטיגונג בלויז דאַן, ווען דערויף איז געווען אַנ׳־ערלויבניש פון אַרבייטס - אינספּעקטאָר, אַנדערש קאָן דער אַרבייטער איינקלאָגען דעם אונטערנעהמער בלויז פאַר נישט יושר׳דיג בעדייכערן זיך מיט יענעמס פּראַצע.

אַרבייטס - געריכטען

לעהרערס פון פּריוואַטע שולען מעגען אַרויס־טרעטען מיט זייערע תביעות, וועלכע פליסען אַרויס פון אַרבייטס־אָפּמאַכען אין די אַרבייטס־געריכטען.

צוריקציהען קינדיגונגען

אַנ׳אַרבייטער האָט רעכט נישט מסכים צו זיין, אויב דער אונטערנעהמען ציהט צוריק די קינדיגונג.

וויכטיגע אויפקלערונגען פאַר מיליטער - פליכטיגע.

פאָרשריפטען וועגען רעזערוויסטען - איבונגען

אין לויפענדען יאָהר ווערען גערופען רעזער־וויסטען אויף איבונגען לויט די נייע פּעראיינהייט ליכטע מיליטער — דינסטליכע געזעצען.

דויער פון די איבונגען

יעדער רעזערוויסט (קאַט. „אַ״) קאָן אין משך פון זיין פערבלייבען אין רעזערווו (ביז 40 יאָהר) גערופען ווערען אויף איבונגען. 2 איבונגען דוי־ערן צו 4 וואָכן און 2 צו 3 וואָכן. צוזאַמען דאַרף מען אַלזאָ דורכמאכן איבונגען אין משך פון 14 וואָכן.

אַ חוץ די דאָזיגע נאָרמאַלע מעג נאָך דער מי־ניסטאָרען־ראַט פעראָרדענען צוגאָב־איבונגען. דעם דויער פון די דאָזיגע איבונגען בעשטימט יעדעס מאָל דער מיניסטאָרען־ראַט.

מיט וועלכען יאָהרגאַנג דאַרף מען דורכמאַכען די איבונגען?

די יעניגע רעזערוויסטען, וועלכע האָבען דורכ־געמאַכט אַקטיווען דינסט נישט מיט זייער אייגענט ליכען יאָהרגאַנג, אָדער שוין נאָכ׳ן פּאָבאָר־עלטער (נאָך 23 יאָהר) ווערען גערופען אויף איבונגען צו־זאַמען מיט זייער יאָהרגאַנג.

ווען רופט מען נישט אויף קיין איבונגען?

אין געהעריגען טערמין ווערען נישט געררו־פען אויף איבונגען די רעזערוויסטען, וועלכע גע־פינען זיך אין אַרעסט אָדער וועגען וועלכע עס ווערט געפיהרט אַנ׳אַזוי גערופענע מעדיצינישע אויספאָרשונג צוליב געמאָלדענע קראַנקהייט אָדער אומגליק־פאַל, וועלכע מאַכט זיי פאַר אבסאָלוט אומפעהיג צו מיליטער־דינסט.

בעפרייט פון דער פליכט זיך צו שטעלען צו די איבונגען איז מען דעסגלייכען אויך אין פאַל, פון אַ שווערער קראַנקהייט אָדער אַ קערפערליכער צושעדיגונג. אין ביידע פאַלע מוז פאָרגעשטעלט ווערען דער פּ. ק. או. אַ צייגניש פון סטאַראָסטוואַ־דאָקטאָר און ס׳דאַרף אויך גלייכצייטיג צוריקגע־געבען ווערען די קאַרטע־פּאָוואָלאַניע.

אָפּלייג פון די איבונגען

די איבונגען ווערען אָפּגעלייגט אויף אַ שפּע־טערדיגען טורניס אָדער אויפ׳ן נעכטען קאַלענדאַר יאָהר אויב דער רעזערוויסט איז שווער קראַנק אָדער ר׳מוז אַרויספאָהרען קיין אויסלאַנד צוליב בילדונג, קוראַציע אָדער ווירטשאַפטליכע צוועקען אָדער צוליב אַנדערע וויכטיגע טעמים, וועלכע זע־נען גראָד ענטשטאַנען אין דער משפחה פון בע־טרעפענדען רעזערוויסט און פאָדערען דורכאויס זיין אָנוועזענהייט.

בכדי צו בעקומען אַנ׳אָפּלייג מוז מען דערלאַנ־גען אַנ׳ענטשפּרעכענדע בקשה דעם קאָמענדאַנט פון דער פּ. ק. או. צו וועלכער ס׳דאַרף בייגעלייגט ווערען אַ געהעריגע צייגניש. די בקשה דאַרף דערלאַנגט ווערען מינדעסטענס 4 וואָכען פאַר׳ן בעשטימטען טערמין צו גיין אויף די איבונגען. אידען די סיבה ,צוליב וועלכער דער רעזערוויסט בעט אַנ׳אָפּלייג, איז ענטשטאַנען שפּעטער.

אויב האַנדעלט זיך נישט וועגען קיין קראַנק הייט, נאָר וועגען אַנ׳אַנדערען מאָטיוו, דאַרף די קאַרטע פּאָוואָלאַניע נישט צוריקגעשיקט ווערען.

אויף אַנ׳אָפּזאָג קאָן מען דערלאַנגען אין משך פון 7 טעג אַ רעקורס צו דער ד.אָ.ק.

דער דערלאַנגטער רעקורס האַלט אויף די פליכט צו גיין אויף די איבונגען.

ד. איזראַעל
משומדים
סענסאַצ. שפּאַנענדער ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען

84)

סטעפאַ מיט מאַריאַנען האָבען די נאָהענטסטע טעג פערברענגט צוזאַמען ,סטעפאַן האָט זיך בע־מיהט, אַז זיין פריינד זאָל זיך גאָרנישט דערוויסען וועגען סאַבאַן, פאַרוואָס ער האָט דאָס געטון האָט ער זיך נישט אָנגעגעבען קיין חשבון, ער האָט מאַריאַנען פשוט נישט פערגינען דאָס גליק, וועל־כעס שטעהט איהם פאַר.

סטעפאַן האָט מיט דער גרעסטער אונגעדולד געוואַרט אויף דעם אָוועגד, ווען ער וועט געהען אין טעאַטער און זעהען די פאָרשטעלונג מיט סאַבאַן. דער אָוועגד איז געקומען, די צוויי הערען זענען אַוועק אַהין, יעדער פון זיי מיט אַנדערע געדאַנקען. מאַריאַן איז געווען רעזיגנירט, ער האָט נישט געהאַט קיין אויסזיכט און קיין שום האָפנונג זיך עפּיס צו דערוויסען וועגען סאַבאַן, ער האָט נישט פערשטאַנען וואָס סטעפאַן שלעפּט איהם פלוצלונג אין טעאַטער אַריין און צוליב וואָס ער חברט זיך אַזוי שטאַרק מיט איהם.

סטעפאַן ווידער איז געווען איינגאַנצען צומישט, די ערוואַרטונג האָט איהם געמאַכט נערוועאיש אויף אַזאַ אופן, אַז מאַריאַן האָט דאָס אַפילו אין איהם דערקענט.

— וואָס זענט איהר אַזוי צוטראָגען, האָט ער געפרעגט, פאָהרענדיג אין טעאַטער אַריין.

— גאָרנישט, איך ערוואַרט עפּיס אַ זעהר וויכטיגע ידיעה און קען זיך נישט דערוואַרטען.

זיי זענען אָנגעקומען אין טעאַטער, סטעפאַן האָט געיאָגט זיין פריינד, כדי ער זאָל נישט בע־ווייזען אַפילו איבערצולייענען אַנ׳אַפיש פאַר׳ן טע־אַטער, זיי האָבען זיך אַוועקגעזעצט אויף זייערע פּלעצער און געוואַרט אויף דעם אָנהויב פון דער פאָרשטעלונג, די סביבה אַרום זיי איז געווען איב־גאַנצען אַ פרעמדע ,דאָס טעאַטער איז געווען גע־פּאַקט און ווי סטעפאַן האָט זיך אַריענטירט האָבען אַלע גערעדט נישט וועגען עפּיס אַנדערש חוץ נאָר וועגען דער פּוילישער טענצערין סאַבאַ מיט איהר לעהרערין אידאַ, געווען מענשען אין זאַל, וועל־כע זענען צו דעמזעלבען פּראָגראַם שוין געקומען צום דריטען אויך אַפילו צום פערטען מאָל און נישט געקענט זיך בערוהיגען פון בעגייסטערונג.

מאַריאַן, וועלכער האָט פערשטאַנען ענגליש האָט אויך אַרום זיך געהערט נאָר וועגען דער פּוי־לישער טענצערין.

— ווער טרעט דאָ אויף וואָס אַלע רעדען ווע גען איהר מיט אַזאַ בעגייסטערונג.

— אַ פּוילישע טענצערין, אַ וועלט-בעריהמט הייט.

— ווי הייסט זי? אַזאַ וועלט-בעריהמטהייט וואָלט איך דאָך זיכער געדאַרפט קענען, כאָטש פונ׳ם נאָמען.

— ניין, ס׳איז פאַר מיר אויך גאַנץ אונבע־קאַנט, ס׳איז שוין נישט לאַנג צו וואַרטען באַלד וועלען מיר זי זעהען.

מאַריאַן איז אויך אָנגעשטעקט געוואָרען מיט דער אַלגעמיינער ערוואַרטונג, אַזוי אַז די ערשטע נומערען פון פּראָגראַם זענען אַזוי ווי ביי אַלע פאַר איהם אַ דורכגעגאַנגען אונבעמערקט. דאַן איז גע קומען דער נומער פון דער טענצערין, די מוזיק האָט געגעבען די ערשטע אַקאָרדען און די טענצערין האָט אַריינגעשוועבט פון הינטער די קוליסען אויף דער ביהנע אַרויף, דאָ איז פלוצלונג געשעהען אַזעלכעס אויף וואָס סטעפאַן האָט בכלל נישט געהאַט אויסגערעכענט, מאַריאַן האָט זיך אַ כאַפּ געטון פון זיין שטוהל און אַ געשריי געטון הויך אויפ׳ן קול.

— סאַבאַ ,סאַבאַ!

דאָ האָט מאַריאַן זיך ערשט געכאַפּט וואו ער געפינט זיך און וואָס ער האָט געטון און ער האָט זיך אַוועקגעזעצט, אַ בלייכער און אַ ציטערנדיגער, אויף זיין אָרט.

פון אַלע זייטען האָט מען געקוקט צו דעם אָרט, וואו סטעפאַן מיט מאַריאַנען זענען געזעסען, דאָס פּובליקום האָט זיך אָבער באַלד בערוהיגט, ווערענדיג צוגעשמידט צו דער ביהנע, וואו ס׳האָט געטאַנצט די מערקווירדיגע קינ־זלערין, די טענ צערין האָט דערהערט אויף דער ביהנע דעם אויס־געשריי, סאַבאַ, סאַבאַ! זי האָט אָבער נישט גע וואוסט פון וואַנען ער איז געקומען און פון וועמען זי האָט דאָס אָנגענומען אַלס אויסדרוק פון בעגייסטערונג פון איינעם פון איהרע פערעה רער, וועלכע זי האָט זיך שוין אין לאָנדאָן געשאַפען אין די טויזענדער, דער דאָזיגער יובעל אויסגעשריי האָט די קינסטלערין נאָך מעהר בעגייסטערט און זי האָט געטאַנצט נאָך בעסער ווי יעדען אָוועגד, זי האָט מיטגעריסען מיט זיך אַלע אין זאַל — פון דער גאַלעריע ביז די די לאָזשען-געסט, און ווען זי האָט פערענדיגט איהר ערשטען טאַנץ האָט זיך דערהערט אַנ׳אמת׳ער שטורם פון אַפּלאָדיסמענטען בעגייסטערטע אָוואַציעס פאַר דער פּוילישער קינ סטלערין.

מאַריאַן האָט מיט אַ בייזען בליק אָנגעקוקט סטעפאַנען, וועלכער איז געזעסען נעבען איהם אַ פערחושטער. נישט אַראָפּלאָזענדיג דאָס אויג פון דער ביהנע. מאַריאַן איז געווען האַלב דערשראָקען און האַלב צומישט, אַזוי ווי ער וואָלט פאַר זיך פלוצלונג דערזעהען אימיצען, וועלכען ער האָט שוין לאַנג געהאַלטען פאַר טויט, ער איז געווען שטאַרק אין כעס אויף סטעפאַנען, וועלכער האָט געוואַגט איהם אַזאַ שפּיצעל צו מאַכען, ער האָט פערביסען די ליפּען און רוהיג געזעסען ביז סאַבא האָט פערענדיגט דעם צווייטען טאַנץ.

און ווידער איז אין זאַל געשעהען דאָס זעלבע, די לאָמפּען האָבען זיך שוין לאַנג אָנגעצונדען, די אַרויסגאַנג-טירען אין בופעט און אין רויכער-זאַל זענען שוין לאַנג צום אַנטראַקט געווען געעפענט, אָבער דאָס פּובליקום האָט זיך נאָך נישט גערירט פון די ערטער, אַרויסרופענדיג די קינסטלערין צעהנדליגער מאָל אויף דער ביהנע אַרויף.

דער עולם האָט זיך אָנגעהויבען אויפצושטע־לען פון די ערטער און זיך געלאָזען צום אַרויס־גאַנג. ווען ס׳איז געוואָרע לעדיג אַרום דעם אָרט, וואו די צוויי פריינד זענען געזעסען האָט מאַריאַן זיך געווענדעט צו סטעפאַן.

— וואָס איז דאָס געשעהען, וואָס פאַרא שטיקעל האָט זאיהר מיר געמאַכט.

— ענטשולדיגט, איך האָב נישט געהאַט קיין אינטערעס אייך שלעכטס צו טון, איך האָב אויך נישט געוואוסט גאַנץ גענוי צי דאָס איז טאַקע דיזעלבע סאַבאַ, וועלכע איהר זוכט, איבריגענס האָב איך דאָך אייך געזאָגט, אַז ס׳איז מעגליך. אַז אין צוויי טאָג אַרום וועל איך אייך אפשר קענען זאָגען עפּיס קאָנקרעטעס וועגען דעם דאָזיגען ענין. דאָס האָב איך טאַקע געמיינט, איך האָב אַליין זיך געוואָלט איבערצייגען צי איך חלום נישט, צי דאָס אַלץ איז אמת.

סטעפאַן האָט זיך אַרומגעקוקט צי קיינער הערט זיך נישט צו זייער פיבערהאַפטען געשפּרעך, צום גליק איז קיינער נאָהענט נישט געווען אין זאַל. אין די קאָרידאָרען און אין רויכער-זאַל האָט זיך דאָס גרויסע פּובליקום געשטופּט און גע־שטויסען און איינער דעם אַנדערען האָט נאָר גע פרעגט

— ווי געפעלט אייך דאָס? וואָס זאָגט איהר צו אַזאַ פענאָמען? ווירקליך עפּעס אַזעלכעס וואָס לאָנדאָן האָט נאָך נישט געזעהען, ווי אַזוי האָט זי דער דירעקטאָר דערשנאַפּט.

— ס׳איז אַ סברא, האָט מען שוין דערצעהלט לעגענדעס, אַז איהר לעהרערין ,מיט וועלכער זי איז געקומען איז נאָך מעהר וועלט-בעריהמט ,זי האָט נישט אַרויסגעלאָזען די טענצערין אויף דער ביהנע ביז זי איז שוין נישט געווען אַ פולשטענדיג רייפע קינסטלערין, מיר וועלען אַרויסרופען ביים צווייטען נומער די לעהרערין, זאָל זי זיך אויך בע־ווייזען פאַר אונז.

— און צו איהר גרויסער קונסט, האָט איינער געזאָגט ,האָט דער אויבערשטער זי אויך בעשאָנ־קען מיט אַזאַ שעהנקייט ווי דער מלאך אַליין, דאָס איז דאָך מערקווירדיג צו פערמאָגען אַלע מעלות.

— און איך האָב געהערט, האָט זיך אָנגערופען אַ צווייטער, וועלכער האָט זיך געהאַלטען פאַרא גרויסען מבין, אַז זי איז נאָך קיינמאָל אויף דער ביהנע נישט אויפגעטרעטען, דאָ אין לאָנדאָן איז איהר ערשטער דעביוט, איך קען זיך אויף די דאָזיגע זאַכען און איך האָב איהר נאָמען נאָך אינגאַנצען נישט געהערט און איך האָב געהערט פון מיינע בעקאַנטע, אַז אויך אין פּוילען איז זי נאָך קיינ־מאָל נישט אויפגעטרעטען פאַר אַ גרויסען עולם

(פאָרטזעצונג קומט)